

ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਪੈਨਸ਼ਨ ਕਿਉਂ?

ਇਹ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਾਗਰੂਰਕਤਾ ਦਾ ਅਸਰ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਹੀ ਭਾਰੀ ਭਰਕਮ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲ੍ਹਦਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਵਾਲ ਉਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਆਮਦਨੀ ਉਤੇ ਟੈਕਸ ਸਰਕਾਰ ਕਿਉਂ ਭਰੇ। ਉਜਾਂ, ਇਸ ਆਵਾਜ਼ ਦਾ ਇਹ ਲਾਭ ਹੋਇਆ ਕਿ ਉਤੇਰੇ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੰਤਰੀ ਆਪਣੀ ਕਮਾਈ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਆਮਦਨ ਕਰ ਦੇਣ।

ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤਨਖਾਹ ਭੱਤਾ ਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨ ਕਾਨੂੰਨ 1954 ਹੇਠਾਂ ਸਾਬਕਾ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਮਿਲਣ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਸੁਰ ਵਿੱਚ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਵੀਂ ਹੋਜ਼ਾਰ ਰੂਪਏ ਪੈਨਸ਼ਨ ਮਿਲਦੀ ਸੌ। ਅੱਜ ਹਾਲਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਇਕ ਬਣੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਨੂੰ ਵਿਧਾਇਕ ਪੈਨਸ਼ਨ ਨੇ ਹੋਰ ਵੀ ਚਮਕਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਕ ਵਾਰ ਕੋਈ ਵਿਧਾਇਕ ਰਹਿ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਮਾਸਿਕ ਪੈਨਸ਼ਨ ਲਗਭਗ ਸੱਠ ਹੋਜ਼ਾਰ ਰੂਪਏ ਹੈ। 2004 ਵਿੱਚ ਬਣੇ ਨਵੇਂ ਪੈਨਸ਼ਨ ਕਾਨੂੰਨ ਮੁਤਾਬਕ 2004 ਤੇ ਉਸ ਪਿੱਛੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਆਏ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਨਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਰਮਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਪੈਨਸ਼ਨ ਲਈ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਬੁਰਾ ਸਿੰਟਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨੀਮ ਫੌਜੀ ਬਲਾਂ ਨਾਲ ਬੇਇਸਾਂਡੀ ਹੋ ਗਈ। 2004 ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੀਮ ਫੌਜੀ ਬਲ ਜਨਵਰੀ 2004 ਮਗਰੋਂ ਪੁਰਾਣੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਪਾਤਰ ਨਹੀਂ ਰਹੇ। ਸਾਲ 2004 ਅਤੇ 2014 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਨੀਮ ਫੌਜੀ ਬਲਾਂ ਨੂੰ ਓ ਆਰ ਓ ਪੀ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਤਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਪਰ ਅੱਜ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਨੀਮ ਫੌਜੀ ਬਲ ਵੀ ਫੌਜ ਵਾਂਗੂੰ ਹੀ ਬਰਫੀਲੀਆਂ ਚੋਟੀਆਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਥਾਂ ਮਾਰੂਬਲਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਡਟੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਸਾਗਰ ਦੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕਤਾਰ ਕਿਵਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਲੰਮੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਪੂਰਨ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹ-

ਮਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਜਦੋਂ ਇਹ ਜਵਾਨ ਸੇਵਾ ਮਕਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਭਕਾਰੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਯੋਜਨਾ ਹੋਣਾ ਹੋਣ ਮਿਲਦਾ ਸੀ। ਲਾਭਕਾਰੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਯੋਜਨਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹੁ ਐਨ ਪੀ ਐਸ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਲ 2005 ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਦਸ ਫੀਸਦੀ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚੋਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਰਕਮ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਮਗਰੋਂ ਕੁਝ

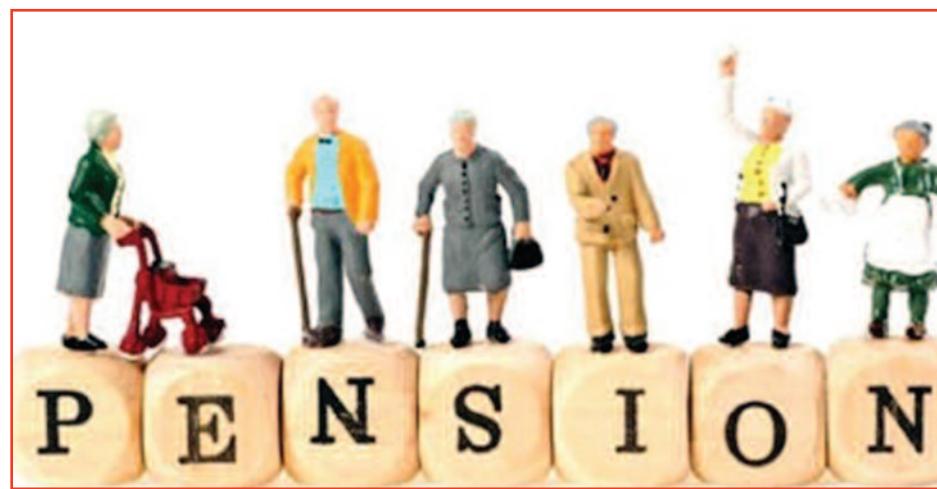
ਮਕਤ ਹੋ ਕੇ ਪੈਨਸ਼ਨ ਲਾਭਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਘਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਰਵਾਰਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਮਸ਼ਕਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੁਢਾਪਾ ਹੋਰ ਵੀ ਆਂਖਾਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਬੁਢਾਪੇ ਦਾ ਫਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਆਖਰ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਐਸ ਪੀ ਬਣ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਰੇਲਵੇ ਦੇ ਸੈਕਿੰਡ ਕਲਾਸ ਦੇ ਸੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਹਾਇਕ ਸੇਵਾ ਕਾਰਨ ਹੈ।

ਠੇਕੇ ਉਤੇ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮੁੰਡੇ-ਕੁੜੀਆਂ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਇਸ ਆਸ ਵਿੱਚ ਸਾਰਾ ਸੋਸ਼ਨ ਸਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਦੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਨਖਾਹ ਤੋਂ ਛੁੱਟੀ ਦਾ ਮੁਨਾਫਾ ਪੈਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਠੇਕੇ 'ਤੇ ਨੌਜਵੀਂ ਕਰਨ ਮਗਰੋਂ ਜੋ ਅਧਿਆਪਕ ਰੈਗੂਲਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਚੁਣੇ ਗਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਦਸ-ਵੀਂ ਹੋਜ਼ਾਰ ਰੂਪਏ ਉਤੇ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪਿਆ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਿਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਲਈ 15,600 ਰੂਪਏ ਮਹੀਨੇ ਹੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਫਰਜ ਬਤਾ ਵੱਡਾ ਹੈ। 20 ਤੋਂ 35 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਆਹ, ਪਰਵਾਰ ਘਰ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਬੋਡ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਆਰਥਿਕ ਤੇ ਪਰਵਾਰ ਬੋਡ ਨਾਲ ਦੱਬੇ ਮੌਦੇ ਅਤੇ ਟੁੱਟਿਆ ਹੋਇਆ ਵਿਸਵਾਸ ਫੇਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਆਂਖਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵੀਹ ਸਾਲ ਦੇ ਸੋਸ਼ਨ ਮਗਰੋਂ ਚਾਲੀਵੇਂ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਕਿਸਮਤ ਨਾਲ ਕੋਈ ਨਿਯਮਿਤ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਆ ਵੀ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਥੰਡ ਗਏ ਤੱਤੀਕੀ ਦੇ ਮੌਕੇ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਉਚ ਪੱਧਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮੌਕੇ ਕਿਵੇਂ ਮਿਲਣਗੇ?

ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਵਿਧਾਇਕ ਜਾਂ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਮੈਂਬਰ ਬਣਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਤੇ ਭੱਤੇ ਵੀ ਓਨੋਂ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਜਿੰਨੇ ਠੇਕਾ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਆਏ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਰੱਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰੀ ਪੈਸੇ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾ ਹਾਸਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੌਕੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਲਾਭ ਜ਼ਰੂਰਤ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰੀ ਧਨ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੱਤ ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਬਹੁਤ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਦਿਲ ਵਾਲੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਠੇਕੇ ਉਤੇ ਰੱਖੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੱਖਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਤੇ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਦਾ ਸੋਸ਼ਨ ਦੇਖ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ। ਕੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਜਾਣਕਾਰੀਆਂ ਕਿ 22-24 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੈਸਮ ਵਿਚਲੀ ਸਿਆਸੀ ਗਰਮਾਹਟ ਤੇ ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਕਿਰਾਸ਼ਤਾ

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਮੌਸਮ ਨੇ ਕੁਝ ਠੰਡਕ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਪਰ 21 ਅਕਤੂਬਰ ਦੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਲੋਂ, ਫਗਵਾੜਾ, ਦਾਖਾ, ਜਲਾਲਬਾਦ, ਮੁਕੇਰੀਆਂ 'ਚ ਜ਼ਿਮਨੀ ਚੋਣਾਂ ਕਰਾਉਣ ਦੇ, ਐਲਾਨ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸਿਆਸੀ ਮਾਹੌਲ ਗਰਮਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਇਆ ਰਾਮ ਗਿਆ ਰਾਮ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਸ਼ੂਰ ਆਪਣੇ ਭਾਈ ਅਤੇ ਗੁਆਂਦੀ ਸੁਬੰਧੇ ਹਰਿਆਣਾ 'ਚ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਤਾਂ 21 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਹੋਣੀਆਂ ਹੀ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਪਸੰਦੀਦਾ ਸੁਧੇ ਮਹਰਾਸਟਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਇਸ ਦਿਨ ਹੀ ਹੋਣੀਆਂ ਹਨ। ਝਾਰਖੰਡ ਜਿਥੇ ਚੋਣਾਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ, ਉਥੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਸੁਣਿਆ ਭਾਜਪਾ ਉਥੇ ਹਾਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਹਾਰ ਦਾ ਖਦਸ਼ਾ ਹੋਵੇ, ਉਥੇ ਭਲਾ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਕੀਤੀ ਲੋੜ? , "ਆਪਣਾ" ਹੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਹੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਨਿਯਮ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਤੇ ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਆਪਣੀ ਸਹੂਲਤ ਅਨੁਸਾਰ ਮੌਤਨ ਦਾ ਕੰਮ "ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ" ਕਰਨ ਨਹੀਂ ਡਰਦੀ। ਢਰੇ ਵੀ ਕਿਉਂ? ਪੂਰੇ, ਕੱਕਰਵੇਂ ਬਹੁਮਤ ਵਿੱਚ ਜਿਉਂ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਪਿਛਲੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਸੈਸ਼ਨ 'ਚ ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਮਤੇ ਪਾਸ ਕਰਵਾ ਲਈ ਗਏ, ਢੰਗ ਤੱਕੀਕੇ ਨਾਲ ਸੁਬਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਥਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਆਧਿਕਾਰ ਹਥਿਆ ਲਈ ਹੋਵੇ। ਜੀਹੁੰ ਮਰਜ਼ੀ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਗਦਾਰ ਗਰਦਾਨਾਂ ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਜੇਲ੍ਹ ਭੇਜਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਿਆ। ਹੋਰ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜੰਮ੍ਹ ਕਸਮੀਰ ਦੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਫੌਜੀ ਬਲ ਅਤੇ ਗੁਆਂਦੀ ਸੁਬੰਧੇ ਹਰਿਆਣਾ ਲਈ ਮਹਰਾਸਟਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਆਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇ। ਜਿਥੇ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਵੀ ਆਪਣੀ ਸਹੂਲਤ ਅਨੁਸਾਰ ਮੌਤਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਵੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਆਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇ। ਜਿਥੇ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਵੀ ਆਪਣੀ ਸਹੂਲਤ ਅਨੁਸਾਰ ਮੌਤਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਵੀ ਵਿੱ

ਪੰਜਾਬੀ ਰੇਡੀਓ ਹੋਸਟ ਗੁੱਡੀ ਸਿੱਧੂ ਦੀ ਫਰਿਜਨੇ ਵਿੱਚ ਸੜਕ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਮੌਤ

ਫਰਿਜਨੇ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆਂ (ਨੀਟਾ ਮਾਛੀਕੇ/ ਕਲਵੰਤ ਧਾਲੀਆਂ): ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ 'ਚ ਭਰਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵੱਸੇ ਵਾਲੇ ਸ਼ਹਿਰ ਫਰਿਜਨੇ ਦੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ, ਸਾਹਿਤਕ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਰੂਹ-ਏ-ਰਵਾ ਗੁੱਡੀ ਸਿੱਧੂ ਦੇ ਇਕ ਸੜਕ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਸਦੀਵੀ ਵਿਛੋੜਾ ਦੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਫਰਿਜਨੇ ਇਲਾਕੇ ਦਾ ਪੁਰਾ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰਾ ਸੋਗ ਦੇ ਆਲਮ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਗੁੱਡੀ ਸਿੱਧੂ ਪਿਛੋਕਤ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਠਿੰਡਾ ਤੋਂ ਸਨ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਪੱਤੀ, ਦੋ ਧੀਆਂ ਤੇ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਛੱਡ ਗਏ ਹਨ।

ਇਹ ਹਾਦਸਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਗੁੱਡੀ ਸਿੱਧੂ ਨਾਲ ਐਸ਼ਲਿਨ ਐਵੇਨਿਊ 'ਤੇ ਕਰੀਬਨ ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ 2:30 ਵਜੇ ਵਾਪਰਿਆਂ। ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਉਹ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਸਭਾ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਦੁਪਹਿਰ ਦੇ ਦੀਵਾਨ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਉਪਰੰਤ ਆਪਣੀ ਕਾਰ ਲੈ ਕੇ ਨਿਕਲੇ ਹੀ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰੇਡੀਓ ਸਟੇਸ਼ਨ ਜਾਣ ਸੀ। ਪਰ ਥੋੜੀ ਦੂਰ ਜਾ ਕੇ ਉਹ ਕੰਟਰੋਲ ਖੋ ਬੈਠੇ, ਗੁੱਡੀ ਉਲਟ ਕੇ ਛਿੱਗੀ ਅਤੇ ਗੁੱਡੀ ਸਿੱਧੂ ਦੀ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਮੌਕੇ ਹੋ ਗਈ। 70 ਸਾਲਾ ਗੁੱਡੀ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਸਦਕੇ ਇੱਕ ਮੋਹਰੀ ਇਸਤਰੀ ਲੀਡਰ ਦੇ

ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਹਰ ਕੋਈ ਫਰਿਜਨੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇੱਜਤ ਨਾਲ ਨਮ ਲੈਂਦਾ ਸੀ।

ਗੁੱਡੀ ਸਿੱਧੂ ਫਰਿਜਨੇ ਵਿੱਚ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਸਦਕੇ ਇੱਕ ਮੋਹਰੀ ਇਸਤਰੀ ਲੀਡਰ ਦੇ

ਕੇ. ਬੀ. ਆਈ. ਐਫ. 900 ਫਰਿਜਨੇ ਰੇਡੀਓ 'ਤੇ 'ਸਭ ਰੰਗ ਗੁੱਡੀ ਸੰਗ' ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਪਰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਗੁੱਡੀ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਰੂੰ ਛੱਡ ਜਾਣੇ।

ਜਸਵੀਰ ਕੌਰ ਸਿੱਧੂ (ਗੁੱਡੀ ਸਿੱਧੂ) ਦਾ ਡਾ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੱਧੂ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ ਵਿਆਹ ਇਕ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ ਕਿ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੁਰ ਹੋ ਕੇ ਕਿਵੇਂ ਜੀਵਿਆ ਜਾਂਦੇ। ਸਾਇਰੀ ਤੇ ਸੰਗੀਤ ਨਾਲ ਉਸਨੂੰ ਇਸਕ ਸੀ। ਉਸਦੀ ਸਥਾਨੀਅਤ ਪਿਆਰ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਖਤ ਵਰਗੀ ਸੀ। ਉਸਦੀ ਸਥਾਨੀਅਤ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੂ ਸਾਡੇ ਅੰਗ-ਸੰਗ ਰਹੇਗੀ ਪਰ ਅਫਸੋਸ ਹੁਣ ਗੁੱਡੀ ਨਾਲ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ। ਗੁੱਡੀ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਿਆਂ ਸਬਦ ਸਿਸਕੀਆਂ ਭਰਨ ਲੱਗੇ ਨੇ, ਹਰਵ ਹੰਡੂ ਹੋ ਗਏ ਨੇ। ਅਰਦਾਸ ਹੈ ਕਿ ਗੁੱਡੀ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਸਲਾਮਤ ਰੇ, ਖਿੜੇ, ਮਹਿਕੇ, ਵਧੇ-ਛੁੱਲੇ।

- ਹਰਜਿੰਦਰ ਕੰਗ
559-917-4890

ਤੋਂ ਵਧੀਕ ਹਰ ਸਾਲ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਤੀਆਂ ਦਾ ਮੇਲਾ ਲਾਉਂਦੇ ਆ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਹ 'ਸਿੱਖ ਵੂਮਨ ਆਰਗੋਨਾਈਜ਼ਸ਼ਨ' ਦੇ ਮੌਢੀ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਸਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਸਭਾ ਫਰਿਜਨੇ ਦੇ ਵਿੱਚ ਚਲ ਰਹੇ

ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਹੋ ਸੇਵਾਵਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਹੋਰ ਵੀ ਐਰੋਡਾਂ ਦੇ ਹਰ ਮਸਲੇ 'ਤੇ ਉਹ ਅਕਸਰ ਪਹਿਲ ਕਦਮੀ ਨਾਲ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਗੁੱਡੀ ਸਿੱਧੂ ਦੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਚਾਨਕ ਤੁਰ ਜਾਣ ਨਾਲ ਫਰਿਜਨੇ ਦੋ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਨਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਘਾਟਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਘਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਅਤੇ ਬਾਹਰੋਂ ਆਏ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਲਈ ਨਿੱਖੀ ਠਹਿਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਗੁੱਡੀ ਸਿੱਧੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਨੁੱਖੀ ਜਿਉਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸੀ ਜੋ ਜਿਦਦੀ ਸਿਉਣ ਦੇ ਚਾਅ ਨਾਲ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਭਰੇ-ਭਰ੍ਹੇ ਤੇ ਲੋਤਵੰਦਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਆਉਣ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤਤਪਰ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਨਾਲ ਸਾਰੁੰਚੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਵਡਮੁੱਲਾ ਘਾਟਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅੰਤਮ ਸੰਸਕਾਰ ਦੀ ਰਸਮ 12 ਅਕਤੂਬਰ ਦਿਨ ਸਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਿਸ ਉਪਰੰਤ ਅੰਤਮ ਅਰਦਾਸ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਸਭਾ ਫਰਿਜਨੇ ਵਿਖੇ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸੁਝੋਂ ਚਾ ਰੇਡੀਓ, ਟੀ.ਵੀ. ਅਤੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਮੀਡੀਆ ਇਸ ਦੁੱਖ ਦੀ ਘੜੀ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸ਼ਹੀਦ ਹੈ। ਪਰਾਮਤਮਾ ਗੁੱਡੀ ਸਿੱਧੂ ਦੀ ਵਿਛੜੀ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਵਾਸ ਬਖਸ਼ੇ, ਪਿਛੋਂ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਭਾਣਾ ਮੰਨਣ ਦਾ ਬਲ ਬਖਸ਼ੇ।

ਜਸਵੀਰ ਕੌਰ ਸਿੱਧੂ ਅਚਾਨਿਕ ਇਸ ਫਾਨੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਆਖ ਗਈ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਮੈਂ ਹਮੇਸ਼ਾ 'ਭੈਣ ਜੀ ਗੁੱਡੀ ਸਿੱਧੂ' ਕਹਿ ਕੇ ਮੁਖਾਤਿਵ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ, ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਸਾਂਝ 30-35 ਵਰ੍ਹੇ ਪੁਰਾਣੀ ਸੀ। ਗੁੱਡੀ ਸਿੱਧੂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਡਾ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੱਖ ਸਿੱਧੂ (ਗੁਰੀ) ਨਾਲ ਅਕਸਰ ਮੁਲਾਕਾਤ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ ਸੀ। ਦੋਹਾਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸੰਗੀਤ ਨਾ ਬਹੁਤ ਮੋਹਰੀ ਸੀ; ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਅਕਸਰ ਸਾਹਿਤਕ ਅਤੇ ਸੰਗੀਤਕ ਮਹਿਲਾਂ ਸਜਦੀਆਂ ਸਨ। ਗੁੱਡੀ ਸਿੱਧੂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਆਰਟਿਸਟਿਕ ਸੁਭਾ ਦੀ ਸੀ। ਮਹਿਲਾਂ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਾਵਿ-ਟੱਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਨਾਲ ਲਿਖ ਕੇ ਘਰ ਦੇ ਬੂਹੇ 'ਤੇ ਲਟਕਾਉਂਦੀ ਤੇ ਕੰਧਾਂ ਨਾਲ ਚਿਪਕਾਉਂਦੀ। ਉਸ ਦਾ ਘਰ ਪੁਸਤਕਾਂ ਅਤੇ ਸੰਗੀਤ ਦੀਆਂ ਕੈਸਿਟਾਂ ਤੋਂ ਸੀਡੀਆਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਪੁਸਤਕ ਜਾਂ ਸੀ. ਡੀ. ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਿਆਂ ਸਾਰ ਉਸ ਦੀ ਅਲਮਾਰੀ ਵਿੱਚ ਸੋਹਭ ਜਾਂਦੀ। ਮੈਂ ਪੁਛਦਾ, 'ਭੈਣ ਜੀ ਤੁਸੀਂ ਟੀ, ਵੀ. ਰੇਡੀਓ, ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਕੰਮਾਂ-ਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਐਨੇ ਰੁਝੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਪੁਸਤਕਾਂ ਤੇ ਸੀਡੀਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ-ਸੁਣਣ ਦਾ ਮੋਕਾ ਕਰਦੇ ਮਿਲਦਾ ਹੈ?'। ਉਹ ਆਖਦੀ, 'ਗੁਰਮੇਲ, ਮੇਰੇ ਅਤੇ ਗਰੀਬੀ ਹੋਂਦਾ ਦੋ ਸੌਕ ਬਹੁਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਸਾਮ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਬਹਿ ਕੇ ਸੰਗੀਤ ਸੁਣਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਅਛੀ ਪੁਸਤਕ ਬਾਰੇ ਗੱਲਬਾਤ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।' ਗੁੱਡੀ ਸਿੱਧੂ ਨੂੰ ਰੁਖਸਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਘਰ ਨੂੰ ਮੁਖਾਤਿਵ ਹੋਣ ਦੀ ਮੌਹਲ ਨਾ ਮਿਲੀ। ਹੁਣ ਉਸ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਘਰ ਨਹੀਂ ਪਰਤਣਾ। ਘਰ ਦੀਆਂ ਬੂਹੇ ਬਾਰੀਆਂ, ਪੁਸਤਕਾਂ ਤੇ ਸੰਗੀਤ ਨਾਲ ਭਰੀਆਂ ਅਲਮਾਰੀਆਂ ਉਸ ਦੇ ਪੋਟੀਆਂ ਦੀ ਛੋਹ ਨੂੰ ਤਰਸਣਗੀਆਂ। ਸੱਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤਰਸਣਗੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਜੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੱਧੂ। ਭੈਣ ਮੇਰੀਏ, ਅਲਵਿਦਾ!, ਅਲਵਿਦਾ!!, ਅਲਵਿਦਾ!!!

-ਡਾ. ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੱਧੂ

ਸਹਾਇਤਾ ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਫਰੀਮਾਂਟ 'ਚ ਕਰਵਾਈ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਈਟ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹੜ੍ਹ ਥੀਝਤਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫੰਡ ਰੇਸ਼ਿੰਗ

ਫਰੀਮਾਂਟ (ਐਸ.ਐਸ.ਕੋਰ) - ਪਿਛਲੇ ਕਰੀਬ ਇਕ ਦਾਕ ਦੇ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆਂ

ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਉਹ ਸੂਚੇਤ ਪੰਜਾਬੀ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਜੋ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ

ਅੰਗ ਅਤੇ ਲੋਤਵੰਦ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਜਿਦਦੀ ਸੀ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਯਤਨਾਂ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ

ਕਾਰਜਾਂ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ 'ਚ ਹੜ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੋਈ ਤਬਾਹੀ ਦੌਰਾਨ ਇੰਮਾਰਤਾਂ ਦਾ

ਡਿੱਗਣਾ, ਸਕੂਲਾਂ ਦਾ ਸਾਜ਼ੇ ਸਮਾਨ ਖਰਾਬ ਹੋਣ, ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਦੌਸ਼ਤਾਨਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਇੰਡੀਆ 'ਚ ਵਸਦੇ ਦਾਨੀ ਸੱਜਣਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਇੰਡੀਆ 'ਚ ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕ ਸਿਹਤਮੰਦ ਸਮਾਜ ਦੇਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਵੀ ਹੋਣੀ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਣ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਟੀਮ ਪੂਰੀ ਮਿਹਨਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਲਗਾਤਾਰ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਰਾਜਾ ਸਵੀਟਸ ਦੇ ਮੱਖ ਸਿੱਖ ਬੈਂਸ ਸਮੇਤ ਕਈ ਉੱਖੀਆਂ ਹਸਤੀਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਨਮਾਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕੁਝ ਸੰਗੀਤਕ ਵੀਨੂਹੀਆਂ ਅਤੇ ਨਾਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨਾਈ

ਸੰਪਾਦਕੀ

ਸਿੱਖ ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ

ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ 550ਵੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਮੌਕੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜੇਲ੍ਹਾਂ 'ਚ ਬੰਦ ਅੱਠ ਸਿੱਖ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਸਦਾਵਨਾ ਪੱਖੀ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੈਦੀਆਂ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਅੱਤਵਾਦ ਦੌਰਾਨ ਅਪਰਾਧਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ 'ਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸੀ। ਸਜ਼ਾ-ਏ-ਮੌਤ ਭੁਗਤ ਰਹੇ ਇਕ ਹੋਰ ਕੈਦੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ ਉਮਰ ਕੈਦ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸੇ ਮਹੀਨੇ 312 ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਕਾਲੀ ਸੂਚੀ 'ਚ ਕੱਢੇ ਸਨ। ਹੁਣ ਸਿਰਫ਼ ਕਾਲੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਦੋ ਨਾਂ ਹੀ ਬਾਕੀ ਹਨ।

ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕਾਲੀ ਸੂਚੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਉਠਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 2011 ਵਿਚ ਕਾਲੀ ਸੂਚੀ 'ਚ 142 ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਕੱਢੇ ਸਨ। ਫਿਰ 2016 'ਚ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਾਲੀ ਸੂਚੀ 'ਚ ਕੁਝ ਹੋਰ ਨਾਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢੇ ਸਨ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ 13 ਅਪ੍ਰੈਲ 1978 ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਤੇ ਨਿਰਕਾਰੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਟਕਰਾਅ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ 13 ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਚਲੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਟਕਰਾਅ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਸਮੱਸਿਆ ਦੀ ਮੁੱਖ ਵਜ਼ਾ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਸੁਰੂਆਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਤੇ ਲਗਪਗ ਇਕ ਦਹਕਾ ਅੱਤਵਾਦ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਦਰਦ ਦਿੱਤੇ। 1984 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਵੱਡੀ ਮੁਹਿੰਮ ਸੁਰੂ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਈ ਬੇਕਸੂਰ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਸਖਤੀ ਕਾਰਨ ਕੁਝ ਸਿੱਖ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਭੱਜ ਗਏ ਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕੈਨਡਾ, ਇੰਗਲੈਂਡ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਤੁਰ ਗਏ। ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਸਿਆਸੀ ਪਨਾਹ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਕਾਲੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਵਧੇਰੇ ਉਹ ਨਾਂ ਹੀ ਸ਼ਾਮਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਸਾਕਾ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਤੇ '84 ਦੇ ਕਤਲੇਅਾਮ ਵਿਰੁੱਧ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਭਾਰਤ ਨਾਲੋਂ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਤਾ ਹੀ ਟੁੱਟ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਲਕ 'ਚ ਬਾਹਰ ਗਏ ਬਹੁਤਿਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਕਾਲੀ ਸੂਚੀ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਹ ਨਾਂ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਆ ਸਕੇ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇੱਥੇ ਆਪਣੇ ਸਮਾਜ ਨਾਲ ਜੁੜ ਸਕੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਟਲ ਬਿਹਾਰੀ ਵਾਜਪਾਈ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਂ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੱਖ ਢੀਡਸਾ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਹੁੰਦਿਆਂ ਵੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ ਸੀ।

ਸਮੇਂ ਦੇ ਬੀਤਣ ਨਾਲ ਹਾਲਾਤ ਬਦਲਦੇ ਗਏ। ਇਸ ਸੂਚੀ ਦੇ ਨਾਂਵਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘੋਖਿਆ, ਪਤਤਾਲਿਆ ਵੀ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮਿਆਂ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੂਚੀਆਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੂਚੀਆਂ 'ਚ ਹਟਾਏ ਗਏ ਨਾਲ ਹਾਲੇ ਤਕ ਜਨਤਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੇ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਕਈ ਲੋਕ ਬੇਕਸੂਰ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਿਸੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਾਤ ਭੂਮੀ 'ਤੇ ਆਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਲੀ ਸੂਚੀ ਖਤਮ ਕਰਨ ਤੇ ਹੁਣ ਸਿੱਖ ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਲਾਘਯੋਗ ਹੈ।

-ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਐਮ ਏ

Balbir Singh M.A.

Editor in Chief & Publisher

e-mail: bsma54@gmail.com

Tel : 510-938-7771, Ph : 510-516-3536

36415 RUSCHIN DR. NEWARK, CA 94560

Pardes Times (2nd office)

Ranjit Kandola ,Managing Editor

530-315-1020, email-Kandola@macloans.net

Buta Ram Joshi Staff Reporter, Fresno 559-803-0055

RAJ BUDWAL

MEDIA PARTNER / REPRESENTATIVE

8350202@gmail.com 408-835-0202

Web designed www.pardestimes.com

by Aman Bansil 510-589-2245

The Pardes Times And People Associated With It Are Not Responsible For Any Claims Made By The Advertisers And Don't Endorse Any Product Or Services Advertised In The Pardes Times. Please Consult Your Attorney Before Buying/Hiring Contracting Through The Ads Published In The News Paper. The Pardes Times Is In Business Of Selling Spaces And Claims Made By Advertisers Are Not Tested/Confirmed By An Independent Source.

ਵਾਤਾਵਰਨ ਤਬਦੀਲੀ 'ਤੇ ਯੁਐਨਓ ਨਿਰਾਸਾ ਦਾ ਪਰਛਾਵਾਂ

ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੰਘ (ਯੂਅਨਓ) ਦੀ ਮਹਾਂ ਸਭ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਵਾਤਾਵਰਨ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ 16 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸਵੀਡਨ ਨਿਵਾਸੀ ਲੜਕੀ ਗ੍ਰੇਟਾ ਸੁਨਵਰਗ ਦੀ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਪਾਈ ਗਈ ਝਾਤ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿਚ ਰੱਜ ਕੇ ਸਲਾਹੀ ਗਈ। ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਦੇ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਅੰਦਰ ਨਿਰਾਸਾ ਅਤੇ ਬੇਵਸੀ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਮਨੁੱਖਤਾ ਸਾਹਮਣੇ ਜਲਵਾਯੂ ਤਬਦੀਲੀ, ਗਰੀਬੀ-ਅਮੀਰੀ ਦੇ ਪਾਤੇ ਅਤੇ ਵਧ ਰਹੇ ਟਕਰਾਅ ਵਾਲੇ ਖਿੱਤਿਆਂ ਅੰਦਰ ਸਾਂਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲਈ ਕਿਸੇ ਠੋਸ ਰਾਨੀਤੀ ਦੀ ਝਲਕ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਸਭ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਲਮੀ ਤਪਸ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਟਾਪੂ ਸਮੁੰਦਰ ਵੱਲ ਖਿੱਤ ਰਹੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਪਰਮਾਣੂ ਜੰਗ ਬਰਬਾਦੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹੱਤਿਆਵਾ, ਪਰਵਾਸ, ਭਿਸਟਾਚਾਰ, ਗਰੀਬੀ ਅਤੇ ਅਸਾਵੇਂ ਆਰਬਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਖਤਰਿਆਂ ਬਾਰੇ ਖਾਮੇਸ਼ੀ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਮਨੁੱਖਤਾ ਸਾਹਮਣੇ ਜਲਵਾਯੂ ਤਬਦੀਲੀ, ਗਰੀਬੀ-ਅਮੀਰੀ ਦੇ ਪਾਤੇ ਅਤੇ ਵਧ ਰਹੇ ਟਕਰਾਅ ਵਾਲੇ

ਵੀਟੇ ਪਾਵਰ ਸਭ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਹੈ; ਜੇ ਕੋਈ ਆਮ ਸਹਿਮਤੀ ਵੀ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਇਕ ਰੋੜਾ ਅਟਕਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ; ਇਸੇ ਲਈ ਇਹ ਸੰਸਥਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਜ਼ਾਦ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਜਾਮੁਹਰੀ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਤਾਕਤਵਰ ਦੇਸ਼ ਗੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਹੀ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਜਰਨਲ ਮੀਟਿੰਗ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਮੇਤ ਸਭ ਲਈ ਆਪੋ

ਅਪਣੀ ਘਰੋਲੂ ਸਿਆਸਤ ਮੁਤਾਬਿਕ ਗੱਲ ਕਹਿਣ ਦਾ ਮੰਚ ਤਾਂ ਹੋ ਨਿਬੰਧੀ ਪਰ ਮਾਨਵੀ ਪੱਖ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਹੱਲ ਦੀ ਤਲਾਸ ਵੱਲ ਵਧਣ ਦੇ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਜਨਰਲ ਗੁਟੇਰੇਜ ਐਨਟੋਨੀਓ ਨੇ ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਸੂਰਾਤ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਦੁਨੀਆ ਬੇਚੇਨੀ ਵੱਲ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਾਕਾਮ ਜਾਂ ਪਿਛੇ ਰਹਿ ਜਾਣ ਦਾ ਡਰ ਸਤਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਸ਼ਨਿਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ

ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਭੁਗਤ ਰਹੇ ਸਿੱਖ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਿਹਾਈ ਕਰਨ ਅਤੇ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਸਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਇਕ ਹੋਰ ਕੈਦੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਉਮਰ ਕੈਦ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਸਾਲ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਸਿਰੋਕਾਣੀ ਮੰਗ ਪੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ 550 ਸਾਲਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਉਤਸਵ ਦੇ ਮੌਕੇ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦੇ ਨਾਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਚਿੱਠੀਆਂ ਲਿਖ ਕੇ ਸਿੱਖ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਪੈਰੋਲ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਬੋਅੰਡ ਸਿੱਘ ਕਤਲ ਕੇਸ ਵਿਚ ਪਟਿਆਲਾ ਜੰਲੂ ਵਿਚ ਬੰਦ ਬਲਵੰਤ ਸਿੱਘ ਰਜ਼ੋਆਣਾ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਯਾਫ਼ਤਾ ਕੈਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਬਦਲ ਕੇ ਉਮਰ ਕੈਦ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸ੍ਰੋਟਾਨੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ, ਸ੍ਰੋਟਾਨੀ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਜਥੇਦਾਰ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਤਕ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਹੋਰ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੀ ਕੇਂਦਰ ਕੋਲ ਦਰਖਾਸਤ ਕਰ ਚੁਣੀਆਂ ਹਨ।

ਇਹ ਸਾਰੇ ਕੈਦੀ ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਲੜਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬੰਦ ਨਹੀ

ਹਾਸਿਆਂ ਦਾ ਕੜਾਹ

ਇਕ ਮਜ਼ੇਦਾਰ ਗੱਲ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅੰਦਰੋਂ ਵੀ ਮਜ਼ਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਮਜ਼ੇਦਾਰ ਗੱਲ ਨੂੰ ਚਾਰ ਚੰਨ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ 'ਹਸਾ'। ਹਾਸਾ ਕਹਿਣ ਵੇਲੇ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਨਾਡੀ ਤੰਤਰ ਵਿਚ ਇਕ ਹਲਚਲ ਲਿਆਉਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਲੋਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ 'ਹਸਾਏ ਦਾ ਨਹੀਂ, ਰੁਆਏ ਦਾ ਨਾਂ ਲੱਗਦਾ' ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਵੀ ਹਸਾਏ ਦਾ ਨਾਂ ਦਿਲਾਂ ਵਿਚ ਵੱਸ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਰੁਆਨੇ ਦਾ ਗਲਾਂ ਵਿਚ ਦੀ ਹੋ ਕੇ ਅਪਸਥਦ ਬੋਲਾ ਰਾਹੀਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕਿੰਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਣੇ ਹਾਸਿਆਂ 'ਤੇ ਬਣ ਗਏ। ਤੇਰਾ ਹਾਸਾ ਨਿਰਾ ਪਤਾਸਾ ਨੀ। 'ਚਿੰਟੇ ਦੰਦ ਹੱਸਣੋਂ ਨਾ ਰਹਿੰਦੇ', ਬੋੜ੍ਹਾ ਬੋੜ੍ਹਾ ਹੱਸਣਾ ਜ਼ਰੂਰ ਚਾਹੀਦਾ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿਚ ਹਾਸਾ ਮੋਹਰੀ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਗਾਣਿਆਂ ਦੇ ਰਚੇਤਾ ਕਦੀ ਨਾ ਕਦੀ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸੋਚਣ 'ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋਏ ਹੋਣਗੇ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਹਾਸਾ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਗੁਣ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੋਲ ਹੋਵੇ।

ਹਾਸਾ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਅੱਮ੍ਰਲੀ ਦਾਤ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੱਸਣਾ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਹੋਈ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਈ ਇਕ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਕਦੀ ਨੋਟ ਕਰਿਓ ਕਿ ਸਾਡੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿਚ, ਸਾਡੇ ਰਿਸਤੇਦਾਰਾਂ ਵਿਚ, ਸਾਡੇ ਦੋਸਤਾਂ ਮਿਤਰਾਂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਬੰਦੇ ਹਾਸਿਆਂ ਦੇ ਕੋਲ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਨੇ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਉਹ ਚੰਗੇ ਵੀ ਬੱਦੇ ਲੱਗਦੇ ਨੇ। ਹਰ ਕੋਈ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਬਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। 'ਰੋਂਦੂ' ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਆਉਂਦੇ ਦੇਖ ਕੇ ਹੀ ਕਈ ਜਾਣੇ ਪਾਸਾ ਵੱਟ ਜਾਂਦੇ ਨੇ 'ਆ ਫਿਰ ਆ ਗਿਆ'। ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਭਾਵ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਹਾਸੇ ਦਾ ਮੁੱਲ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਰੋਣੇ ਦਾ।

ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਹਾਸਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਿਆਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਹਾਸਾ ਨਿਰਸਵਾਰਥ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਹਾਸਾ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜ਼ਿੰਦਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਕਈ ਵਾਰ ਤਾਂ ਉਹ ਕੱਚ ਦਾ ਗਿਲਾਸ ਤੋੜ ਕੇ, ਖਿਤਖਿਤਾ ਕੇ ਹੱਸਦੇ ਨੇ। ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਚ ਬਦਲਣ ਦੀ ਕਲਾ ਬੜੀ ਕਮਾਲ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਰੋਂਦੇ-ਰੋਂਦੇ ਕਈ ਵਾਰ ਸਭ ਕੁਝ ਭੁਲਾ ਕੇ ਹੱਸਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਸਾਡਾ ਹਾਲ ਬੁਰਾ ਹੈ, ਘਰ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦੇ ਸਾਧਨ ਇਕੱਠੇ ਕਰ ਲਏ, ਹਾਸੇ ਨੂੰ ਪਾਉਣ ਲਈ ਕਿੰਨੇ ਪੈਸੇ ਖਰਚ ਦਿੰਤੇ ਪਰ ਮੁੰਹ ਫਿਰ ਵੀ ਉਹੀ ਜਿਵੇਂ 'ਦਾਣੇ ਭੁਨੇ ਹੁੰਦੇ ਨੋਂ'। ਸਾਡੇ ਹੱਸਣ ਵਿਚ ਰੋਣਾ ਹੁੰਦਾ ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਰੋਣ ਵਿਚ ਵੀ ਹਾਸਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਾਂ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਚੁਪ ਕਰ-ਉਚੀ-ਕਰਾਉਂਦੀ ਅੰਦਰੋਂ ਅੰਦਰੀ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੁਕਰ ਹੈ ਇਸਦੇ ਰੋਣ ਦੀਆਂ ਕਿਲਕਾਰੀਆਂ ਮੇਰੇ ਸੁਨੋਂ ਘਰ ਨੂੰ

ਚਾਰ ਭਾਗ ਲਾ ਰਹੀਆਂ ਨੇ। ਸਾਡਾ ਹਾਸਾ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਖਾਸ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਜੁਤਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਚਿਰ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਸਤੂ ਹੈ ਤੇ ਖੁਸ਼ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਖੁਸ਼ ਗਈ ਤਾਂ ਰੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਸਾਡੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਬੀਤੇ ਹੋਏ ਪਲ ਯਾਦ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਨੇ, ਯਾਰ ਉਹ ਵਿਅਹਾਰ ਤੇ ਬੜਾ ਮਜ਼ਾ ਆਇਆ ਸੀ, ਉਥੇ ਪੁੰਮਣ ਗਏ ਸੀ, ਬੜਾ ਆਨੰਦ ਆਇਆ ਸੀ ਜਾਂ ਫਿਰ ਜਵਾਨੀ ਵਿਚ ਮੈਂ ਪੁੱਤਰ ਬੜਾ ਤਕਤਾ ਸੀ। ਜਿਹਤਾ ਖੁਦ ਗਜ਼ਰ ਗਿਆ ਉਹ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿਚ ਕਿਵੇਂ ਜਿਉਂ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਸੋ ਉਸੇ ਹਾਸਿਆਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪਾਉਣ ਦੀ ਤਾਂ ਬੀਤੇ ਹੋਏ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਪਲਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪਾਉਣ ਦੀ ਚਾਰਤ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਸਗੋਂ ਦੁੱਖ ਦੇ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਰੋਣੇ ਦੇ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹੈ, ਸਭ ਕੁਝ ਨਵਾਂ ਹੁੰਦਾ, ਕੁਦਰਤ ਕਦੀ ਵੀ ਦੁਹਰਾਓ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਚਲਦੀ। ਹਾਂ ਉਹ ਵਸਤੂ, ਸਮਾਂ ਜਾਂ ਮਨੁੱਖ ਰਲਦੇ ਮਿਲਦੇ ਤਾਂ ਹੋਣਗੇ ਜਾਂ ਖੁਸ਼ੀ, ਹਾਸਾ ਉਸ ਪੁਰਾਣੇ ਹਾਸੇ ਵਰਗਾ ਤਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਉਹ ਨਹੀਂ ਜੋ ਬੀਤ ਗਿਆ। ਸੋ ਬੀਤੇ ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ ਤੇ ਨਵੇਂ ਦੀ ਬੇਜ ਕਰਨਾ ਹੀ ਖੁਸ਼ੀਆਂ, ਹਾਸਿਆਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਉਧਾਰੇ ਹਾਸਿਆਂ ਦੀ ਵੀ ਵੱਖਰੀ ਕਿਸਮ ਹੈ। ਇਕ ਤਾਂ ਹੈ ਆਇਆ ਹਾਸਾ, ਜੋ ਮੇਰੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਹੈ ਉਧਾਰਾ ਹਾਸਾ ਕਿਸੇ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ। ਗੱਡੀਆਂ, ਕਾਰਾਂ, ਕੋਠੀਆਂ, ਵੱਡੇ ਫਰਨੀਚਰ ਤੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਰ ਕੀ-ਕੀ? ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਵੇਖ-ਵੇਖ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਜੇ ਤਾਂ ਇਹ ਤੁਹਾਡੀ ਆਪਣੀ ਕਮਾਈ ਦੇ ਹਨ, ਫਿਰ ਤਾਂ ਠੀਕ ਹੈ ਪਰ ਜੇ ਕਿਧਰੇ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈ-ਲੈ ਕੇ ਨੱਕੋ-ਨੱਕ ਭਰਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਖੁਸ਼ੀ, ਇਹ ਹਾਸਾ ਸਭ ਉਧਾਰ ਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਿਧਰੇ ਸਾਡਾ ਹਾਸਾ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ, ਪੁੱਤਰਾਂ-ਧੀਆਂ, ਸਾਕ-ਸਬੰਧੀਆਂ, ਕੋਠੀਆਂ-ਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਜੁਤਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਸਭ ਉਧਾਰੇ ਹਾਸੇ ਨੇ। ਇਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਸਬਿਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਭ ਚੱਲਹਾਰ ਹੈ, ਫਿਰ ਸਾਡਾ ਹਾਸਾ ਕਿਵੇਂ ਸਥਿਰ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਜੇਕਰ ਕੁਝ ਪਾ ਲਈਏ ਜਾਂ ਕੁਝ ਪਾਉਣ ਬਾਰੇ ਸੌਚੀਏ ਤਾਂ ਬਦੇ-ਬਦੀ ਹਾਸਾ ਬੁੱਲਾਂ ਤੇ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਖੋਣ ਦਾ ਖਿਆਲ ਆਉਂਦੇ ਹੈ ਜੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਜਿੰਦਗੀ ਦਾ ਕੋਈ ਭਾਣਾ ਵਾਪਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੁਝ ਖੋਹਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਰੋਣਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਪਾਉਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹਾਸਾ ਏ, ਖੋਣਾ ਏ ਤਾਂ ਰੋਣਾ ਏ। ਪਰ ਜੇ ਕਿਧਰੇ ਖੋਣ ਦਾ ਡਰ ਹੀ ਨਾ ਹੋਵੇ?

ਕਿਸੇ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾ ਕੇ ਅਸੀਂ ਬੜਾ ਹੋਸਦੇ ਨੇ ਕੋਈ ਗੱਲ ਹਾਂ। ਦੋਸਤ-ਮਿਤਰਾਂ ਵਿਚ ਆਮ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕੋਈ ਗੱਲ

ਤੇ ਗਿਲਾਂਸਿਕਵਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ, ਗਰੀਬੀ ਜਾਂ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਬਣਾਉਣਾ, ਉਹ ਵੀ ਉਦੋਂ ਜਦੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲਾ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਆਪਣਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਉਣ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਰ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਸਭ ਤੋਂ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਹੈ ਪਰ ਮਜ਼ੇਦਾਰ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਹ ਜੁਗਤ ਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਰਜ਼ੀ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਈ ਜਾਵੇ, ਸਾਡੇ ਕੰਨ 'ਤੇ ਸੂੰ ਨਾ ਸਰਕੇ ਸਮਝ ਲਵੇ ਸਬਰ ਸੰਤੋਖ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪਾਉਤੀ ਪਾਰ ਕਰ ਗਏ। ਜਿਨ੍ਹੇ ਵੀ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਮਹਾਨ ਲੋਕੀ ਹੋਏ, ਸਮਾਜ ਨੇ ਰੱਜ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਜਨਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਸਾਡੀ ਮਾਰ ਕੇ ਬੰਦਾ ਬੈਠੇ ਤੇ ਬੱਸ ਫਿਰ ਨਾ ਚੰਗੇ ਬਿਆਲ ਤੇ ਨਾ ਮਾਡੇ।

ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣ ਨਾਲ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਕ ਸਦੀਵੀ ਖੁਸ਼ੀ ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਦੇਣ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਪਿਆਰ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਲੁੱਟ ਦੀ ਸੁਆਰਥ। ਪਰਮ ਪਿਤਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਣ-ਕਣ ਵਿਚ ਵੱਸਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੇ ਸੇਕਰ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਦਾਤਾ ਕਣ-ਕਣ ਵਿਚ ਵੱਸਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਵੀ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਕਣ-ਕਣ ਵਿਚ ਵੱਸਦੀਆਂ ਹੈਨ। ਨੇ। ਬੱਸ ਨਜ਼ਰੀਆ ਬਦਲਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਬੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਹੱਸੋ, ਰੱਬ ਕਰੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੁਝ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਦੀ ਹੈ। ਬੱਸ ਵਕਤ ਦੇ ਨਾਲ ਦੋਵੇਂ ਵਾਰੋ-ਵਾਰੀ ਅੰਗੇ ਆਈ ਜਾਂਦੇ ਨਾਂ। ਕਣਕ ਦਾ ਇਕ ਦਾਨਾ ਬੀਜੋਗੇ ਤਾਂ ਸੌ ਸਾਣੇ ਆਉਣਗੇ। ਇਕ ਹਾਸਾ ਬੀਜੋਗੇ ਤਾਂ ਸੌ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਹੋਣਗੇ। ਜੇ ਕਿਧਰੇ ਇਕ ਦੁੱਖ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਸੌ ਦੁੱਖ ਮਿਲਣਗੇ। ਸੋ ਦੋ ਖਿਆਲ ਸੱਤਰਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ:- ਦੇਜਾ ਨੀ ਦੇਜਾ ਮਾਏ, ਪਤਾਸੇ ਮੈਨੂੰ ਹਾਸਿਆਂ ਦੇ ਭੋਰ-ਭੋਰ, ਡੋਬ-ਡੋਬ, ਭੋਂਬ-ਭੋਂਬ ਖਾਵਾਂ ਮੈ, ਹਾਸਿਆਂ ਦੀ ਗਾਚਨੀ 'ਚ, ਪਾਣੀ ਪਾਵਾਂ ਸਬਰਾਂ ਦਾ, ਮੋਏ-ਮੋਏ ਬੁੱਲ੍ਹੀ ਜਾਨ ਪਾਵਾਂ ਮੈ, ਤਾਰੇ-ਤਾਰਾਂ ਅੰਬਰਾਂ ਤੋਂ, ਚੰਨ ਲਾਵਾਂ ਹੋਣਾਂ ਉਤੋਂ, ਸਦੀਵੀ, ਦੰਦੀ ਚਮਕ ਸਜਾਵਾਂ ਮੈ, ਟੁੱਟ ਜਾਣ ਸਾਰੇ ਦੁੱਖ, ਲੱਗੇ ਹਾਸਿਆਂ ਦੀ ਤੈਨੂੰ ਭੁੱਖ, ਚਾਹੇ ਜੀ ਮਜ਼ਾਕ ਬਣ ਜਾਵਾਂ ਮੈ, ਰੱਖ ਸੱਚੇ ਨੂੰ ਯਾਦ, ਦੇਵੇ ਹਾਸਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਣ ਹਾਸਾ ਕਿਤੇ ਉਡ ਪੁੱਡ ਜਾਵਾਂ ਮੈ।

ਅਤੀਤ, ਵਰਤਮਾਨ, ਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਚਾਨ੍ਹਾਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਇਕ ਰੋਟੀ ਸਾਠੀ ਕਰਦੀ ਵੀ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਇਕ ਰੋਟੀ ਸਾਠੀ ਕਰਦੀ ਵੀ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਰੋਟੇ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਕਰਾ ਕੇ ਵੀ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਰੋਟੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗੁਣਾਂ ਵਿਚੋਂ ਗੁਣ ਦੇ ਕੇ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਲਈ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਖਾਣ ਬਣਾ ਕੇ ਵੀ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਚੌਕੀ ਮਾਰ ਕੇ ਬੰਦਾ ਬੈਠੇ ਤੇ ਬੱਸ

ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਕੀ ਜੇਸ਼ ਨਾਲ ਹੇਸ਼ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ

ਤਸਕੀਨ

ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਆਪਣਾ ਇਤਿਹਾਸ ਦੁਹਰਾਉਂਦਿਆਂ ਅਪਣੇ ਆਪ ਨਾਲ ਤੇ ਹਾਕਮ ਹਿੰਦੂਤਵੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਪੈਂਡਿੜਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਹਰ ਪਾਸੇ ਇਕਹਿਰੇ ਰੰਗ ਵਿਚ ਰੰਗਣ ਵਾਲੀ ਇਸ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਜ਼ਲੂਮ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਕੋਮ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਡਾਟਿਆ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਵਿਰਾਸਤ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਲਈ ਇਸ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਅੰਦਰ ਪੂਰਾ ਜੋਸ਼ ਹੈ। ਜੋਸ਼ ਨਾਲ ਹੋਸ਼ ਜਾਂ ਬੋਧਿਕ ਅਗਵਾਈ ਦੀ ਵੱਧ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜੋਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਹੋਸ਼/ਚਿੰਤਨ ਦੇ ਵਿਰਸੇ ਨੂੰ ਫਰੋਲਣਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਹੋਸ਼ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਜੋਸ਼ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਸੰਕਟ ਭੋਗਣ ਦੇ ਰਾਹ ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਉਹ ਹੱਕੀ ਸਿਆਸੀ ਲੜਾਈ ਨੂੰ ਵੀ ਬਹਿਕਦੇ ਰੋਹ ਵਿਚ ਰੋਝਦਾ ਗਿਆ।

ਪੰਜਾਬੀ ਸਮੀਆਂ ਤੋਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦੀ
ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨੂੰ ਟੱਕਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਕੰਮ ਹਨ, ਇਸੇ ਲਈ
ਮਨੁੱ ਸਮਰਿਤੀ ਇਸ ਨੂੰ 'ਮਲੇਸ ਦੇਸ' ਵਜੋਂ ਸੰਬੋਧਿਤ ਹੁੰਦੀ
ਹੈ। ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਨੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨਾਲ ਟੱਕਰਨ
ਵਾਲੀ ਬਾਣੀ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਥਾਪਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਨੀਂਹਿਂਗ
ਨਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਦਾ ਚਿੱਠਨ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦੀਆਂ ਰਗਾਂ ਵਿਚਾਰ
ਖੂਨ ਬਣ ਕੇ ਦੌੰਡਦਾ ਰਿਹਾ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਾਹਮਣੇ
ਅਜਿਹੀ ਹਾਲਤ ਆ ਗਈ ਕਿ ਸਥਾਪਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਵਲ
ਕਲਮ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਹਵਿਆਰਾਂ ਦੀ ਲੋਤ ਵੀ ਮਹਿਸੂਸ
ਹੋਈ। ਹੋਸ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਜੋਸ਼ ਦੀ ਲੋਤ
ਨੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਹੁਲਗਾ ਦਿੱਤਾ। ਬਾਬਾ ਬੁੱਲੇ ਸ਼ਾਹ,
ਸੁਲਤਾਨ ਬਾਹੂ, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਸਭ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਨੂੰ ਜੋਸ਼
ਨਾਲ ਹੋਸ ਰਾਹੀਂ ਸਿੰਜਦੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਮੁੱਖਧਾਰਾ ਤੋਂ ਬੇਂਕੋਫਟ
ਉਸ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਦਰਸ਼ਨ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ
ਚਿੱਠਨ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸੇ ਲਈ ਉਹ
ਭਾਸ਼ਾਈ ਵਲਗਣੋਂ ਤੋਂ ਪਾਰ ਸਥਾਪਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਹੋਣੇ
ਦੀ ਲੜਾਈ ਲੜਦੇ ਹਨ। ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਸਤੀਵਾਦੀ-
ਬੁਰਜੂਆ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਜੋਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਸਮਾਜਵਾਦੀ
ਹੋਸ (ਚਿੱਠਨ) ਨੂੰ ਅਗਲਾ ਵਿਸਥਾਰ ਦਿੱਤਾ; ਭਾਵ
ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਹਾਕਮ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਖ਼ਿਲਾਫ਼
ਜੋਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਸ ਨਾਲ ਟੱਕਰਨ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਬਣ ਕੇ
ਮਜ਼ਲੂਮ ਨੂੰ ਤਾਕਤ ਦੇਣ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਜ ਨਵੇਂ
ਮੌਤ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਦਾਂ ਹਿੰਦੂਤਵ ਦੇ ਵਿਕਰਾਲ ਸੰਸਾਰ ਨਾਲ
ਟੱਕਰਨ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਇਸ ਨੂੰ ਹਰ
ਗੁਜ਼ ਤੇ ਟੱਕਰ ਦੇਣੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ 'ਜ਼' ਹੈ।

ਰੌਲਾ ਇਹ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ 'ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕ
ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ ਨੇ ਰੋਡੀਓ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿਚ ਹਿੰਦੀ ਬਾਰੇ
ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਇਹ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਬੋਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਹਿੰਦੀ
ਪੜ੍ਹਦੇ ਜਾਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਬੋਲਣ ਵਿਚ ਕੀ ਹਰਜ਼
ਹੈ। ਜਦੋਂ ਜਰਮਨੀ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਜਰਮਨ ਬੋਲਦੇ ਹਨ ਅਤੇ
ਫਰਾਂਸ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਤਾਂ ਹਿੰਦੇਸਤਾਨ ਵਿਚ ਹਿੰਦੀ
ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ' ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਬਿਆਨ ਉਦੋਂ ਆਇਆ
ਹੈ ਜਦੋਂ 'ਹਿੰਦੂ-ਹਿੰਦੀ-ਹਿੰਦੇਸਤਾਨ' ਰਾਹੀਂ ਭਾਰਤ ਨੂੰ
ਇਕਹਿਰੇ ਰੰਗ ਵਿਚ ਰੰਗਣ ਦਾ ਬੁਲਡੋਜਰ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।
ਅਮਿਤ ਸਾਹ ਨੇ ਹਿੰਦੀ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਭਾਸ਼ਾ
ਵਜੋਂ ਵਰਤਣ ਦੀ ਤਾਕੀਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ (ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਾਅਦ
ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਬਿਆਨ ਵਾਪਿਸ ਲੈ ਲਿਆ) ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ
ਵਿਚ ਇਕ ਹੋਰ ਲਿਖਾਰੀ ਇਸ ਦੀ ਤਾਕੀਦ ਕਰਦਾ ਫਤਵਾ,
ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਤੇਜ਼ਵੰਤ ਮਨ ਨੂੰ ਧਮਕੀ ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਦਾ ਹੈ।

ਕਿ 'ਦੋ ਸਾਲ ਠਿੱਹਰੋ, ਫਿਰ ਦੱਸਾਂਗੇ।' ਅਜਿਹੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ

ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਕਾਲੀ ਸੁਚੀ ਕਿੰਨੀ ਲੰਬੀ: ਨਾਂ ਵੀ ਦੱਸੇ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ - ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 312 ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਕਲਾਈ ਸੁਚੀ ਵਿਚੋਂ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸੁਚੀ ਵਿਚ ਹੁੰਡੀ 2 ਹੀ ਨਾਮ ਬਚੇ ਹਨ। ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿੱਖੇ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰਾਂ ਦਿਸ਼ਾ 'ਪ੍ਰਾਪਤੀ' ਦਾ ਸਿਹਰਾ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਬੰਨ੍ਹਣ ਲਈ ਜ਼ੋਰ-ਅਜ਼ਮਾਈ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਉਥੇ ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਵੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੀਅਤ ਉਤੇ ਸਵਾਲ ਵੀ ਉੱਠ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੇਂਦਰ ਵਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਈ ਸੁਚੀਆਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੁਚੀਆਂ ਵਿਚਲੇ ਨਾਂਵਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਕਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ, ਨਾ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਾਂਵਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਸਬੰਧੀ ਕਦੀ ਸਹੀ ਉਤਰ ਮਿਲ ਸਕਿਆ ਹੈ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਤਕਰੀਬਨ ਹਰ ਦੋ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹੀ ਸੁਚੀ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਇਸ ਸੁਚੀ ਵਿਚ ਕੁਝ ਗਿਣਵੇਂ ਨਾਮ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ। ਪਿਛਲੀ ਵਰਤੀ ਸੁਚੀ ਵਿਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹੁਣ ਸਿਰਫ 5-7 ਨਾਮ ਹੀ ਬਚੇ ਹਨ। 2014 ਵਿਚ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਾਲੀ ਸੁਚੀ ਵਿਚ 169 ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਰਹੇ ਗਏ ਹਨ। ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵੀ 2011 ਕਾਲੀ ਸੁਚੀ ਵਿਚੋਂ 142 ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਕੱਢੇ ਸਨ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਵਿਸੇਸ਼ ਸਮਾਗਮ ਕਰਵਾ ਕੇ ਗਿਆ

A photograph of a man with a beard and a yellow turban, wearing a blue and grey plaid coat over a black shirt. He is standing with his arms outstretched wide, looking upwards. The background features a large, historic building with a prominent clock tower and a clear blue sky.

ਹਿਦੂਤਵੀ ਰੰਗ ਵਿਚ ਡੋਬਣ ਲਈ ਦਿੱਤ ਹਨ।
 ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾ
 ਫਿਰਕੁ ਰੰਗ ਗੁੜਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਵੀ ਹੈ। ਸਾਵਰਕਣ
 ਦੇ ਦੋ ਕੌਮਾਂ ਦੇ ਸਿੰਘਾਂਤ ਵਿਚੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਜਨਮ ਲਿਆ
 ਪਰ ਮਸਲਾ ਉਥੇ ਦਾ ਉਥੇ ਹੈ; ਭਾਵ ਧਰਮ ਕਦੇ ਕੌਮ ਨਹੀਂ
 ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਸਿੱਖ, ਬੋਧੀ, ਜੈਨ, ਪਾਰਸੀ
 ਇਸਾਈ ਆਦਿ ਵੀ ਸਭ ਕੌਮਾਂ ਹਨ ਪਰ ਕੌਮ ਕਿਸੇ ਭਾਸ਼ਾ
 ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਵਿਚੋਂ ਹੋਦ ਵਿਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ
 ਧਰਮ ਨੂੰ ਕੌਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਸਾਈਆਂ, ਬੋਧੀਆਂ
 ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਇਕ ਇਕ ਦੇਸ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ
 ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੌਮ ਨੂੰ ਕੌਮ ਬਣਾਉਣ
 ਲਈ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ
 ਨੂੰ ਹਿੰਦੀ ਦੇ ਰੰਗ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰੰਗਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ
 ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਯਤਨ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਲਹਿਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜਗ੍ਹਾ
 ਇਲੀਤ (ਇਲਟਿ) ਨੇ ਉਰਦੂ ਦਾ ਸੂਲਾ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਗਲ
 ਵਿਚ ਪਾ ਚੱਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ

ਖੋਹਣ ਦਾ ਯਤਨ ਹੁੰਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ

ਪੰਜਾਬੀ ਜ਼ਬਾਨ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ
ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ ਨੂੰ ਕਈ ਲੋਕ ਡੱਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣਾਂ ਨਾਲ ਨਵਾਜ਼
ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਬਿਆਨ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਮਾਰ੍ਗ ਕਾਰਜ ਉਸ ਨੇ
ਡੇਰਾਵਾਦੀ ਬਣ ਕੇ ਡੇਰਿਆਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀ ਵਿਚ ਚੋਖਾ
'ਯੋਗਦਾਨ' ਪਾਉਇਆਂ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਉਸ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼
ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਬੋਲਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇਹ ਕੌਤੀ ਦਵਾਈ
ਪੀਰਵਾਦੀ ਜ਼ਗੀਰੂ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੀ ਚਾਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਡੱਬ ਕੇ
ਖੁਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ ਨੇ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੇ
ਜ਼ਗੀਰੂ ਵੈਲੀਪੁਣੇ ਅਤੇ ਫਿਰਕੂ ਜ਼ਹਿਰ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਲਗਾਤਾਰ
ਚਾਰ ਦਹਾਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਨਿਵੇਕਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ
ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦੀ ਫਸਲ ਨੂੰ ਸਿੱਜਿਆ ਹੈ। ਵੈਲੀ
ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਘੁਣ ਵਾਂਗ ਖਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਗੁਰਦਾਸ
ਮਾਨ ਦਾ ਲਿਖਣ ਅਤੇ ਗਾਉਣ ਦਾ ਨਿਵੇਕਲਾ ਤਰੀਕਾ ਜੈਵਿਕ
ਬੁੱਧੀਵਾਨਾਂ ਵਾਲਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਖਾਰਿਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ
ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਕੋਈ ਵੀ ਮੁੱਖ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਸਿੱਧੂ
ਮੁਸੇਵਾਲਾ ਤੇ ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ ਲਈ ਇਕੋ ਜਿਹੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ
ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਹੋਸ਼ ਨਾ ਗਵਾਈਏ। ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਦੌਰ ਵਿਚੋਂ
ਲੰਘ ਰਹੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਜੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਲਾਮ ਪਰ ਹੋਸ਼ਾਂਚਿੱਤਨ
ਜਦੋ—ਜਹਿਦ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ੁਰੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ
ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਦੁਸ਼ਮਣ ਕਰਾਰ ਦੇ ਕੇ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬ, ਪੰਜਾਬੀ
ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦੇ ਅਸਲੀ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਮਜ਼ਬੂਤ
ਕਰ ਰਹੇ ਹੋਵਾਂਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਪਾਲੇ
ਦਾ ਹਮਸਫੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਉਹ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਵਿਅੰਗ ਨਾਲ
ਸੰਬੋਧਿਤ ਸੀ ਪਰ ਮਾਨ ਲਈ ਅੱਜ ਦੇ ਟਰੋਲਿੰਗ ਯੁੱਗ ਵਿਚ
ਨਜ਼ਿਠਣਾ ਸੌਖਾ ਨਹੀਂ ਜਿਥੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਮੁਨਸਿਫ ਹਨ। ਇਸ
ਮਾਧਿਅਮ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਆਪ ਭਾਵੇਂ ਸਮਾਜਿਕ
ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਯੋਗਦਾਨ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ ਪਰ ਉਹ
ਰੋਮਿਲਾ ਬਾਪਰ ਨੂੰ ਫਿਕਸਨ ਲੇਖਕ ਲਿਖ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ
ਡਿਗਰੀਆਂ ਪੁੱਛਣ ਦੀ ਆਦਤ ਜ਼ਰੂਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੀ
ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੇ ਮਾਨ ਨੂੰ ਵੀ ਉਸੇ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਰਾਹੇ
ਤੋਂ ਪੱਤਾ ਹੈ। ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ ਨੂੰ ਵੀ ਗੁੱਸੇ ਤੋਂ ਨਹੀਂ, ਹੋਸ਼
ਤੋਂ ਕੰਮ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਇਸ ਮਸਲੇ
ਨੂੰ ਨਜ਼ਿਠਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮਾਨ ਮਾਨਵੀ ਸਮਾਜਿਕ
ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਨਾਇਆ ਬੰਦਾ ਅਤੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਗੁਬਲੀ ਹੈ।
ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਉਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੁੱਸਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ।

Joshi Law Firm

Attorneys at Law અટારની ઐટ લાઓ

(559) 312-0083 (O) (888) 630-1230 (F)

ਜ਼ਿਨਤ ਹੈ। ਸੁਲੀਆਸ ਸੀਜ਼ਰ ਨੇ ਲੋਅਰ ਜਰਮਨ ਦੇ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਮਨ ਸਾਮਰਾਜ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਇਹ ਚਾਰ ਕਬੀਲਿਆਂ ਜਰਮਨ, ਗਾਲ, ਇੰਗਲਿਸ ਅਤੇ ਬੈਲਜੀਆਸ ਦਾ ਸਮੁਹ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੱਖਚੀ ਵੱਖਚੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸੀ। ਲੋਅਰ ਜਰਮਨ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨ

ਕੰਪਨੀ ਲੰਬੀ: ਨਾਂ ਵੀ ਦੱਸੋ
ਮੰਤਰੀ ਪੀ. ਚਿੰਦਰਾਮ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਉਸ
ਸਮੇਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਾਦਲ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ
ਕੰਪਨੀ ਵੀ ਹੈ।

ਇਮੀਗ੍ਰੋਸ਼ਨ
ਡਿਪੋਰਟੇਸ਼ਨ
ਆਸਾਈਲਮ
ਸਿਟੀਜਨਸ਼ਿਪ
ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ
ਫੈਮਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ
ਵਿਆਹ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ
ਐਂਡ੍ਰਾਨੁਸਥ ਮੈਂਟ ਆਫ ਸਟੋਟਸ

ਫੈਮਲੀ ਲਾਅ
ਤਲਾਕ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ
ਬੱਚੇ ਦੀ ਕਸਟਡੀ
ਭੱਤਾ ਜਾਂ ਖਰਚਾ
ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਖਰਚਾ

ਬੈਂਕਰਪਸੀ
ਚੈਪਟਰ 7 ਅਤੇ ਚੈਪਟਰ 13 ਵਿਖੇ
ਲੈਣਦਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ

TANVIR JOSHI

SBN: 302226

www.joshilawfirm.com
info@joshilawfirm.com

516 W. SHAW AVE STE 200 FRESNO, CA 93704

ਉਈਗਰ ਮੁਸਲਿਮਾਂ ਬਾਰੇ ਕਿਉਂ ਕਹੀ ਬੋਲਦਾ ਧਾਰਿਸਤਾਨ?

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਧਾਰਿਸਤਕ ਕੱਟਵਾਦੀ, ਹਿੱਸਕ, ਫਸਾਦੀ ਅਤੇ ਦੋਹਰੇ ਚਹਿੰਤਰ ਵਾਲਾ ਰਾਸ਼ਟਰ ਹੈ। ਇਸ ਸੱਚਾਈ ਦਾ ਇਲਮ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੇਸਾਂ, ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਡਿਪਲੋਮੈਟਿਕ, ਆਰਥਿਕ, ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੰਘ ਨੂੰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਯੂਨੈਨਡ ਦੇ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਦੁਧੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇਮਰਾਨ ਖਾਨ ਕਸ਼ਮੀਰ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜੰਗ ਛਿਡਨ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਕੇ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਿਰੰਦਰ ਮੌਦੀ ਨੇ ਪੂਰੇ ਵਿਸ਼ਵ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਇਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਰਾਸ਼ਟਰ ਹੈ। ਉਹ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ, ਵਿਕਾਸ, ਆਪਸੀ ਮਿਲਵਰਤਣ ਦਾ ਹਾਮੀ ਹੈ।

ਹਰ ਮੌਤ 'ਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਮਸਲਾ ਚੁਕਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਕਿਧਰੇ ਕੋਈ ਹਮਾਇਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਬਲਕਿ ਉਸ ਦੇ ਇਸ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਸਹੀ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵੱਖਣੀ ਅਤੇ ਮੱਧ-ਏਸ਼ੀਆ ਬਾਰੇ ਸਹਾਇਕ ਮੰਤਰੀ ਏਲਿਸ ਵੇਲਜ ਨੂੰ ਅਗੇ ਆਉਣਾ ਪਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਦੋਗਲੇ ਚਿੱਤਰਿਤ ਨੂੰ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਬਰਾਦਰੀ ਸਾਹਮਣੇ ਬੇਨਕਾਬ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਜਿਹੇ ਜਿਤਾ ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਮੈਂ ਚਾਹਾਂਗੀ ਕਿ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚਿੱਤਾ ਪੱਛਮੀ ਚੀਨ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਉਈਗਰ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਲਈ ਵੀ ਕਰੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਬਰੀ ਕੈਦ ਕਰ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਇਮਰਾਨ ਖਾਨ ਜੋ ਖੁਦ ਨੂੰ ਕਸ਼ਮੀਰੀਆਂ ਦਾ ਦੁਤ ਅਲੈਨ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਈਗਰ ਸਮੱਸਿਆ ਬਾਰੇ ਮੂੰਹ ਖੱਲ੍ਹੇ ਦੀ ਜੁਅਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਭਾਰਤ ਵੱਲੋਂ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਚ ਧਾਰਾ 370 ਅਤੇ 35-ਏ ਖਤਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਮਰਾਨ ਖਾਨ ਭਾਰਤ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਲਾਮਬੰਦੀ ਕਰਨ ਦੀ ਨਕਾਮ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਿਰਿਮਨ ਰਾਈਸ ਵਾਚ ਦੇ ਮੁਖੀ ਕੇਨਿਸ ਰਾਬ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਤ ਦੋਗਨਾ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਹੋਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਕ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੀਨ ਅੰਦਰ ਉਈਗਰ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ 'ਤੇ ਜਿਨਜਿਆਂਗ ਸੂਬੇ ਅਤੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਢਾਹੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਣ-ਮਨੁੱਖੀ ਜੁਲਮ ਅਤੇ ਜ਼ਬਰ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਇਮਰਾਨ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਬਾਰੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂੰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਬਲਕਿ ਚੀਨ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਸੱਚਾ ਦੇਸਤ ਦਰਸਾਇਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਝੁਠ ਅਤੇ ਦੋਹਰਾ ਮਖੋਟਾ ਕੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਰਾਨ ਮਜ਼ਬੂਤ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਵਸਦੇ ਹਨ। ਸੰਨ 1870 ਵਿਚ ਕੁਇਂਗ ਵੰਸ ਦੇ ਰਾਜ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿਹਾਕਾਂ ਵਿਚ ਦਰਜਨ ਦੇ ਕਰੀਬ ਛੋਟੇ - ਛੋਟੇ ਖੁਦਮੁਖਤਾਰ ਰਾਜ ਸਨ। ਸੰਨ 1930 ਅਤੇ 1940 ਦੇ ਦਰਹਕਾਂ ਵਿਚ ਚੀਨ ਅੰਦਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੰਨ 1950 ਵਿਚ ਚੀਨੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਿਵਾਰ ਨੇ ਇਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਣ ਲੈ ਲਿਆ। ਇਸ ਖੇਤਰ ਦੀ 73 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਆਬਾਦੀ ਉਈਗਰ ਸੀ ਜਦਕਿ 6-7 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕਜ਼ਾਖ ਅਤੇ ਕਿਰਗੀਜ਼ ਸਨ। ਲਗਪਗ ਪੰਜਵਾਂ ਹਿੱਸਾ ਚੀਨੀ ਲੋਕ ਵਸਦੇ ਸਨ ਪਰ ਅੱਜ ਅੱਧੇ ਤੋਂ ਵੱਧ 'ਚੀਨੀ' ਹਨ।

ਸਰਹੋਦ ਦਾ ਮੁਖਾਜ ਨਹੀਂ। ਮੁਸਲਮਾਨ ਜੋ ਕੁਰਾਨ ਮਜ਼ਬੂਤ ਮੰਨਦਾ ਹੈ, ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਕਿਸੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਰਹੇ, ਉਸ ਦੀ ਪੀੜਾ ਪੂਰੇ ਮੁਸਲਿਮ ਜਗਤ ਦੀ ਪੀੜਾ ਹੈ।

57 ਇਸਲਾਮਿਕ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸੰਗਠਨ ਆਈ.ਏ.ਸੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਉਈਗਰ ਮੁਸਲਿਮਾਂ ਦਾ ਮੁਸਲਮ ਖਤਮ ਕਰਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੈਂਬਰਿਨ ਚੀਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬੋਲਣ, ਸਿੱਖਣ, ਲਿਖਣ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਵਿਚ ਢਾਲਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਚੀਨ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸਲਾਮ ਇਕ ਹਿੱਸਕ ਧਰਮ ਹੈ ਜੋ ਅਜਕੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਮੁਲਕ ਚੀਨ ਲਈ ਵੱਡਾ ਖਤਰਾ ਹੈ। ਤਿੰਬਤ ਵਿਚ ਬੁੰਧ ਧਰਮ, ਉਸ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ, ਉਸ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ, ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਖੁਰਾਖੇਜ ਮਿਟਾਉਣ, ਉਸੇ ਚੀਨੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਬਹੁਮਤ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ, ਤਿੰਬਤ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰਨ ਲਈ ਚੇਨ ਕੁਆਂਗੇ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਸਹਿ ਅਤੇ ਅਕਹਿ ਜ਼ਲਮ ਢਾਹੇ ਗਏ ਸਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੀਨੀ ਰੰਗ, ਭਾਸ਼ਾ, ਸੱਭਿਆਚਾਰ, ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰੰਗਿਆ ਗਿਆ। ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂ 'ਲਾਮਾ' ਚੀਨੀਵਾਦੀ ਨਹੀਂ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ, ਉਥੇ ਦਮਨਕਾਰੀ ਨੀਤੀ ਚੱਲਦੀ ਰਹੀ।

ਚੀਨ ਅੰਦਰ ਮਾਓ ਜੇ ਤੁੰਗ ਦੇ 'ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਇਨਕਲਾਬ ਮਹਾਰੀ ਵੀ ਉਈਗਰ ਅਤੇ ਕਜ਼ਾਖ ਲੋਕ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਮਜ਼ਹਬਾਂ ਅਤੇ ਭਾਸਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਰਹੇ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਤਿੰਹਾਰ ਮਨਾਉਂਦੇ। ਪਵਿੱਤਰ ਇਥਾਂਤਾਗਾਹਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਜਾਂਦੇ। ਆਧੁਨਿਕ ਕਲਾ ਅਨੁਸਾਰ ਮਸਜਿਦਾਂ ਉਸਾਰਦੇ। ਹਰ ਜੁਸੇ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਸਥਾਨਕ ਮਸਜਿਦਾਂ ਵਿਚ ਇਥਾਂਤ ਲਈ ਇਕੱਤਰ ਹੁੰਦੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਗਪਗ 1237 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਟਾਨ ਵਿਚ ਕੇਰੀਆ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਬਣੀ ਮਸਜਿਦ ਨੂੰ ਖੁਲ੍ਹੇਦਿਲ ਨਾਲ ਵੱਡੀ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ।

ਪਰ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਮੁਸਲਿਮ ਕੱਟਵਾਦੀ ਜਿਹਾਦ ਨੇ ਜਦੋਂ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਦਸਤਕ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਚੀਨ ਤੁਰੰਤ ਚੌਕਸ ਹੋ ਗਿਆ।

ਸੂਬੇ ਜਿਨਜਿਆਂਗ ਅਤੇ ਲਾਗਲੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਉਈਗਰ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਸੱਭਿਆਚਾਰ, ਭਾਸ਼ਾ, ਧਰਮ ਖਤਮ ਕਰਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੈਂਬਰਿਨ ਚੀਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬੋਲਣ, ਸਿੱਖਣ, ਲਿਖਣ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਵਿਚ ਢਾਲਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਚੀਨ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸਲਾਮ ਇਕ ਹਿੱਸਕ ਧਰਮ ਹੈ ਜੋ ਅਜਕੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਮੁਲਕ ਚੀਨ ਲਈ ਵੱਡਾ ਖਤਰਾ ਹੈ। ਤਿੰਬਤ ਵਿਚ ਬੁੰਧ ਧਰਮ, ਉਸ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ, ਉਸ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ, ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਖੁਰਾਖੇਜ ਮਿਟਾਉਣ, ਉਸੇ ਚੀਨੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਬਹੁਮਤ

ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਵਸਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਿਗਰਟ, ਸ਼ਰਾਬ, ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਆਇਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕੈਪ ਰੇਗਸ਼ਨਾਂ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਨਾਮਜ਼ ਪੜ੍ਹਨ, ਉਈਗਰ ਤੁਰਕੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬੋਲਣ, ਪਹਿਗਾਵੇ, ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਉਈਗਰ ਖਾਣ-ਪੀਣ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੈਪਾਂ ਵਿਚ ਬਾਹਰੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਦਿੱਤਾ। ਚੀਨੀ ਮੁਨੀਅਨ ਦੇ ਸਟਾਲਿਨਵਾਦੀ 'ਟੈਰਰ ਕੈਪ' ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੈਪਾਂ ਵਿਚ ਲਗਪਗ 20 ਲੱਖ ਉਈਗਰ ਰੱਖਣ ਦੀਆਂ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਹਨ।

ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਰੱਖਿੰਦੇ ਉਈਗਰ ਆਪਣੇ ਇਸ ਚੀਨੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਅਣ-ਮਨੁੱਖੀ ਸਥਾਪਨਾ ਵਿਚ ਜੀਅ ਰਹੇ ਭੇਟਾਵ ਕਰਨ ਲਈ ਚੇਨ ਕੁਆਂਗੇ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਸਹਿ ਅਤੇ ਅਕਹਿ ਜ਼ਲਮ ਢਾਹੇ ਗਏ ਸਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੀਨੀ ਰੰਗ, ਭਾਸ਼ਾ, ਸੱਭਿਆਚਾਰ, ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰੰਗਿਆ ਗਿਆ। ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂ 'ਲਾਮਾ' ਚੀਨੀਵਾਦੀ ਨਹੀਂ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ, ਉਥੇ ਦਮਨਕਾਰੀ ਨੀਤੀ ਚੱਲਦੀ ਰਹੀ।

ਚੀਨ ਵੱਲੋਂ 90 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਜਿਨਜਿਆਂਗ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਭਾਰੀ ਵਿਰੋਧ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ। ਸੂਬਾਈ ਰਾਜਾਵਾਨੀ ਉਤੁਮਕੀ ਵਿਚ 200 ਦੇ ਲਗਪਗ ਚੀਨੀ ਲੋਕ ਸੰਨ 2009 ਵਿਚ ਮਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਇਹ ਲੋਕ ਚੀਨੀਆਂ 'ਤੇ ਚਾਕੂਆਂ, ਬੰਬਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਵਾਹਨ ਬੰਬਾਂ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕਰਦੇ। ਚੀਨ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ 800 'ਤੇ 700 ਮਸਜਿਦਾਂ ਢਾਹ ਦਿੱਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੀਨੀ ਮੁਨੀਅਨ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਮੁਹੱਤ ਕਰਨ ਲਈ ਚੇਨ ਕੁਆਂਗੇ ਨੂੰ ਨਿੱਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਹੱਥ ਆਇਆ ਕਵਾਂ ਹਥਿਆਰ ਫਰੋਕ

ਭਾਰਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਸਤੇ ਉਦੋ ਹੈਰਾਨ-ਪਰੋਸ਼ਾਨ ਰਹਿ ਗਏ ਜਦੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਖੁਡੀਆ ਏਜੰਸੀ ਆਈਐਸਾਈ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਚੀਨੀ ਡਰੋਨਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਤਤਨਾਤਾਰਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਬਾਰਡਰ ਏਟੀਆ 'ਚ 5 ਏਕੇ 47 ਰਾਈਫਲਾਂ, ਚਾਰ ਪਿਸਤੌਲ 30 ਬੋਰ, ਏਕੇ 47 ਦੇ 24 ਮੈਗਜ਼ੀਨ, 544 ਗੋਲੀਆਂ, 9 ਹੈਂਡ ਗਰੋਨੇਡ, 5 ਸੈਟੇਲਾਈਟ ਫੋਨ, ਦੋ ਅਤਿ-ਆਧੁਨਿਕ ਵਾਇਰਲੈਸ ਸੈਟ ਅਤੇ ਦਸ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਜਾਲੀ ਭਾਰਤੀ ਕਰੀਸੀ ਸੈਟੀ। ਇਹ ਡਰੋਨ ਇਕ ਵਾਰੀ 'ਚ 10 ਕਿਲੋ ਤਕ ਭਾਰ ਲਿਜਾਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਦੱਸੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਕ ਏਕੇ-47 ਦਾ ਭਾਰ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਾਡੇ ਤਿੰਨ ਕਿਲੋ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਡਰੋਨਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਖੁਡੀਆ ਏਜੰਸੀਆਂ, ਰਾਡਾਰਾਂ ਅਤੇ ਬੀਐਸਐਫ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ 'ਚ ਘੱਟਾ ਪਾ ਕੇ ਅੱਠ ਦਿਨ ਵਿਚ ਦਸ ਉਡਾਣਾਂ ਬਾਰਡਰ ਦੇ ਆਰ-ਪਾਰ ਭਰੀਆਂ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦਾ ਮਕਸਦ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਅੱਤਵਾਦ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਸੁਰੱਖਿਤ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਇਹ ਖਤਰਨਾਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਉਦੋ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਜਦੋਂ 22 ਸੰਤੰਬਰ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਜ਼ਿਦਾਬਾਦ ਫੇਰਸ ਦੇ ਅੱਧੀ ਦਰਜਨ ਦੇ ਲਗਪਗ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਗਿਛਤਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਥਿਆਰ ਅਤੇ ਗੋਲੀ-ਸਿੱਕੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਦੋ ਡਰੋਨ ਵੀ ਬਰਮਦ ਕਰ ਲਏ। ਇਸ ਕਾਂਡ ਕਾਰਨ ਚੌਕਸ ਹੋਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਬਖਰਦਾਰ ਕਰਿਆਂ ਸਖਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਪੱਤਰ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਪਾਇਲਟ ਤੋਂ ਰਿਮੋਟ ਕੰਟਰੋਲ ਨਾਲ ਉਡਣ ਵਾਲਾ ਡਰੋਨ ਇਕ ਦੋ ਧਾਰੀ ਤਲਵਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਿਕਸਤ ਹੋ ਰਹੀ ਤਕਨੀਕ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਉਦਯੋਗ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੈਕਟਰ ਖੇਤਰਾਂ 'ਚ ਅਣਗਿਣਤ ਛਾਇਦੇ ਹਨ ਪਰ ਹੁਣ ਸਮਾਜ ਵਿਹੋਧੀ ਅਨਸ਼ਰਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ 'ਚ ਆ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਇਹ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਗੰਭੀਰ ਖਤਰਾ ਸਾਬਤ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਡਰੋਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਵਰਤੋਂ ਦੂਸਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਜਾਸੂਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਹੁਣ ਅਨੇਕਾਂ ਦੇਸ਼ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਤਾਧਤ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਪਰੀਡੇਟਰ ਅਤੇ ਰੈਪਟਰ ਵਰਗੇ ਕਰੋਤਾਂ ਡਾਲਰ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਮਿਲਟਰੀ ਡਰੋਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕੁਝ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਵਿਚ ਵਿਕਣ ਵਾਲੇ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਨੀਦ।

ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਖਿੱਡਿਣਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵੇਚੇ ਜਾ ਰਹੇ ਡਰੋਨ ਹਰ ਮੱਧ-ਵਰਗੀ ਦੀ ਪਹੁੰਚ 'ਚ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਖਿੱਡਣਾ ਡਰੋਨਾਂ ਵੱਲ ਵਿਘਨ ਪਾਉਣ ਕਾਰਨ ਇਂਗਲੈਂਡ ਦਾ ਹੀਬਰੋ ਹਵਾਈ ਅੱਡਾ ਕਈ ਘੰਟੇ ਲਈ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਡਰੋਨਾਂ ਦੀ ਤਕਨੀਕ 'ਚ ਦਿਨੋ-ਦਿਨ ਸੁਧਾਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਈ-ਕਈ ਘੰਟੇ ਦੀ ਉਡਾਣ ਸਮਰੱਥਾ, ਸੈਕਟਰ

ਕਿ.ਮੀ. ਦੀ ਰੋਂਨ, ਜੀਪੀਐਸ ਅਤੇ ਕੈਮਰਾ ਤਾਂ ਆਮ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਅਪਣੀ ਪਲਾਸਟਿਕ ਬਾਡੀ, ਹਾਈ ਪਾਵਰ ਬੈਟਰੀਆਂ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਆਕਾਰ ਕਾਰਨ ਰਵਾਇਤੀ ਰਾਡਾਰਾਂ ਵਾਸਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਟੋਹ ਲਗਾਉਣੀ ਲਗਪਗ ਨਾਮੁਕਿਨ ਹੈ। ਮਾਡਰਨ ਰਾਡਾਰ ਪੰਫ਼ੀਆਂ ਆਦਿ ਵਰਗੀਆਂ ਹਾਨੀ ਰਹਿਤ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਟੋਹ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ। ਛੋਟੇ ਸਾਈਜ਼ ਦੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਡਰੋਨ ਰਾਡਾਰ 'ਤੇ ਪੰਫ਼ੀਆਂ ਵਾਂਗ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੋਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਮੈਕਸੀਕਨ ਸੰਗਲਰ ਡਰੋਨਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕੀ ਸਰਹੱਦ ਅੰਦਰ ਧੱਤਲੇ ਨਾਲ ਡਰੋਗਜ਼ ਸਪਲਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਬਦਨਾਮ ਇਕਾਕੀ ਅੱਤਵਾਦੀ ਜੋ ਬੇਬੰਦੀ ਆਈਐਸਾਈਐਸ ਇਸ ਦਾ

ਇਕ ਸਤ ਮਾਲ ਵਿਚ ਕੀ - ਸੀਰੀਆਈ ਫੋਨ 'ਤੇ ਬੰਬ ਸੁਟਣ ਵਾਸਤੇ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕਈ ਬਦਮਾਸ਼ ਤਾਂ ਡਰੋਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ 'ਚ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੀ ਨੀਦ।

ਇਸ ਮਸਲੇ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਡਾਈ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂ ਅੱਤਵਾਦੀ ਡਰੋਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀਆਈਪੀ ਜਾਂ ਡੋਜ਼ੀ ਟਿਕਾਇਆਂ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਕਰਨ ਲਈ ਨਾ ਵਰਤਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ। ਆਮ ਦੁਕਾਨਾਂ ਤੋਂ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਡਰੋਨਾਂ ਵਿਚ ਬੋਡੂ-ਬਹੁਤ ਬਦਲਾਅ ਕਰ ਕੇ ਅਰਾਮ ਨਾਲ ਇਹ ਕੰਮ ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਡਰੋਨ ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਕਿਲੋ ਦੀ ਅਸਾਲਟ ਚੁੱਕ ਕੇ ਬਾਰਡਰ ਪਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਬਾਰੂਦ ਵੀ ਲਿਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਿਦ-ਪਾਕ ਬਾਰਡਰ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਖਤਰਨਾਕ ਕੈਮੋਟਰ ਸਰਹੱਦ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸਿਰੋਤੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਜੇ ਤਕ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਬੂੰਧਾਰ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ, ਹਥਿਆਰਾਂ, ਨਸੇ ਅਤੇ ਜਾਲੀ ਕੰਸੀ ਨੂੰ ਨੱਥ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਿਆ, ਉਪਰੋਂ ਇਹ ਨਵੀਂ ਮੁਸੀਬਤ ਗਲੈ ਆ ਪਈ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੱਧਰੇ ਇਲਕੇ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋਰ ਹੈ ਪਰ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਰਗੇ ਜੰਗਲੀ-ਪਾਹੀ ਜਾਂ ਰਾਜਸਥਾਨ-ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਮਾਰੂਖਲਾਂ ਵਿਚ ਡਰੋਨ ਲੱਭਣੇ ਹੋਰ ਵੀ ਮੁਸਕਲ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਇਸ ਆਫਾਤ ਨੇ ਤਾਂ ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਬਾਰਡਰ

'ਤੇ ਲੱਗੀ ਕੰਡਿਆਲੀ ਤਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਬੇਅਰਥ ਕਰ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

14 ਸੰਤੰਬਰ ਨੂੰ ਯਮਨ ਦੇ ਹਾਊਸੀ ਬਾਗੀਆਂ ਨੇ ਸਾਊਂਡੀ ਅਰਬ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਰਿਡਾਇਨਰੀ (ਆਰੈਮਕੋ, ਅਬਾਇਕ ਸਹਿਰ) ਨੂੰ ਡਰੋਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਮਿਜ਼ਾਈਲਾਂ ਦਾ ਗੁਰ ਕੇ ਸਖਤ ਨੁਕਸਾਨ ਪੁੱਛਾਇਆ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸਾਊਂਡੀ ਅਰਬ ਨੂੰ ਅਰਬਾਂ ਡਾਲਰਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਝੱਲਣਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਅਬਾਇਕ, ਯਮਨ ਦੀ ਸਰਹੱਦ ਤੋਂ ਕੋਈ 1000 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਹੈ। ਜੇ ਯਮਨ ਵਰਗੇ ਗਰੀਬ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਾਗੀਆਂ ਕੋਲ ਐਨੀ ਲੰਬੀ ਦੁਰੀ ਤਕ ਮਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡਰੋਨ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤਾਂ ਫਿਰ ਕਾਫ਼ੀ ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਤਾਂ ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਚ ਹਮਲੇ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਤਵਾਦੀ

ਬਾਰਡਰ ਪਾਰ ਭੇਜਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ।

ਡਰੋਨਾਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖੋਜ 1916 ਈਸਵੀ 'ਚ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਵਿਵਿਗ ਆਨੀ ਆਰਕੀ ਬਾਲਡ ਮੈਟਗੋਸਰੀ ਲੋਅ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਪਹਿਲੇ, ਦੂਜੇ ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧ ਅਤੇ ਸ਼ੀਤ ਯੁੱਧ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਚਲੇ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਜਾਸੂਸੀ ਅਤੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੇ ਮੋਰਚਿਆਂ ਦੀ ਟੋਹ ਲੈਣ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖੁਲ੍ਹੀ ਕੇ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਡਰੋਨਾਂ ਦੇ ਤਿਜ਼ਾਈਨ ਵਿਕਸਿਤ ਹੁੰਦੇ ਗਏ। ਹੁਣ ਕੁਝ ਗਰਮਾਂ ਦੇ ਖਿੱਣਿਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਜ਼ਹਾਗਾਂ ਕਿੱਲੇ ਦੇ ਮਿਲਟਰੀ ਡਰੋਨ ਉਪਲਬਧ ਹਨ। ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਧੁਨਿਕ ਤੇ ਮਿਜ਼ਾਈਲਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਮਿਲਟਰੀ ਡਰੋਨ ਅਮਰੀਕਾ, ਇਜ਼ਰਾਇਲ, ਇੰਗਲੈਂਡ, ਰੂਸ ਅਤੇ ਚੀਨ ਕੋਲ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਵੀਅਤਨਾਮ, ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ, ਸੀਰੀਆ, ਇਰਾਕ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਕਬਾਇਲੀ ਇਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਅੱਡੇ ਤਬਾਹ ਕਰਨ ਲਈ ਡਰੋਨਾਂ ਦੀ ਖੁਲ੍ਹੀ ਕੇ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਮਿਲਟਰੀ ਡਰੋਨ ਲਗਪਗ ਬੇਆਵਾਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 450 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਪ੍ਰਤੀ ਘੰਟੇ ਤੋਂ ਤਕ ਦੀ ਸਪੀਡ ਨਾਲ ਐਨੀ ਉਚਾਈ 'ਤੇ (30000 ਫੁੱਟ) ਉਡਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਇਸ ਦਾ ਉਡਾਣ ਸਮਾਂ 14 ਘੰਟੇ ਤੋਂ ਰੋਜ਼ 2000 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ, ਅਫਗਾਨੀ ਅਤੇ ਅਰਬ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਮਨਾਂ 'ਚ ਹਰ ਵੇਲੇ ਯੂਡੜੂ ਲੱਗ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹੜੇ ਵੇਲੇ ਅਸਾਨ ਤੋਂ ਮਿਜ਼ਾਈਲ ਸਿਰ 'ਚ ਆਣ ਵੱਜਣੀ ਹੈ। ਅਸ਼ੀਕੀ ਫੌਜ਼ ਕੋਲ ਇਸ ਵੇਲੇ ਵਿਚਲੇ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਮਿਲਾ ਕੇ 10000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਡਰੋਨ ਹਨ। ਪਰ ਇਸ ਮੌਕੇ ਮਿਲਟਰੀ ਡਰੋਨਾਂ ਨਾਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖਤਰਾ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਡਰੋਨਾਂ ਤੋਂ ਹੈ।

ਇਸ ਵੇਲੇ ਚੀਨ ਦਾ ਸੰਸਾਰ ਦੀ 75 ਫੀਸਦੀ ਸਿਵਲ ਡਰੋਨ ਮਾਰਕੀਟ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ। ਬਜ਼ਾਰ 'ਚ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਹੋਰਕ ਸਾਈਜ਼ ਅਤੇ ਪਾਵਰ ਦੇ ਡਰੋਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਤਕ ਤੁਲਾਈ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਆਲੋ-ਦੁਆਲੇ ਅਤੇ ਐਂਟਰੀ ਗੋਟਾ

ਬੀਬੀ ਗੁੱਡੀ ਸਿੱਧੂ ਨੂੰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ

ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ 'ਚ ਭਰਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵੱਸੋ ਵਾਲੇ ਸ਼ਹਿਰ ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਦੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ, ਸਾਹਿਤਕ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਰੂਹ-ਏ-ਰਵਾ ਗੁੱਡੀ ਸਿੱਧੂ ਦੇ ਇਕ ਸੜਕ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਸਦੀਵੀ ਵਿਛੋੜਾ ਦੇ ਜਾਣ ਦਾ

ਪੂਰੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਦੁੱਖ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ। ਗੁੱਡੀ ਸਿੱਧੂ ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਵਿੱਚ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਕੂਲ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪਿਛਲੇ 25 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵਧੀਕ ਹਰ ਸਾਲ ਪੰਚਿਪਰਾਗਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਤੀਆਂ ਦਾ ਮੇਲਾ ਲਾਉਂਦੇ ਆ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਹ 'ਸਿੱਖ ਵੂਮਨ ਆਰਗੋਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ' ਦੇ ਮੌਦੀ ਸੈਂਬਰ ਵੀ ਸਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਦੇ ਵਿੱਚ ਚਲ ਰਹੇ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਹੋ ਸੇਵਾਵਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਹੋਰ ਵੀ ਅੌਰਤਾਂ ਦੇ ਹਰ ਮਸਲੇ 'ਤੇ ਉਹ ਅਕਸਰ ਪਹਿਲ ਕਦਮੀ ਨਾਲ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਕੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਗੁੱਡੀ ਸਿੱਧੂ ਦੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਚਾਨਕ ਤੁਰ ਜਾਣ ਨਾਲ ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਨਾ ਪੁਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਘਾਟਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਘਰ ਹਮੇਸਾ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਅਤੇ ਬਾਹਰੋਂ ਆਏ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਲਈ ਨਿੱਘੀ ਠਹਿਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਸ ਦੁੱਖ ਦੀ ਘੜੀ ਵਿੱਚ ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਦਾ ਸਮੂਹ ਮੀਡੀਆ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਅਖਬਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਵੇ, ਚਾਹੇ ਟੀਵੀ ਚੈਨਲਾਂ ਨਾਲ ਤੇ ਜਾਰੇਡੀਓ ਨਾਲ ਇਸ ਦੁੱਖ ਦੀ ਘੜੀ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਦੁੱਖ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰੀਕ ਹੈ। ਸਮੂਹ ਰੇਡੀਓ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ, ਸਹਿਤਕ ਸਖਸੀਅਤਾਂ, ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਮੀਡੀਏ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੱਜਣ ਇਸ ਦੁੱਖਦਾਇਕ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਗੁੱਡੀ ਸਿੱਧੂ ਦੀਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਪ੍ਰਤੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਰਧਾ ਦੇ ਫੁੱਲ ਭੇਟ ਕਰਦੇ ਨੇ, ਅਤੇ ਅਰਦਾਸ ਹੈ ਕਿ ਪਰਮਾਤਮਾ ਗੁੱਡੀ ਸਿੱਧੂ ਨੂੰ, ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਚੰਗੇ ਕੰਮਾਂ ਬਦਲੇ ਆਪਣੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਵਾਸ ਬਖਸ਼ੇ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਭਾਣਾ ਮੰਨਣ ਦਾ ਬਲ੍ਹ ਬਖਸ਼ੇ।

ਗੁੱਡੀ ਸਿੱਧੂ ਦਾ ਸਮਕਾਰ 12 ਅਕਤੂਬਰ 2019 ਨੂੰ Tinkler Chapel, 475 N Broadway St, Fresno, CA 93701 ਵਿਖੇ ਸਵੇਰੇ 11 ਵਜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ 1 ਵਜੇ ਹੋਵੇਗਾ। ਮਗਰੋਂ ਅੰਤਿਮ ਅਰਦਾਸ ਸਿੱਖ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਵਿਖੇ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਦਾਰਾ 'ਪਰਦੇਸ ਟਾਇਮਜ਼' ਵੱਲੋਂ ਦੁੱਖ ਦੀ ਇਸ ਘੜੀ ਵਿੱਚ ਪਿੱਛੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਦੁੱਖ ਸਾਂਝਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅੱਗੇ ਅਰਦਾਸ ਹੈ ਕਿ ਵਿਛੜੀ ਰੂਹ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਚਰਨਾਂ 'ਚ ਨਿਵਾਸ ਦੇਵੇ।

ਦੁਖੀ ਹਿਰਦੇ ਨਾਲ - ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਐਮ.ਏ.

Cosmetic & Family Dentistry

UPPAL DENTAL CARE

50 % Discount for Cash Patients

INVISALIGN

Call for Details

Straighten Teeth
Without Wires

FREE TEETH WHITENING WITH PAID EXAM,
X-RAY & CLEANING.

YOUR INSURANCE USUALLY COVER THESE SERVICES

Charanjit S Uppal

D.D.S.

Laser Treatment
Lumineers/Veneers
Dentures & Partials
Root Canals
Bad Breath
Cosmetic Dentistry
Crowns & Bridges
Tooth Extraction
Gum Treatment

1191 W Tennyson Rd. # 4,
Hayward. (CA) 94544
510-786-1780

www.uppaldental.com

Strictly Maintained
Sterilization Standards
Most Insurance
Plans Accepted

1750 CLEAR LAKE AVE
Milpitas, CA 95035
408-942-4400

TASTE OF INDIA

specialist- Gurh Dee Barfee, Gurh Diyaan Jalebian

32 ਸਾਲ ਤੋਂ ਕੈਲੋਫੇਰਨੀਆ
ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਧੰਗਲਾ ਤੇ
ਵਪੀਆ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ

ਬਿਲਕੁਲ ਨਵੀਂ ਦਿਖ
ਦੇ ਨਾਲ ਸਜਾਇਆ
ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ

lunch buffet everyday
fresh jalebian every day

ਗੁੜ ਦੀ ਬਰਫੀ, ਫਿੱਕਾ ਕਲਾਕੰਦ
ਗੁੜ ਦੀਆਂ ਜਲੇਬੀਆਂ, ਇਮਰਤੀ

DEVINDER SINGH PABLA (OWNER)
510-791-1316

ਛੋਟੇ-ਵੱਡੇ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਰ੍ਹੋਗਰਾਮ
ਲਈ ਕੇਟਰਿੰਗ ਦਾ ਸਪੈਸ਼ਲ ਪ੍ਰਬੰਧ

5144 MOWRY AVE (ON FARWELL DR)
FREMONT, CA 94538

510-773-8810

ਫਰੀ ਡਿਲੀਵਰੀ

Haller's PHARMACY •

Since 1957

* Free Delivery * Open 7 days a week

* \$5 credit on over-the-counter products for newly transferred patients

* ਅਸੀਂ ਫਰੀਮਾਂਟ, ਯੂਨੀਅਨ ਸਿਟੀ ਤੇ ਨਿਊਆਰਕ ਸ਼ਹਿਰਾਂ 'ਚ ਦਵਾਈਆਂ ਘਰੋ-ਘਰੀ ਵੀ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

* ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਫਾਰਮੇਸੀ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਪਰਚੀ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਸਿਰਫ ਸਾਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰੋ, ਅਸੀਂਆਪ ਹੀ ਤੁਹਾਡਾ ਖਾਤਾ ਇੱਥੇ ਲੈ ਆਵਾਂਗੋ।

* ਦਵਾਈਆਂ ਨਕਦ ਲੈਣ ਸਮੇਂ ਦੂਸਰੀਆਂ ਫਾਰਮੇਸੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਰੇਟ ਅਸੀਂ ਵੀ ਮੈਚ ਕਰਾਂਗੇ।

ਇਕ ਵਾਰ ਮੌਕਾ ਜ਼ਰੂਰ ਦਿਓ, ਤੁਹਾਡੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਆਪਣੀ ਫਾਰਮੇਸੀ

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ:

(510) 797-2772

37323 Fremont Blvd, Fremont, CA 94536

PREET FABRICS & APPLIANCE

ਅਸੀਂ ਹੋਲਸੇਲ ਅਤੇ ਰੀਟੇਲ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਡਿਜ਼ਾਇਨਾਂ ਦੇ ਸੂਟ, ਜਿਊਲਰੀ, ਫੈਸ਼ਨ ਦਾ ਹੋਰ ਸਮਾਨ, ਵਿਆਹ ਲਈ ਲਹਿੰਗੇ ਅਤੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਲਈ ਵਿਆਹ ਵਾਸਤੇ ਸ਼ੇਰਵਾਨੀ ਅਤੇ ਹੁਣੇ ਨਵੇਂ ਚੱਲੇ ਡਿਜ਼ਾਇਨਾਂ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਵੀ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ।

ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਕਲਰੀ, ਸਿਹਰਾ, ਚੂੜਾ, ਹਾਰ, ਜਾਗੋ, ਰੁਮਾਲੇ ਤੇ ਹੋਰ ਵਿਆਹ ਦਾ ਸਮਾਨ ਵੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

YOUR ONE-STOP CENTER BOTH FABRICS & APPLIANCES

**APPLIANCES & LUGGAGE CROSS,
PARKER PENS, OSTER BLENDERS**

Watches (Seiko, Citizen & Swistar)

Shavers & Trimmers

Cellular Phones

Onkar Singh Banwait

5156 Mowry Ave. Fremont. CA 94538

Tel- 510-797-7111

Raja King of Sweets Now Presents
New Introducing Chaat Corner
Come and Enjoy Mouth Watering Chaat All Day

- BHEL PAPDI CHAAT • FALUDA KULFI
- GOL GAPPE (PANI PURI) • KHASTA KACHORI

ਹੁਣ ਸੂਗਰ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਠਾਈ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ

RAJA SWEETS & INDIAN CUISINE

31583 Alvarado Blvd. Union City, CA 94587

Phone : (510) 489-9100

Moon Indian Cuisine

510-780-9233

ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਤੋਂ ਖਾਲਾ ਪੈਕ ਕਰਵਾ ਕੇ ਵੀ ਲੈ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹੋ,
ਕੇਟਰਿੰਗ ਵੇਲੇ ਤੰਦੂਰ ਦਾ ਇੱਤਜ਼ਾਮ ਹੈ, ਕੇਟਰਿੰਗ ਵਾਸਤੇ ਕਾਲ ਕਰੋ ਜੀ

- * 100 ਬੰਦਿਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਵੱਡੀ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਪਾਰਟੀ ਤੱਕ
- * ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਕੇਟਰਿੰਗ ਲਈ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਛੋਟ
- * ਬਹੁਤ ਹੀ ਤਜ਼ਰਬੇਕਾਰ ਕੁੱਕ

Fish Pakora

ਮੱਛੀ ਪਕੌਡੇ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਮਾਹਿਰ
ਲੱਭੂ, ਜਲੇਬੀ, ਬਰਫੀ, ਗੁਲਾਬ ਜਮੂਨ ਤੇ ਵਿਆਹ
ਸਾਚੀ ਮੌਕੇ ਸਭ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਠਾਈ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ
ਹਨ। ਘੱਟ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ।

Paul 510-978-7170

Over 30 Years Experience in Restaurant & Catering Business

ਮੁਨ ਇੰਡੀਅਨ ਕੁਝੀਨ (ਹੇਵਰਡ)

600 West Harder Rd. Hayward, CA 94544
Phone (510)780-9233 Fax (510) 780-9812

www.moonindiancuisine.net

OAKLAND

ਨਵੇਂ ਆਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਰੱਕ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਮਿਲੋ, ਆਸੀਂ ਰੱਕਾਂ ਲਈ ਹਾਈਨਾਂਸ ਵੀ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

THE WEST'S LEADING FULL-SERVICE TRUCK AND TRAILER DEALERSHIP

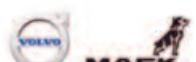
SALES & LEASING • PARTS & SERVICE • FINANCE & INSURANCE

HARJINDER SINGH BAL
NEW TRUCK SALES

Direct 510-577-5509 | Cell 510-613-3573

hsingh@tecequipment.com

TECEQUIPMENT.COM

8099 S COLISEUM WAY, OAKLAND, CA 94621

ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਲਾਂਘਾ ਦੇ ਤਰਫ਼ਾ ਬਣੇ

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਸਰਹੱਦ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਨਜ਼ਦੀਕ ਪੈਂਦੇ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਗੁਰਦਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਕਾਫੀ ਦੇਰ ਤੋਂ ਚਰਚਾ ਚੱਲਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਅਸਥਾਨ ਵੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਹੈ ਤੇ ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਖੀਰੀ ਦਿਨ ਬਿਠਾਏ, ਉਹ ਵੀ। ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਤੋਂ ਸਰਹੱਦ ਦੇ ਸਿਰਫ਼ 4 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਅੱਗੇ ਹੈ। ਇਥੇ ਬੀਐਸਐਂਡ ਦੇ ਇਕ ਅਫਸਰ ਨੇ ਪੱਕਾ ਬਦੂ ਬਣਾ ਕੇ ਉਪਰ ਦੂਰਬੀਨ ਫਿੱਟ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਲੋਕੀ ਸਿਰ ਢੱਕ ਕੇ ਦੂਰਬੀਨ ਰਾਹੀਂ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਤੇ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਸ਼ਰਧਾ ਭੇਟ ਕਰਦੇ। ਇਸ ਦੂਰਬੀਨ ਦੇ ਕੋਲ ਹੀ ਇਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਵੀ ਬਣ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਲੋਕ ਆਰਾਮ ਕਰਦੇ ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਪਾਣੀ ਵੀ ਛਕਦੇ ਹਨ।

ਲੋਕੀ ਗੱਲਾਂ ਤਾਂ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਇਹੋ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚੋਂ ਦੀ ਲਾਂਘਾ ਬਣ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਜਾ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਪਰ ਕੋਈ ਗੰਭੀਰ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸੱਚੁੱਚ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਇਕ ਦੋ ਪੱਤਰ ਤੋਂ ਲਿਖੇ ਪਰ ਕਦੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਸੀ। ਨਵਾਜ਼ ਸਰੀਫ ਦਿੱਲੀ ਆਏ ਅਤੇ ਨਾਵਿੰਦਰ ਮੌਦੀ ਲਾਹੌਰ ਗਏ ਪਰ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਛੋਤੀ; ਲਕਿਨ ਇਹ ਤਾਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਸੋਚ ਸੀ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਨਵੀਂ ਬਣੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਚੋਣ ਜਿੱਤਣ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਲਾਂਘੇ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾ ਲਿਆ।

ਸਭ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਮਰਾਨ ਖਾਨ ਦੀ ਜਿੱਤ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਫੌਜ ਦਾ ਫੱਡਾ ਹੱਥ ਸੀ। ਇਸੇ ਲਈ ਕਈ ਲੋਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਫੌਜ ਦੀ ਹੀ ਕੋਈ ਸਕੀਮ ਸੀ ਅਤੇ ਇਮਰਾਨ ਖਾਨ ਦੇ ਸਹੂੰ ਚੁੱਕ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਗਏ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਨੂੰ ਫੌਜ ਦੇ ਸਰਬਹਾਹ ਕਮਰ ਜਾਵੇਦ ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਹੀ ਇਸ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ।

ਸਾਡੇ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਫੜ੍ਹਲੀ ਹੀ ਬਹਿਸ ਚੱਲੀ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਦਾ ਸਿਹਰਾ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜਾਂ ਫਿਰ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਨੂੰ ਜਿਸ ਨਾਲ ਜਨਰਲ ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਸਲ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਿਰੋਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਆਪਣਾ ਫੜ੍ਹਸਲਾ ਸੀ ਤੇ ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰਾਂ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਇਮਰਾਨ ਖਾਨ ਦਾ ਰਸਮੀ ਧੰਨਵਾਦ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਪਰ ਇਹ ਸਵਾਗਤ ਯੋਗ ਸੀ,

ਇਹ ਚੰਗੀ ਨੀਤੀ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਮਾਰਾਨ ਖਾਨ ਨੇ ਜਲਦੀ ਹੀ ਕਸਮੀਰੀ ਪੰਡਤਾਂ ਦੇ ਸਥਾਨ ਸ਼ਾਰਧਾ ਪੀਠ ਦਾ ਰਸਤਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਵੱਡੇ ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਦਾ ਠੀਕ ਹੁੰਗਾਰਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਤੋਂਹੀ।

ਸ਼ਾਰਧਾ ਪੀਠ ਹਿੰਦੇਸਤਾਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਹੱਦ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਥੇ ਕੰਟਰੋਲ ਲਾਈਨ (ਰੇਖਾ) ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤੋਂ 40 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਹੈ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਰਮਣੀਕ ਇਲਾਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਕਈ ਪਿੰਡ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਇਹ ਲਾਂਘਾ

ਵਿਚ ਬਾਕਾਇਦਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਸਤਾ ਖੋਲ੍ਹਿ ਦਿੱਤਾ। ਉਧਰੋਂ ਗਿਣ ਕੇ ਲੋਕ ਲਾਂਘਾਏ ਜਾਂਦੇ ਤੇ ਵਾਪਸੀ ਵੇਲੇ ਵੀ ਗਿਣ ਲਏ ਜਾਂਦੇ। ਇਸ ਨੂੰ 1983 ਵਿਚ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਫਿਰ ਇਧਰੋਂ ਜਦੋਂ ਲਾਉਡ ਸਪੀਕਰ ਉਪਰ ਰਾਤਾਂ ਨੂੰ ਨਮਾਜ਼ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਦੁਸਰੀ ਤਰਫ਼ ਦੇ ਲੋਕ ਦੂਰ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਕੇ ਹੀ ਸਿਜਦਾ ਕਰ ਲੈਂਦੇ। ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ 1990 ਵਿਚ ਇਹ ਲਾਉਡ ਸਪੀਕਰ ਵੀ ਬੰਦ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਹੁਣ ਢੁਕਵਾਂ ਮੌਕਾ ਹੈ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵੱਲੋਂ 4 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲਾਂਘਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੇ ਹੁੰਗਾਰੇ ਵਜੋਂ ਮੱਠ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਦਾ ਇਹ ਅਧਾ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦਾ ਰਸਤਾ ਜ਼ਰੂਰ ਖੋਲ੍ਹਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਹੱਦ ਦੇ ਦੋਹੀ ਪਾਸੀ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਸਥਾਨ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਪਰ ਦੋਹੀ ਪਾਸਿਆਂ ਦੇ ਲੋਕ ਕਈ ਜਗਾ ਢੂਰੋਂ ਤੇ ਕਈ ਜਗਾ ਤਾਂ ਨਜ਼ਦੀਕ ਆ ਕੇ ਵੀ ਸਿਜਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਧੀਵਤ ਬਣਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਵੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਮਜ਼ਾਰਾਂ ਹਨ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਨੌਸ਼ਹਿਰਾ ਵਿਚ ਵੀ। ਉਧਰ ਹੁਣੇ ਹੁਣੇ ਚੀਨ ਨੇ ਲਾਹੌਰ

ਅਸਲ ਵਿਚ ਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਕਸਮੀਰੀ ਪੰਡਤਾਂ ਦੀ ਹੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ, ਦੋ ਕਸਮੀਰੀਆਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਰਾਬਤੇ ਦਾ ਰਾਹ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਇਹ ਲਾਂਘਾ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਰ ਕਈ ਕਿਸਮ ਦੇ ਲਾਂਘਿਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਉਠ ਸਕਦੀ ਸੀ ਤੇ ਕਈ ਰਸਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਸਨ। ਦਰਅਸਲ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਂਘੇ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਮੇਲ ਜੋਲ ਦੇ ਵਧਦੇ ਰਸਤੇ ਹੀ ਭਾਰਤ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਚੰਗੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤੇ ਸਾਡੇ ਕਈ ਮਸ਼ਿਆਲਾਂ ਦਾ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਹਾਰਕ ਹੋਣਾ।

ਕਸਮੀਰ ਵਾਦੀ ਵਿਚ ਹੀ ਇਕ ਜਗ੍ਹਾ 'ਮੱਠ' ਬਾਜੀ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਦੀ ਦਰਗਾਹ' ਸਰਹੱਦ ਤੋਂ ਸਿਰਫ਼ 500 ਮੀਟਰ ਸਾਡੇ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਥੇ ਦੋਹਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਦੇ ਲੋਕ ਅਣਾਈਲੇਨ ਇੰਡੀਆਨ ਨਾਲ ਹੀ ਆ ਕੇ ਇਥਾਦ ਕਰਦੇ ਤੇ ਵਾਧਸ ਚੱਲ ਜਾਂਦੇ ਰਹਦੇ। ਫਿਰ 1981

ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਸਫ਼ਾਰਤਥਾਨੇ ਦਾ ਵੀਜ਼ ਕੇਂਦਰ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕੇਂਦਰ ਭਾਰਤ ਦਾ ਵੀ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ, ਤਾਂ ਜੋ ਲੋਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੇ ਲਾਹੌਰ ਦਰਮਿਆਨ ਆਉਣਾ ਜਾਣਾ, ਘੁੰਮਣਾ ਫਿਰਨਾ ਬਣਾ ਸਕਣ। ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਅਜੇ ਹਾਲਾਤ ਕਸੀਦੀਗੀ ਭਰੇ ਹਨ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ; ਪਰ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਲਾਂਘਾ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਆਉਣਾ ਜਾਣਾ ਹੀ ਕਸੀਦੀਗੀਆਂ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਕਾਰਾਗਰ ਸਾਧਨ ਹੈ। ਹਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਿਆਸੀ ਆਧਾਰ ਹੀ ਕਸੀਦੀਗੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਉਕਾ ਵੱਖਰੀ ਹੈ।

ਇਸ ਵੇਲੇ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਲਾਂਘੇ ਬਾਰੇ ਮੁੱਖ ਚਰਚਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵੱਲੋਂ ਲਗਾਈ 20 ਡਾਲਰ ਦੀ ਫੀਸ ਬਾਰੇ ਹੈ ਜੋ 1400 ਰੁਪਏ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਬਿਆਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਸ

ਵਾਸਤੇ ਇਨੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਬਿਲਡਿੰਗਾਂ ਬਣ ਨ ਗੀ ਅਤੇ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਪੱਖ ਹੈ ਕਿ ਵੱਡੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਰੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਉਹ ਖਰਚੇ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ 10 ਫੀਸਦੀ ਹੀ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸਾਨੂੰ

ਇਹ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ 4 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਵਾਸਤੇ ਇਨੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਤੁਸੀਂ ਬੇਖਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਨਖਤ ਲੈ ਕੇ ਤੋਰੀ ਜਾਵੇ ਤੇ ਗਿਣਤੀ ਕਰਦੇ ਜਾਓ। ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਦੂਸਰਾ ਮੁਲਕ ਹੈ, ਉਸ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਸੀਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ, ਲੋਕ ਇਸ ਫੀਸ ਤੋਂ ਖੁਸ਼ ਨਹੀਂ ਪਰ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਬਿਨਾ ਉਸਤ ਤਿਆਰ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰਾਂ ਅਤੇ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਜੀਆਂ ਕਹਿਣਾ ਬਹੁਤ ਗਲਤ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਕਿਸੇ ਠੀਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਚੰਗਾ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਹੋਰ ਲਾਂਘੇ ਖੋਲ੍ਹੇ, ਬਿਨਾ ਫੀਸ ਚੰਗੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰੇ। ਹੋਰ ਚੰਗਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਭਾਰਤ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਲਾਂਘੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਹੀ ਦੋ ਤਰਫ਼ਾ ਬਣਾਉਣੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜਤੀਵੀਜ਼ ਕਰੇ। ਹੁਣੇ ਵਿਚ ਦੇਣ ਜਾਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿਚ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਦਿਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਵਾਸਤੇ ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀ ਆਉਣ ਦੀ ਖਾਤਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਦੀ ਕੋਈ ਫੀਸ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਵਿਚ ਉਥੋਂ ਦੇ ਸਿੱਖ ਆਉਣ, ਹਿੰਦੂ ਆਉਣ, ਮੁਸ

ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਵਿਲੱਖਣ ਲੜਾਈ ਸਾਰਾਗੜੀ

ਜੱਗਾ ਸਿੰਘ ਆਦਮਕੇ

ਸਾਰਾਗੜੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵਿਚਵਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਲੱਖਣ ਲਤਾਈਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਹੈ। ਇਹ ਲੜਾਈ ਬਰਤਾਨਵੀ ਭਾਰਤੀ ਸੈਨਾ ਵੱਲੋਂ 36 ਵੀਂ ਸਿੱਖ ਰੈਜ਼ੀਮੈਂਟ ਦੇ 21 ਬਹਾਦਰ ਸਿੱਖ ਸੈਨਿਕਾਂ ਅਤੇ ਅਫਗਾਨੀ ਪਠਾਣਾਂ ਦੇ ਜ਼ਾਰਾਂ ਉੱਤਰਕਥੀ ਅਤੇ ਅਫਰੀਦੀ ਕਬਾਲਿਲਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ 12 ਸਤੰਬਰ 1897 ਈ. ਨੂੰ ਸਾਰਾਗੜੀ ਵਿਚ ਲੜੀ ਗਈ। ਸਾਰਾਗੜੀ ਬਰਤਾਨਵੀ ਫੌਜ਼ੀਅਰ ਅਤੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੀ ਸਰਹੱਦ ਦੇ ਨੇਤੇ ਅਤੇ ਮੌਜ਼ਦਾ ਸਮੇਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਂਤ ਬੈਂਬਰ ਪਖਤੁਨਵਾ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕੋਹਾਟ ਵਿਚ ਸਮਾਨਾ ਦੀ ਘਾਟੀ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਵਜ਼ੀਰਾਸਤਾਨ ਦਾ ਇਲਾਕਾ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲੋਕਹਾਰਟ ਅਤੇ ਗੁਲਿਸਤਾਨ ਕਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਆਪਸ ਵਿਚ 6 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਢੂਰੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਨੀਵੀਂ ਥਾਂ 'ਤੇ ਦੋਹਾਂ ਕਿਲ੍ਹਿਆਂ ਨੂੰ ਝੰਡੇ ਦੁਆਰਾ ਸਿੰਗਨਲ ਦੇਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਾਰਾਗੜੀ ਦੀ ਚੰਕੀ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਖੇਤਰ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਾਰਿਸਾਂ ਕੋਲੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿਚ ਚਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਇਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਫਗਾਨੀ ਕਬਾਲਿਲੀ ਪਠਾਣ ਬਰਤਾਨਵੀ ਭਾਰਤੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅਧੀਨਲੀ ਮੰਨਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 1896 ਈ. ਵਿਚ ਬਰਤਾਨਵੀ ਭਾਰਤੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਬਗਾਵਤ ਦਾ ਝੰਡਾ ਚੁੱਕ ਲਿਆ ਸੀ।

ਅਗਸਤ 1897 ਈ. ਵਿਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸੈਨਾ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੀ ਕਿ ਅਫਗਾਨੀ ਪਠਾਣਾਂ ਦੇ ਉਤਕਜ਼ਈ ਅਤੇ ਅਫਗਾਨੀ ਕਬਾਇਲੀ ਚਾਂਗਰੂ, ਸਮਪਾਗ ਅਤੇ ਖਣਕੀ ਵਾਦੀਆਂ ਵਿਚ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਥੱਲੇ ਕਹਾਰਤ ਅਤੇ ਗੁਲਿਸਤਾਨ ਕਿਲ੍ਹਿਆਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਹੈ। ਕਰਨਲ ਹੈਗਟਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਬਰਤਾਨਵੀ ਸੈਨਾ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਬਾਇਲੀ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੂੰ ਅਗੇ ਵਧਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। 27 ਅਗਸਤ 1897 ਈ. ਤੋਂ 11 ਸਤੰਬਰ 1897 ਈ. ਤਕ ਇਹ ਕਬਾਇਲੀਆਂ ਅਤੇ ਬਰਤਾਨਵੀ ਭਾਰਤੀ ਸੈਨਾ ਵਿਚ ਕਈ ਝੱਡਪਾਂ ਹੋਈਆਂ।

ਇਸ ਸਮੇਂ ਕਬਾਇਲੀ ਪਠਾਣ ਗੁਲਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਲੋਕਹਾਰਤ ਕਿਲ੍ਹਿਆਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਫਲ ਰਹੇ

ਆਪਣੀ ਇਸ ਅਸਫਲਤਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਬਾਇਲੀਆਂ ਨੇ ਸਾਰਾਗੜੀ ਦੀ ਚੌਕੀ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੇ ਵੱਡਾ ਹੈ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਾਰਾਗੜੀ ਚੌਕੀ ਵਿਚ ਕੇਵਲ

ਸੈਨਾ ਭੇਜਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਪਰ ਇਹ ਸੰਭਵ ਨਾ ਹੋ ਸਕੀ। ਲੋਕਾਹਰਟ ਕਿਉਂ ਤੋਂ ਇਸ਼ਾਰਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖ ਸੈਨਿਕਾਂ ਨੇ ਲਗਪਗ ਸਾਡੇ ਨੌਜਵਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਲੜਾਈ 6 ਘੰਟੇ 45 ਮਿੰਟ ਚੰਗੀ ਕਬਾਲੀਆਂ ਨੇ ਚੌਕੀ ਦੀ ਕੰਧ ਵਿਚ ਪਾਤ ਪਾ ਕੇ ਅੰਦਰ

21 ਸਿੱਖ ਸੈਨਿਕ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੈਨਿਕਾਂ ਕੋਲ ਗੋਲੀਆਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਚੌਕੀ ਦੀ ਕਮਾਂਡ ਹਵਾਲਾਦਾਰ ਦੀ ਸ਼ਹਿਰ ਸਿੱਘ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਸੀ। 12 ਸਤੰਬਰ 1897 ਈ। ਨੰਕੜੀ ਸਵੇਰ ਸਮੇਂ ਅਫਗਾਨੀ ਕਬਾਇਲੀਆਂ ਨੇ ਸਾਰਾਗੜੀ ਚੌਕੀ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕਬਾਇਲੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਰਾਗੜੀ ਦੀ ਚੌਕੀ ਨੂੰ ਘੇਰਨ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਣ 'ਤੇ ਚੌਕੀ ਵਿਚਲੇ ਸੈਨਿਕਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਕਿਸ਼ਨਾਂ ਲੈ ਲਈਆ। ਕਬਾਇਲੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਚੌਕੀ ਨੂੰ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਘੇਰਨ ਕਾਰਨ ਇਸ ਦਾ ਸੰਪਰਵ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਰਤਾਨਵੀ ਭਾਰਤੀ ਸੈਨਾ ਨਾਲੋਂ ਟੁੱਟ ਗਿਆ ਲੱਕਹਾਰਟ ਕਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚੋਂ ਇਸ ਚੌਕੀ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ

ਵੜਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਸਿੱਖ ਸੈਨਿਕਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਟੁੰਬੇ ਅੰਦਰ ਨਾ ਆਉਣ ਦਿੱਤਾ। ਅਖੀਰ ਕਬਾਇਲੀਆਂ ਨੇ ਯੁੱਗ ਕਰਨ ਲਈ ਚੌਂਕੀ ਦੇ ਆਸੇ ਪਾਸੇ ਅੱਗ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਸਮੇਂ ਤਕ ਸਿੱਖ ਸੈਨਿਕਾਂ ਕੌਲ ਗੋਲੀ ਸਿੱਕਾ ਵੀ ਖਤਮ ਹੋ ਚੁਕਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖ ਸੈਨਿਕਾਂ ਨੇ ਬੋਨਟਾਂ ਨਾਲ ਆਮ੍ਰਣ-ਸਾਹਮਣੇ ਦੀ ਲੜਾਈ ਲੜਾਈ ਸੁਣਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਅਖੀਰ 'ਤੇ 20 ਸੈਨਿਕ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਚੁਕੇ ਸਨ। ਸਿਗਨਲ ਮੈਨ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੱਖ ਨੇ ਲੋਕਹਾਰ ਟੁੰਬੇ ਆਖਰੀ ਸਿਗਨਲ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਬਾਇਲੀਆਂ 'ਤੇ ਟੁੰਬੇ ਪਿਆ। ਉਹ ਵੀ ਲੜਦਾ ਹੋਇਆ ਅਖੀਰ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

ਕਰ ਗਿਆ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਬਾਲਿਆਂ ਨੇ ਚੌਕੀ ਉਪਰ
ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਸਾਰਾਗੜੀ ਚੌਕੀ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾ
ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕਈ ਸਿੱਖ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਬੁਰੀ
ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਲਸੀਆਂ ਗਈਆਂ।

ਇਸ ਲੜਾਈ ਦੀ ਵਿਲੱਖਣਤਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਬਰਤਾਨਵੀ ਭਾਰਤੀ ਸੈਨਾ ਦੇ ਕੇਵਲ 21 ਸਿੱਖ ਸੈਨਿਕਾਂ ਅਤੇ 8 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ 14 ਹਜ਼ਾਰ ਅਫਗਾਨੀ ਪਠਾਣਕ ਬਕਾਇਲੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀ। ਅਫਗਾਨੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ 180 ਤੋਂ 200 ਤੱਕ ਪਠਾਣ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਬਰਤਾਨਵੀ ਸੱਚੋਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਬਕਾਇਲੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 450 ਸੀ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਜਖਮੀ ਹੋਏ।

ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਸਾਰਾਗੜੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ 21 ਸਿੱਖ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੀ ਬਹਾਦਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸਾਰਾਗੜੀ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਯੋਧਿਆਂ ਨੂੰ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੀ ਸੰਸਦ ਦੇ ਟੋਵਾਂ ਸਦਨਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਬਰਤਾਨੀਆ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਹੀਦ ਸਿੱਖ ਸੈਨਿਕਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਬਰਤਾਨੀਵੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਬਹਾਦਰੀ ਪੁਰਸਕਾਰ 'ਇੰਡੀਅਨ ਆਰਡਰ ਆਫ ਮੈਰਿਟ' ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਹਰੇਕ ਸ਼ਹੀਦ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ 500 ਸੌ ਰੁਪਏ ਨਕਦ ਇਨਾਮ, ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਦੋ ਮਰੰਬੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਿੱਤੀ। ਸਾਰਾਗੜੀ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਯਾਦਗਾਰਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ। ਸਾਰਾਗੜੀ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦ ਸਿੱਖ ਸੈਨਿਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁ ਗਿਣਤੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ। ਹਰ ਸਾਲ ਸਾਕਾ ਸਾਰਾਗੜੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ 12 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯਾਦਗਾਰ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਬਹਾਦਰ ਸਿੱਖ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੀ ਮਹਾਨ ਕੁਰਬਾਨੀ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਤਸੁ ਤੇ ਭਾਰਤः ਭਾਈਵਾਲੀ ਤੇ ਦੇਸਤੀ ਦਾ ਯੈਂਡਾ

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਾਹ ਮਹਿਮਾਂਦ ਕੁਰੈਸੀ ਨੇ ਬੀਤੀ 14 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਰੂਸੀ ਹਮਰੁਡਬਾ ਸਰਗੋਈ ਲਾਵਰੋਵ ਨਾਲ ਮਲਾਕਾਤ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵੱਲ ਆਪਣੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 370 ਅਤੇ 351 (ਏ) ਵਿਚ ਕੀਤੀਆਂ ਤਰਸੀਮਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ (ਯੂਐਨ) ਸਲਾਮਤੀ ਕੌਸ਼ਲ ਵਿਚ ਨਿਖੇਧੀ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵੱਲ ਪੇਸ਼ ਏਸ਼ਨਡੇ ਦੀ ਉਹ ਹਮਾਇਤ ਕਰੇ, ਜਦੋਕਿ ਚੀਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀ। ਕੁਰੈਸੀ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਦਿੱਤੀ ਤਡਸ਼ਾਲ ਵਿਚ ਜੰਮ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਕਥਿਤ 'ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀਆਂ ਉਲੰਘਣਾਂ' ਦੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵੱਲ ਅਕਸਰ ਲਾਏ ਜਾਂਦੇ ਦੇਸ਼ ਹੀ ਦੁਹਰਾਏ।

ਇਸ ਬਾਰੇ ਰੁਸ ਨੇ ਜਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ: 'ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਪਹਿਲ 'ਤੇ ਫੋਨ ਰਾਹੀਂ ਹੋਈ ਗੱਲਬਾਤ ਜੰਮ੍ਹ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੁਤਬੇ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਤਥਾਦੀਲੀ' ਉੱਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਲਾਵਰੋਵ ਨੇ 'ਤਣਾਅ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਜੋਰ' ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, "ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦਰਮਿਆਨ ਮਤਭੇਦਾਂ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਤੇ ਸਫ਼ਾਰਤੀ ਦੰਗ ਨਾਲ ਦੁਰਵਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੀ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਯੂਐਨ ਵਿਚ ਰੁਸ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਿ ਇਸੇ ਸੱਟੈਂਡ ਦਾ ਪਾਲੁ ਕਰਨਗੇ।"

ਇਸ ਤੋਂ ਮਹਿਜ਼ 48 ਘੰਟੇ ਬਾਅਦ ਯਾਨੈਨ੍ਹ
ਸਲਾਮਤੀ ਕੌਸਲ ਦੀ ਬੰਦ ਕਮਰਾ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਚੌਨ ਤੇ
ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਕੌਸਲ ਦੇ ਦੁਜੇ ਮੈਂਬਰਾਂ
ਮੁਲਕਾਂ ਖਾਸਕਰ ਅਮਰੀਕਾ, ਰੂਸ, ਫਰਾਂਸ, ਜ਼ਰਮਨੀ ਆਦਿ
ਨੇ ਤਕਰੀਬਨ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮੀਟਿੰਗ
ਵਿਚ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੇ ਉਪ ਸਥਾਈ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਦੀਆਂ
ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਉਤੇ ਭਾਰਤੀ ਭਵਾਂ ਜੁੜ੍ਹਰ ਟਣੀਆਂ, ਕਿਉਂਕਿ
ਉਹ ਚੀਜ਼ ਵਡਾਂ ਨੂੰ ਸਲਾਮਤੀ ਕੌਸਲ ਦੀ ਭੁੱਲੀ ਮੀਟਿੰਗ
ਸੱਦਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਸਾਓਦਾ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤਾ।
ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੰਡਨ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀਆਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਹਾਈ
ਕਮਿਸ਼ਨ ਉਤੇ ਹੋਏ ਹਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਬਰਤਾਨੀਵੀ
ਹਕੂਮਤ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਭਾਰਤੀ ਹਿੱਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਦੇਸਤਾਨਾ ਵਿਹਾਰ
ਤਿਆਗ ਰਹੀ ਹੈ ਸਗੋਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ
ਵੀ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਮੰਦੇਨਜ਼ਰ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ
ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਬਰਤਾਨੀਆ ਨੂੰ ਢੁਕਵਾਂ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ,
ਖਾਸਕਰ ਬ੍ਰੈਂਗਜ਼ਿਟ ਤੌਹਿੱਤ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੇ ਯੁਰੋਪੀਅਨ
ਯੂਨੀਅਨ ਤੋਂ ਤੋੜ-ਵਿਛੇੜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤ
ਨਾਲ ਮੁਕਤ ਵਧਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਲਈ ਨੂੰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ
ਹੋਣੇ ਵੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਗੁਜ਼ਾਰਿਸ਼ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ। ਰੂਸ ਕਸ਼ਮੀਰ ਮੁੱਦੇ ਉਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ 1955 ਵਿਚ ਸੋਵੀਅਤ ਆਗ ਨਿਕਿਤਾ ਖਰਸ਼ਚੇਵ ਨੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸੰਵਿਪਾਨ ਸਭਾ ਵੱਲ 1953 ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ‘ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਲੋਕ ਪਹਿਲਾਂ ਥੀ

ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।” ਫਿਰ 22 ਜੂਨ, 1962 ਨੂੰ ਯੂਐਨ ਸਲਾਮਤੀ ਕੌਂਸਲ ਵਿਚ ਰੁਸ ਨੇ ਆਪਣੇ 100ਵੇਂ ਵੀਟੋ ਨਾਲ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਬੰਧੀ ਆਇਰਲੈਂਡ ਦਾ ਮਤ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਮਤੇ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਇਤਹਾਦੀਆਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਹਾਮਲੇ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਯੂਐਨ ਦੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਬਾਰੇ ਪਿਛਲੇ ਮਤਿਆਂ ਤਹਿਤ ਉਥੇ ਰਾਈਸਮਾਰੀ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ 1961 ਵਿਚ ਵੰਡ ਸਲਾਮਤੀ ਕੌਂਸਲ ਵਿਚ ਰੁਸ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਅਗਰਵਾਈ ਹੋਣ ਪੇਸ਼ ਭਾਰਤ ਵਿਰੋਧੀ ਮੱਤੇ ਨੂੰ ਵੀਟੋ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜੋ ਭਾਰਤ ਵੱਲੋਂ ਗੋਆ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਸੀ।

ਸੋਵੀਅਤ ਸੰਘ ਨੇ 1971 ਦੀ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਜੰਗ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਸਲਾਮਤੀ ਕੌਸਲ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮਹਿਅਾਂ ਨੂੰ ਵੀਟੋ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਮਤੇ ਕਥ ਗੈਰਸ਼ਸ਼ਾਬੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ।

ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸਹਿਯੋਗ ਰੋਕ ਦੇਣ ਲਈ ਮਨਾ ਲਿਆ
ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਰੂਸੀ ਸਾਈਬਰਿਅਟਾਂ ਨੇ ਚੁੱਪ-ਚੁਪੀ
ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਲਾਭ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਲਈ ਲੋੜੀਦੇ ਕਾਇਓਗੇ।
ਇੰਜ਼ਿਨੀਅਰਿੰਗ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਰਵਾਏ।

ਉਦੋ ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਲੋ ਰੁਸ ਨੂੰ 'ਨੱਬ ਪਾਉਣ
 ਲਈ ਦਿਖਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਮਲਾਵਰ ਰੁਖ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮਾਲ
 ਤੰਗੀ ਕਾਰਨ ਰਾਸਟਰਪਤੀ ਵਲਾਦੀਮੀਰ ਪੁਤਿਨ ਦੇ
 ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਰੁਸ ਨੂੰ ਚੀਨ ਨਾਲ ਕਰੀਬੀ ਰਿਸਤੇ ਲਈ
 ਹੱਥ ਵਧਾਉਣਾ ਪਿਆ, ਜਦੋਕਿ ਉਦੋ ਹੀ ਰੁਸ ਦੂਜੇ ਪਾਂ
 ਭਾਰਤ ਵੱਲੋ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਘੁੱਟ-ਘੁੱਟ ਕੇ ਪਾਈਆਂ ਤਾਂ
 ਰਹੀਆਂ ਗਲਵੱਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਿਥੇ ਮਾਸਕ
 ਅਤੇ ਨਵੀ ਦਿੱਲੀ ਨੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਤਾਲਿਬਾਨ ਦੇ
 ਟਾਕਰੇ ਲਈ ਮਿਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ, ਉਥੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ
 9K11 ਹਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ
 ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਤਾਲਿਬਾਨ ਵਿੱਚੋਂ ਕਾਤਵਾਈ

’ਤੇ ਚੀਨੀ-ਅਮਰੀਕੀ ਗੱਠਜੋੜ ਦੀ ਸ਼ਹਿ ’ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਬਰਤਾਨੀਆ ਤੇ ਫਰਾਂਸ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਤਿਆਂ ਉਤੇ ਵੱਟਿੰਗ ਤੋਂ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਕ ਹੋਰ ਅਹਿਮ ਤੱਥ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ, ਰੂਸ ਨੇ ਚੀਨ ਨੂੰ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਜੰਗ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੁੱਲੀਅਤ ਤੋਂ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਵਰਜ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕਜ਼ਾਖਸਤਾਨ ਸਰਹੱਦ (ਜੋ ਉਦੋਂ ਸੌਵੀਅਤ ਸੰਘ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ), ਉਤੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨੀ ਤੇ ਹਵਾਈ ਫੌਜ ਦੀ ਭਾਰੀ ਤਾਏਨਾਤੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸੱਤਵੀ ਫਲੀਟ ਦਾ ਪਰਮਾਣੂ

ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਲਾ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਵਾਹਕ ਸਮੰਦਰੀ ਬੇਡਾ ਯਾਂ ਸਮੰਨਾਈ ਐਂਟਰਪ੍ਰਾਈਜ਼ ਦਸੰਬਰ 1971 ਦੌਰਾਨ ਖਾਤੀ ਬੰਗਾਲ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਰਸ ਦੀ ਪਰਮਾਣੂ ਪਣਡੁੱਬੀ ਇਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਸੌ। ਜਦੋਂ ਸੋਵੀਅਤ ਸੰਘ ਟੁੱਟਾ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕੀ ਸਦਰ ਬਿਲ ਕਲਿੰਟਨ ਨੇ ਚੁਸ਼ੀ ਸ਼ਹਰ ਪ੍ਰੋਤੀਸ਼ ਯੋਲਦਸ਼ਿਨ ਨੂੰ ਬਾਤਚ ਦੇ ਪਲਾਤ ਪੋਤਾਤਪੁ

ਲੜੀ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਭਰਹਾਂ ਸਹਿਜੇ ਤਾਂ ਦਿੱਤਾ

ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਵਾ ਭਰਵਾ ਸਾਹਮਿਗ ਦਿਤਾ।
ਰੁਸ ਅਤੇ ਚਿਨ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਆਲਮੀ ਸਹਿਯੋਗ
ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਇਕਪਾਸ
ਦਬਦਬੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵੱਲ ਹੀ ਸੇਧਿਤ ਹੈ। ਪੁਤਿਨ ਨੇ ਭਾਵ
ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਹਿੱਸਿਆਰ ਵੇਚਣ ਲਈ ਮਨੁੱਖੀ ਦਿੱਤੀ ਪ੍ਰ
ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਕੁਲ ਰੁਸੀ ਹਿੱਸਿਆਰ ਖਰੀਦਣ ਵਾਸਤੇ ਦੌਲਤ
ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਅਮਨ ਬਹਾਲੀ ਲਈ
ਵੀ ਰੁਸ ਨੇ ਚੀਨ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਸਾਂ
ਪਾਈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਲ ਉਥੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦ
ਹੋਦ ਹੀ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ
ਸਨ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪੁਤਿਨ ਦਾ ਲਗਾਤਾਰ ਇਹੋ ਸੰਟੈਂਕ
ਹੈ ਕਿ ਕਸਮੀਰ ਮੁੰਦਾ ਭਾਰਤ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵੱਲੋਂ ਦੁਵੱਡਾ
ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਰੂਸ ਦਾ ਯੂਕਰੇਨ ਨਾਲ
ਆਪਣੇ ਸਰਹੱਦੀ ਵਿਵਾਦਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਇਹੋ ਸਟੈਂਡ ਹੈ ਕਿ
ਇਹ ਮਾਮਲੇ ਦਵੱਲੇ ਰੱਤ 'ਤੇ ਹੱਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।

ती यात्रामात्री

ਅਲਾਨ ਕਾਤਾ ਕਿ ਉਹ ਜਸੀਨੀ ਤੋਂ ਹਵਾ ਵਿਚ ਮਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਐਸ400 ਰਸੀ ਮੁਜ਼ਾਈਲਾਂ ਖਰੀਦਣ ਦੇ 5ਬ43 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦੇ ਸੌਂਦੇ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਹਟੇਗਾ। ਹੁਣ ਖਾਸਕਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਾਨਿੰਦਰ ਮੌਦੀ ਦੀ ਹਾਲੀਆ ਰੁਸ ਫੇਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਫ਼ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਰਸੀ ਹਥਿਆਰਾਂ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਅੰਗੇ ਭਾਰਤ ਨਹੀਂ ਢੁਕੇਗਾ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਰੁਸ ਤੋਂ ਏਕੇ 203 ਰਾਸੀਫਲਾਂ ਖਰੀਦਣ ਤੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਹੀ ਉਤਪਾਦਨ, ਪਰਮਾਣੂ ਪਣਡੁਬੀਆਂ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਲੈਣ, ਟੀਯੂ 22 ਬੰਬਾਰ ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ ਫੌਜ ਕੋਲ ਮੌਜੂਦ ਰਸੀ ਸਾਜ਼ੇ-ਸਾਮਾਨ ਦੇ ਆਧੁਨਿਕੀਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ। ਮੌਦੀ ਦੀ ਰੁਸ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਵਸੀਲਿਆਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਧੁਰ ਪੂਰਬੀ ਖਿੱਤੇ ਖਾਸਕਰ ਵਲਾਦੀਵੇਸਤੋਕ ਦੀ ਫੇਰੀ ਨੇ ਭਾਰਤ-ਰਸੀ ਸਿਹਿਰਿਆਂ ਵੰਡ੍ਹਾਂ 'ਤੁਲਾਮੀ' ਨਾਜਾਨ ਕਿਤਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰਸ ਵਿਚ
ਕੁਦਰਤੀ ਗੈਸ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਸਬੰਧੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਭਾਈਵਾਲ ਹੈ
ਪਰ ਮੋਦੀ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਦੇ ਧੁਰ ਪੂਰਬੀ ਖਿੱਤੇ ਵਿਚ ਨਿਵੇਸ਼
ਲਈ ਇਕ ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦੇਣ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਤੋਂ
ਐਲਾਂਨੇਜ਼ੀ (ਤਰਲ ਕੁਦਰਤੀ ਗੈਸ) ਅਤੇ ਕੋਲੇ ਦੀਆਂ
ਦਰਾਮਦਾਂ ਸਮੇਤ ਵੱਖ ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਸਹਿਯੋਗ ਵਧਾਉਣ
ਲਈ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਐਲਾਂਨੇਜ਼ੀ, ਕੋਲੇ ਆਦਿ ਦੇ
ਵਪਾਰ ਨੂੰ ਵਲਾਈਵੋਸਟੱਕ ਅਤੇ ਚੇਨਈ ਦਰਮਿਆਨ ਤੂਰਜਾ
ਲਾਂਘਾ ਕਾਇਮ ਹੋਣ ਨਾਲ ਹੋਰ ਹਲਾਰਾ ਮਿਲੇਗਾ। ਭਾਰਤ
ਦੀ ਰੁਸੀ ਹੀਰਿਆਂ ਦੀ ਦਰਾਮਦ ਵਿਚ ਵੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੈ।
ਰਸ ਨੇ ਭਾਰਤ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਆਲਮੀ ਪਰਮਾਣੂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ
ਖਾਤਮੇ ਲਈ ਵੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ। ਹੁਣ ਇਹ ਭਾਰਤ ਵਿਚ
ਪਰਮਾਣੂ ਤੂਰਜਾ ਪਲਾਂਟਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਪੱਖੋਂ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ
ਕਿਂਹ ਪੌਂਡੀ ਹੈ।

ਵਿਚ ਮਹਰਗੁ ਹ।
ਰਸੀ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਇਸ ਗੱਲੋਂ ਡਰਦੇ ਰਹੇ ਕਿ
ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਚੀਜ਼ ਇਸ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਕੇ
ਇਸ ਦੀ ਉਤਰ-ਪੁਰਬੀ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਿਰਲੀ
(ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 22 'ਤੇ)

ਟਕਰਾਓ ਵਾਲੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ

ਡਾ. ਅਰੁਣ ਮਿਤਰਾ

ਮੈਡੀਕਲ ਸਾਈਸ ਦੇ ਚੋਟੀ ਦੇ ਰਸਾਲੇ 'ਲੈਸੇਟ' ਨੇ 17 ਅਗਸਤ 2019 ਨੂੰ ਛਾਪੇ ਲੇਖ 'ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਭਾਵੀ ਬਾਰੇ ਖਦਸੇ ਅਤੇ ਬੋਕੀਨੀਆਂ' ਵਿਚ ਉਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਬਾਰੇ ਸੰਕੇ ਜਾਹਿਰ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਕਿਧਰੇ ਵੀ ਜੰਗ, ਅੰਦਰੂਨੀ ਜਾਂ ਬਾਹਰੀ ਟਕਰਾਓ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਮਾਰੀਲ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਰੋਜ਼ਮਾਨ ਜੀਵਨ ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਰੋਜ਼ੀ ਰੋਟੀ ਕਮਾਉਣ ਲਈ ਕੰਮ-ਯੰਦਾ ਬੰਦ ਹੈ। ਕਤਾ ਕਰਕਟ ਨਾ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣ ਤੇ ਗੰਦਗੀ ਫੈਲਣ ਕਾਰਨ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਅੱਖਾਂ ਹੋਣਾ ਤਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਤੇ ਨਾਂਹ ਪੱਖੀ ਅਸਰ ਪੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਰਾਕ ਉਪਰ ਹੋਏ ਹਮਲੇ ਵੇਲੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਜੱਬੇਬੰਦੀ ਮੈਡੀਕਟ ਨੇ ਉਥੋਂ ਹੋਏ ਹਮਲੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬਹੁਮੁਖੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਕੋਈ ਡਾਕਟਰ ਇਖਲਾਕੀ, ਪੇਸ਼ੇ ਤੇ ਨੈਤਿਕਤਾ ਪੱਖ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਧਰਮ, ਕ੍ਰਮ, ਲਿੰਗ, ਜਾਤੀ, ਸਿਆਸੀ ਜਾਂ ਸਮਾਜੀ ਰੁਤਬੇ ਦੇ ਭੇਦਭਾਵ ਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਫਰਜ਼ ਨਾਲ ਬੱਸ਼ਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪੈਸੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕੋਈ ਲਾਭ ਉਸ ਲਈ ਮਾਇਨੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ। ਉਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਰਤਵ ਰੋਗੀਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਹੈ। ਮੈਡੀਕਲ ਪੇਸ਼ੇ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿਚ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਡਾਕਟਰ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦਬਾਅ ਜਾਂ ਡਰ ਕੈਂਡ ਦੇ ਹੋਠ ਆ ਕੇ ਕੋਈ ਗੈਰ ਮਨੁੱਖੀ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾ ਪਹੁੰਚਾਏ। ਰੋਗੀ ਦੀ ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਉਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਇਸ ਆਦਰਸ਼ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰਖਿਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਸਤਿਆਂ ਜਾਂ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਦਬਾਅ ਹੋਣ ਨਾ ਆਉਂਦਿਆਂ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਆਦਰਸ਼ ਦੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਮੁੱਖ

ਰਖਿਆਂ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਮਿਆਂ ਨੇ ਬੇਹੱਦ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਵੀ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਡਾਂ, ਮਨੁੱਖ ਦੁਆਰਾ ਸਹੇਤੀਆਂ ਆਫ਼ਡਾਂ ਜਾਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਤੇ ਬਾਹਰੀ ਟਕਰਾਓ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਵੀ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭੈਤੇ ਅਸਰ ਘਟਾਉਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਯਮਨ

ਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਪੂਰਾ ਹੱਕ ਹੈ।

ਭਾਈ ਘਨਈਆ 1704 ਵਿਚ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਤੇ ਮੁਗਲਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਲੜਾਈਆਂ ਦੌਰਾਨ ਦੋਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਫੱਟ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਮਸਕ ਵਿਚੋਂ ਪਾਣੀ ਪਿਲਾਉਂਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਖਮੀ ਨਾਲ

ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਬਾਕੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਸਹੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹੀ ਨਹੀਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਾਈ ਘਨਈਆ ਨੂੰ ਜ਼ਖਮਾਂ ਤੇ ਲਾਉਣ ਲਈ ਮਲੁਮ ਵੀ ਦਿੱਤੀ।

ਅੱਜ ਅਨੇਕਾਂ ਮੈਡੀਕਲ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਰੈਂਡ ਕਰਾਸ ਅਤੇ ਭਾਈ ਘਨਈਆ ਦੇ ਦਿਖਾਏ ਰਾਹ ਤੇ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਐਮ ਐਸ ਐਂਡ ਦੇ ਕਾਰਕੁਨ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿਚ ਪਾ ਕੇ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿਚ ਖਤਰਨਾਕ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਇੰਡੀਅਨ ਡਾਕਟਰਜ਼ ਡਾਰ ਪੀਸ ਐਂਡ ਫਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਭਾਰਤ ਤੇ ਨੇਪਾਲ ਵਿਚ ਆਏ ਭਾਲਾਂ ਤੇ ਉਤਰਾਖੰਡ, ਤਾਮਿਨਾਡੂ, ਕੇਰਲਾ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਹੁੰਦੇ ਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਮੈਡੀਕਲ ਸੇਵਾ ਲਈ ਜਾਨ ਜਥੇਮ ਵਿਚ ਪਾ ਕੇ ਅੱਗੇ ਵਧ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਮੈਡੀਕਲ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚ ਹੁਣ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਰ ਵਧ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਦਮਿਕ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋਤਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਨੇਕਾਂ ਮੈਡੀਕਲ ਰਸਾਲੇ ਹੁਣ ਕੇਵਲ ਅਕਾਦਮਿਕ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਵਧ ਕੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਜਨਤਕ ਮਸਲਿਆਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਵੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਲੈਸੇਟ ਵਿਚ ਛਪਿਆ ਲੇਖ ਇਸ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਮੈਡੀਕਲ ਜਨਰਨਲ ਨੇ ਵੀ ਪਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸਿਹਤ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਨੈਤਿਕਤਾ ਬਾਰੇ ਵਾਰ ਵਾਰ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਮਈ 2019 ਨੂੰ ਦਬਈ ਵਿਚ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਉਂ ਸਿਹਤ ਕਾਮੇ ਰੋਗੀਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ਖਮੀਆਂ ਨੂੰ ਮੈਡੀਕਲ ਸਹਾਇਤਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਕ ਦਸਰੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਲੜ ਰਹੇ ਗਰੁੰਪਾਂ ਵਿਚ ਅਮਨ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਵੀ ਸਹਾਈ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਵਰਗੀ ਬਾਂ ਜਿਥੇ ਭਿੰਨੀਕਰ ਲੜਾਈ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਡਾਕਟਰ ਪੀਤੜਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ। 1863 ਵਿਚ ਬਣੀ ਰੈਂਡ ਕਰਾਸ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿਚ ਪੀਤੜਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਵਾਉਣ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਅਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜਨੋਵਾ ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ ਸੰਧੀਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਰੈਂਡ ਕਰਾਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਟਕਰਾਓ ਜਾਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਗੜਬੜ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ

ਭੇਦਭਾਵ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਸਿੱਖ ਸਨ ਜਾਂ ਮੁਗਲ ਸਿਪਾਹੀ। ਉਸ ਦੇ ਇਸ ਕਾਰਜ ਤੋਂ ਅੱਖੇ ਹੋਏ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਸਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ। ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਉਸ ਤੋਂ ਇਸ ਬਾਬਤ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਬਾਈ ਘਨਈਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਤਾਂ ਨਾ ਕੋਈ ਸਿੱਖ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੁਗਲ ਦਿਸਦਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਸਾਰੇ ਮਨੁੱਖ ਹੀ ਦਿਸਦੇ ਹਨ; ਤੁਸੀਂ ਹੀ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਮਨੁੱਖਦਾ ਦਾ ਪਾਠ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੂੰ

ਅਸਲੀ ਸੰਕਟ: ਆਮਦਨਾਂ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਫੁਰਕ

ਇਹ ਤਰਕ ਵੱਡੀ ਸਚਾਈ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਆਰਥਿਕ ਜਿਸ ਵਿਚ ਆਰਥਿਕ ਨਾ-ਬਰਾਬਰੀ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ ਵਿਕਾਸ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਨਾ ਸਮੁੱਚੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਮਾਜਿਕ ਬੁਰਾਈਆਂ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਆਰਥਿਕ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਖਤਮ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੇ ਵਰਤਮਾਨ ਦੌਰਾਂ ਤੋਂ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਆਰਥਿਕ ਬਰਾਬਰੀ ਹੈ, ਆਮਦਨ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਕਾਸ ਦਰ ਉਚੀ ਹੈ। ਬਾਲ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦੀ ਬੁਰਾਈ ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਆਮਦਨ ਦੀ ਨਾ-ਬਰਾਬਰੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਕਸਤ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਇਹ ਬੁਰਾਈ ਇਸ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਥੋਂ ਧਨ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਦਾ ਤਾਂ ਭਾਵੇਂ ਫੁਰਕ ਹੈ। ਪਰ ਆਮਦਨ ਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫਰਕ ਨਹੀਂ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸੁਤਤਰਤਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕੋਈ 1.5 ਕਰੋੜ ਬਾਲ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸਨ ਜਿਹੜੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ 3 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਹੋਰ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਇਕ ਸਮਾਜਿਕ ਬੁਰਾਈ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਬੁਰਾਈਆਂ ਵੀ ਉਸੇ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹੁ ਭਾਵੇਂ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿਚ ਆਰਥਿਕ ਮੰਦੀ ਦਾ ਰੁਝਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਆਰਥਿਕ ਮੰਦੀ ਇਸ ਕਰਕੇ ਜਿਆਦਾ ਗੰਭੀਰ ਹੈ ਕਿਉਂ ਜੋ ਇੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਰਥਿਕ ਪਛੜੇਵਾਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਵਜ਼ਾ ਇੱਥੋਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦੀ ਨਾ-ਬਰਾਬਰੀ ਹੈ। ਇਕ ਤਰਫ ਬੋਚੁੰਦੀ ਸਿਹੜੀ ਉਹ ਲੋਕ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਹੈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖਰਚ ਆਮਦਨ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਤੁੱਛ ਜਿਹਾ ਹੈ; ਦੂਜੀ ਤਰਫ ਉਹ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਆਮਦਨ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਧਾਰਨ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਨਾਲੋਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਖਰਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ; ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਸੁਧਾਰੇ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਣੀਦੀ। ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਆਈਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਵਿਕਦੀਆਂ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਪਹਿਲੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਵਿਕਦੀਆਂ ਤਾਂ ਹੋਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਹੈ? ਨਵਾਂ ਉਤਪਾਦਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਉਤਪਾਦਨ ਨਾ ਵਿਕਣ ਕਰਕੇ ਨਵੇਂ ਨਿਵੇਸ਼ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਉਂ ਨ

ਇਹ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਕਸਿਕਤਾ ਹੈ?

ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇਮਰਾਨ ਖਾਨ ਨੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਭਾਸ਼ਨ ਦਿਵਿਆਂ ਕਸਮੀਰ ਦੇ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਛੋਹਦਿਆਂ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪਰਮਾਣੂ ਹਹਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਦੇਂਦੇਂਵਾਂ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਯੁਧ ਸੰਸਾਰ ਲਈ ਤਬਾਹਕੁਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਮਰਾਨ ਖਾਨ ਦਾ ਬਿਆਨ ਬਹੁਤ ਗੈਰ-ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰਾਨਾ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਵੱਲੋਂ ਇਸਦਾ ਜਵਾਬ ਵਿਦਿਸ਼ਾ ਮੈਡਰਾ, ਜੋ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਸ਼ ਸਕੱਤਰ (ਫਸਟ ਸੈਕਟਰੀ) ਹੈ, ਨੇ ਦਿੱਤਾ। ਵਿਦਿਸ਼ਾ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੀ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਸਿਫ਼ਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਅੱਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਵਿਦਿਸ਼ਾ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ‘ਮੂੰਹ ਤੋਤ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ’, ‘ਧੋਂ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ’. ਚਾਰੇ ਥਾਨੇ ਸਿੱਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ’ ਆਦਿ।

ਵਿਦਿਸ਼ਾ ਅਨੁਸਾਰ ਪਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇਮਰਾਨ ਖਾਨ ਦਾ ਅੱਜ ਦੇ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਦਾ ਢੰਗ ਬਹੁਤ ਹੀ ਕਠੋਰ ਅਤੇ ਪੱਥਰਦਿਲੀ ਵਾਲਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਹੋ ਸਿਹੇ ਵਿਰੋਧੀ ਸੈਟਾਂ 'ਸਾਡੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਹ, ਦੂਸਰੇ', 'ਅਮੀਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਗਰੀਬ', 'ਉਤਰੀ ਸੰਸਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਦੱਖਣੀ ਸੰਸਾਰ', 'ਵਿਕਸਿਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਕਾਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼', 'ਮੁਸਲਿਮਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੂਸਰੇ' ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਮੈਤਰਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਸ਼ਨ ਵਿਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ 'ਤਬਾਹੀ', 'ਖੂਨ ਖਰਾਬਾ', 'ਨਸਲੀ ਸ੍ਰੋਟਤਾ', 'ਬੰਦੁਕ ਉਠਾਉਣਾ', 'ਅੰਤ ਤਕ ਲਤਨਾ' ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਸਮਿਆਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਇੱਕੀਵੀ ਸਦੀ ਵਿਚ ਲੋੜੀਦੀ ਦੂਰ-ਦਿਸ਼ਾਵੀ। ਜੇ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀ ਸੈਟਾਂ ਜਿਵੇਂ 'ਸਾਡੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਹ, ਦੂਸਰੇ' ਦੇ ਸੀਮਿਆਂ ਬਾਣੀ ਵੇਖਣਾ ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸੋਚਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਆਗੂ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ?

ਰਾਸਟਰੀ ਸਵੈਮੇਵਕ ਸੰਘ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ
 ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੀ 'ਸਾਡੇ ਵਿਹੁੰਹ ਉਹ/ ਦੂਸਰੇ/ ਬਾਹਰਲੇ/ ਪਰਾਏ' ਹੈ; ਹਿੰਦੂਆਂ, ਬੋਧੀਆਂ ਅਤੇ ਜੈਨੀਆਂ ਨੂੰ 'ਸਾਡਿਆਂ' ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਤੇ ਇਸਾਈਆਂ ਨੂੰ 'ਉਹ/ ਬਾਹਰਲੇ/ ਦੂਸਰੇ/ ਪਰਾਏ' ਗਰਦਾਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਘ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਭੂਗੋਲਿਕ ਖਿੱਤੇ ਵਿਚ ਆਰੀਆ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸੰਸਕਿਤ
 ਜਿਹੀ ਵਿਕਸਿਤ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਮਹਾਨ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਮਹਾਨ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਭਾਵ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਇਸਾਈਆਂ ਨੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਗਾਤ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ।

ਆਰਐਸਐਸ ਦਾ ਦੁਸਰਾ ਸਰ ਸੰਘਚਾਲਕ
 ਐਮ ਐਸ ਗੋਲਵਲਕਰ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ 'ਬੰਚ ਆਫ਼
 ਬਾਟਸ' ਵਿਚ ਲਿਖਦਾ ਹੈ, "ਸਾਰੇ ਸਾਮੀ ਧਰਮਾਂ - ਯਹੂਦੀ,
 ਇਸਾਈ ਤੇ ਇਸਲਾਮ, ਵਿਚ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ
 ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਹੈ; ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਰਮਾਂ ਕੋਲ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਇਕ
 ਪੈਂਗਬਰ ਹੈ, ਇਕ ਗ੍ਰੰਥ ਤੇ ਇਕ ਪਰਮਾਤਮਾ; ਉਸ
 ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਤਾਂ ਦੇ ਸਾਡੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿੱਖ ਮੁੱਖੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਤਾਂ ਦੀ

ਦਾ ਕੋਈ ਮਾਰਗ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਸਮਝਣ ਲਈ ਕੋਈ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਕਲ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਹ ਤਰਕ ਕਿਨ ਬੇਤੁਕਾ[ਾ]ਬੇਹੁਦਾ ਹੈ। ... ਸਾਮੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣੋ ਧਰਮ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੇ ਅਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਵਧਾਈ ਆਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡਿੱਤਾ ਹੈ।”

“ਅਸੀਂ ਵੇਖਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ ਵਾਲੀ ਸੋਚ ਹੀ ਮਨੁੱਖੀ ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ... ਇਹ ਗਿਆਨ ਸਿਰਫ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਸਪੁਰਦਿਤੀ ਵਿਚਲੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੈਵੀ ਦੇਣ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਤਕਦੀਰ ਨੇ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ... ਇਤਿਹਾਸ ਗਵਾਹ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਤੇ ਸਿਰਫ ਇਹੀ ਧਰਤੀ

(ਭਾਵ ਆਰਤ) ਹੈ ਜਿਥੋਂ ਪੁਰਾਤਨ ਸਮਿਆਂ ਤੋਂ ਸਿੱਤਕਾਂ ਅਤੇ
 ਫਿਲਾਸਫਰਾਂ ਤੋਂ ਸਾਧਾਰਨਾਂ-ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸੁਭਾਓ ਦੇ ਛੁੰਡੇ
 ਰਹੱਸ ਨੂੰ ਜਾਣਨ
 ਲਈ ਆਤਮਾ ਦੇ
 ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ
 ਛੂੰਘੀਆਂ ਤਾਰੀਆਂ
 ਲਾਈਆਂ ਅਤੇ ਮਹਾਨ
 ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ ਦੇ
 ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਖੋਜ
 ਕੀਤੀ, ਉਸ ਨੂੰ
 ਸੰਪੂਰਨ ਨਾਲ
 ਬਖਸ਼ੀ... ਧੱਢਮੀ
 ਲੋਕ ਆਤਮਾ ਦੇ
 ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਗਿਆਨ
 ਅਤੇ ਅਨੁਭਵ ਤੋਂ
 ਅਣਜਾਣ ਰਹੇ

ਹਨਾ॥ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਹੀ ਧਰਮ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਰੂਹਾਨੀ ਉਤਸਤ
ਦਾ ਮਾਲਕ ਦੱਸਣਾ ਅਤੇ ਲਿਖਤ ਵਿਚ ਇਸ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ
ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਤੇ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਸਮਿਆਂ ਦੀ ਸੋਚ ਹੈ? ਕੀ ਦੁਸਰੇ
ਧਰਮਾਂ ਨੂੰ ਹੀਣੇ ਦਰਸਾ ਕੇ ਸਮਾਜਿਕ ਏਕਤਾ ਕਾਇ-
ਕਰਨੀ ਸੰਭਵ ਹੈ?

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਸਿਰਫ ਸ਼ਬਦ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਗੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਅਮਲੀਜਾਮਣੀ ਵੀ ਪਹਿਨਾਇਆ ਗਿਆ। 1947 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨੇ ਫਿਰਕੂ ਪਾੜੇ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਅਤੇ ਇਹ ਅਮਲ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਵਰ੍਷ਾਂ ਤੋਂ ਹਜ਼ੂਮੀ ਹਿੱਸਾ ਰਾਹੀਂ ਘੱਟਗਿਣਤੌਰ 'ਤੇ ਫਿਰਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮਾਰ-ਕੁਟਾਈ ਵਿਚ ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ; ਕਈਆਂ ਤੋਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ 'ਜੈ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ' ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਨਾਅਰੇ ਲਗਵਾਏ ਗਏ ਅਤੇ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਚਲੇ ਜਾਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਕੀ ਕੋਈ ਦੱਸਗਾ ਕਿ ਇਹ ਕਿਹੜੇ ਯੁੱਗ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਹੈ?

ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਫਿਰਕੇ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਦਲਿਤ
ਅਤੇ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਸਿਆਸਾ ਚਾਚਿਆ ਗਾ ਜਿਗ ਹੈ।'—

ਜੇਹਾਦ' ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਦੱਸਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਫਿਰਕੇ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਫਿਰਕੇ ਦੀਆਂ ਲੜਕੀਆਂ ਟੂੰਬੂ ਭਰਮਾਉਂਦੇ, ਅਪਣੇ ਜਾਲ ਵਿਚ ਫਸਾਉਂਦੇ ਅਤੇ ਧਰਮ ਬਦਲ ਕੇ ਨਿਕਾਹ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਾਜਪਾ ਅਤੇ ਸੰਖ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਮਿਆਂ 'ਤੇ ਕੁਝੀਆਂ ਤੇ ਅੱਖਤਾਂ ਦੇ ਪਹਿਜਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਹਾਰ ਉਤੇ ਜਾਬਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਵੰਡੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿਚ ਪਿਤਰੀ ਸੱਤਾ ਟੂੰਬੂ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਦੀ ਮਰਦ-ਪ੍ਰਾਣ ਸੋਚ ਸਪਸ਼ਟ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਕੀ ਇਹ ਇੱਕੀਵੀਂ ਸਦੀ ਵਾਲੀ ਆਧੁਨਿਕ ਢੂਰ-ਦਿਸ਼ਟੀ ਹੈ?

ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀ ਅਜੇ ਭੁੱਲੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਕਿ ਇਸੇ
ਸਾਲ ਹੋਈਆਂ ਲੋਕ ਸਮਾਜ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪਧਾਰਾਂ

A portrait of a middle-aged man with dark hair, wearing glasses and a mustache. He is dressed in a light blue and white vertically striped button-down shirt. The background is plain white.

ਮਵਰਾਜਬੀਰ

ਰੰਗਤ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਸੋਚਣ ਦੇ ਕਿਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕਾਲ ਨਾਲ ਜੋਤਣਾ ਬਹੁਤਾ ਜਾਇਜ਼ ਜਾਂ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਨਾਲੋਂ ਇਹ ਪਰਖਿਆ ਜਾਣਾ ਜਿਆਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੜੀ ਸੌਚ ਲੋਕ-ਪੱਥੀ ਹੈ ਜਾਂ ਲੋਕ-ਵਿਰੋਧੀ; ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਫਿਰਭੂ ਨਫਰਤ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ; ਅਮਨ-ਚੈਨ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਤਰਕਹੀਣ ਜੰਗਾਂ ਦਾ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕੁਝਿੰਕੀ ਵਿਚ ਫਿਸਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਹੀ ਧਰਮ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ। ਧਰਮ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਣੇ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਨਾ ਤਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਜਲਦੀ ਬਣਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਿਆਸੀ ਸਰਕਾਰ ਜਿਆਦਾ ਦੇਰ ਤਕ ਚੱਲੀ। ਫੌਜ ਨੇ ਰਾਜ-ਪ੍ਰਬੰਧ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਧਰਮ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਏਕਤਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਨਾ ਰੱਖ ਸਕਿਆ। 1971 ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਬੁਜ਼ਦ ਉਥੇ ਧਾਰਮਿਕ ਕੱਟਤਾ ਦਾ ਰੁਸ਼ਾਨ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂਆਂ, ਸਿੱਖਾਂ, ਅਹਿਮਦੀਆਂ ਤੇ ਸੀਆਂ ਫਿਰਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ ਨਫਰਤ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਅਨੁਸਾਰ ਬੋਲਣਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਤਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਅਖਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਡੇ ਆਗੂ ਕਿਹੜੇ ਸਮਿਆਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਵਿਚ ਜਿਉ ਰਹੇ ਹਨ?

ਦੂਸ਼ਿਰਿਆਂ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਨੀ ਬਹੁਤ ਸੌਖਿ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ, ਫੌਜ ਅਤੇ ਉਥੋਂ ਦੇ ਦਹਿਸਤਗਰਦ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਅਜਿਹੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਰਤ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਹੜੀ ਨਫਰਤ ਫੈਲਾਉਂਦੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਵੰਡਦੀ ਹੈ। ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸੋਚ ਦਾ ਜਿੱਨਾ ਵੀ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਜਾਏ, ਘੱਟ ਹੈ। ਗੱਲ ਮਿਰਛ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਹੀ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ; ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਸੋਚਣਾ ਪੈਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਘ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸੰਗਠਨ ਅਤੇ ਸੱਤਾਗਹੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਰਤ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਜਿਤੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਸੋਚ ਨਾਲ ਏਸ ਵਿਚ ਫਿਰਕੂ ਪਾਂਤੇ ਵਧ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਹਜ਼ਮੀ ਹਿੱਸਾ ਜਿਹੇ ਵਰਤਾਗਿਆਂ ਨੂੰ ਬਲ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਮੇਂ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਏਕਤਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸੰਘ ਪਰਿਵਾਰ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਵੱਲ ਵਰਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰੀ ਜਾ ਰਹੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਸੋਚ ਦਾ ਡਾਟ ਕੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਜਾਏ।

ਲੁੰਟ ਦਾ ਤਕਿਸਮੀ ਸੰਸਾਰ...

ਤਲਿਸਮ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਜਾਦੂ। ਜਾਦੂ - ਜੋ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ
ਹੈ ਉਹ ਸੱਚ ਨਹੀਂ, ਜੋ ਸੱਚ ਹੈ ਉਹ ਇਸਦਾ ਨਹੀਂ। ਇਸ
ਦੀ ਮੁਹਾਰਤ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਬਾਕਾਇਦਾ ਸੰਦੇਖੇ
ਹਨ। ਛੋਟੇ ਵੱਡੇ ਸਹਿਰਾਂ 'ਚ ਜਾਦੂ ਦੇ ਸੋਅ ਦਿਖਏ ਜਾਂਦੇ
ਹਨ। ਦਰਸ਼ਕ ਧਾਰ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਜਾਦੂ ਦੇ ਰੱਖਣ
ਚੱਲੇ ਹਨ। ਜੋ ਦੇਖਣਗੇ, ਉਹ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਮਝਦੇ
ਹਨ ਕਿ ਅੰਖਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਜੋ ਵਾਪਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੈਖਣੀ
ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਕਾਰਾ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਹੱਡ-ਮਾਸ ਦਾ ਜਜ਼ੀਵ ਪ੍ਰਾਣੀ
ਕੌਤਕ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦਰਸ਼ਕ ਕੀਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
ਮੰਤਰ-ਮੁਗਧ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸਭ ਵਾਪਰਿਆ ਕਿਵੇਂ? ਹੈਰਾਨ
ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੋ ਦੇਖਿਆ ਸੱਚ ਤਾਂ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਜਾਦੂ
ਦਿਖਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦੀਆਂ ਚੁਸਤ-ਚਾਲਾਕੀਆਂ ਨੂੰ ਲੜੀ 'ਚ
ਪਰੋ ਕੇ ਸਮਝ ਤੇ ਸਮਝਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ
ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਤਲਿਸਮਗਰ ਓਨਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਤਲਿਸਮ। ਉਹ
ਅਪਣੇ ਹੁਨਰ ਨਾਲ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਸਿਰਜਦਾ ਹੈ। ਜਿੰਨ੍ਹੇ
ਵੱਧ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ, ਓਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ
ਤਲਿਸਮਗਰ ਤਜਰਬੇਕਾਰ। ਤਲਿਸਮ ਖਤਮ, ਪੈਸਾ ਵਸੂਲ
ਤੇ ਦਰਸ਼ਕ ਗਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ।

ਤੇ ਉਸ਼ਕ ਹੁਲ ਤੇ ਬਹੁਣ। ਸੇਚਦੇ ਹਨ ਕਿ ਤਲਿਸਮ ਤੋਂ ਬਾਹਰ, 'ਅਸਲੀ' ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਆ ਗਏ ਹਨ। 'ਅਸਲ' ਜੋ ਤਲਿਸਮ ਨੇ ਘਤਿਆ ਹੈ। ਤਲਿਸਮਈ ਸੰਸਾਰ ਜੋ ਲੁਟ ਨੇ ਰਚਿਆ ਹੈ। ਜੰਮਦੇ, ਖਾਂਦੇ-ਪੀਂਦੇ, ਪਹਿਨਦੇ, ਪਤ੍ਰੁਦੇ-ਲਿਖਦੇ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਭਾਲਦੇ ਤੇ ਕਰਦੇ, ਸਮਾਜਿਕ ਰਿਸ਼ਤੇ ਬਣਾਉਂਦੇ ਤੇ ਨਿਭਾਉਂਦੇ, ਸੋਚਦੇ ਤੇ ਸੁਝਵਾਨ ਹੁੰਦੇ ਸਗੋਂ ਹਰ ਸਾਰ ਤਲਿਸਮਈ ਸੰਸਾਰ 'ਚ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਜੋ ਇੱਥਾਂ ਰਿਹਾ ਤੇ ਇਖਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ, ਸਕ ਤਲਿਸਮ।

ਰਾਜਸੱਤਾ ਜਾਂ ਨਿਜ਼ਾਮ ਮਨੁੱਖੀ ਹੋਦ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਹੈ, ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਲਈ ਤਲਿਸਮ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਹੋਦ ਨਿਜ਼ਾਮ

ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਰਾਜ ਰਹਿਤ ਸਮਿਆਂ ਨੂੰ ਵੰਡ ਹੋਣਾ ਚਾਹਿਆ ਹੈ। ਭਾਵ ਮਨੁੱਖ ਪਹਿਲਾਂ ਤੇ ਰਾਜ-ਸੱਤਾ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਚੰਗੀਆਂ ਆਈਆਂ ਹਨ। ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਢੰਗ ਵਿਖੇ ਸਿਰਜਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਾਜ-ਸੱਤਾ ਜਾਂ ਸਟੇਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਖਾਸ ਪਤਾਅ 'ਤੇ ਰਾਜ-ਸੱਤਾ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ ਸੌ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਰਾਜ-ਸੱਤਾ ਦਾ ਗਲ੍ਹ ਲੈ ਨਾਹੀਂ

ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸਗੋ ਰਾਜ-ਸੱਤਾ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਬਲਾਈ ਦੇ
ਕੰਮਾਂ 'ਚ ਲੱਗਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਟੀਚੇ ਤੋਂ ਬਿਝਰ੍ਕੀ
ਰਾਜ-ਸੱਤਾ ਸਦਾ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ 'ਚ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਰਹੇਗੀ
ਇਹ ਰਾਜ-ਸੱਤਾ ਦੀ ਇੜਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

ਸਵਾਲ ਇਹ ਬਣਿਆ ਕਿ ਰਾਜ-ਸੱਤਾ ਦੀ ਲੋੜ
ਕਿਉਂ ਪਈ? ਤਿੰਨ ਮੁੱਖ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਜਾਂ ਢਲੀਲਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ
ਨਾਲ ਸਮਝਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਾਂਗੇ। ਪਹਿਲੀ, ਪ੍ਰਾਤਨ ਸਮੇਂ
ਤੋਂ ਰਾਜੇ-ਮਹਾਰਾਜਿਆਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਪ੍ਰਚੱਲਿਤ ਰਹੀ। ਇਸ
'ਚ ਰੱਬ ਜਿਹੀ ਸੈਂਟ ਨੂੰ ਘੜੀਸਿਆ ਗਿਆ। ਕਿਹਾ ਗਿਆ
ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਤੇ ਸਮਾਜ
ਨੂੰ ਵਿਵਸਥਾ ਤਹਿਤ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਰੱਬ ਨੇ ਰਾਜੇ ਨੂੰ

ਅਪਣੇ ਦੂਜੇ ਰੂਪ 'ਚ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਭੇਜਿਆ ਹੈ। ਰਜੇ ਦੁਹਕਮ ਮੰਨਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ 'ਅਸਲ' ਵਿਚ ਉਹ ਰੋਗ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੈ। ਇਸ ਤਲਿਸਮ ਨੂੰ ਘੜਨ 'ਚ ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂਆਂ ਤੇ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਬਢਾ ਅਹਿਮ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ 'ਰੱਬੀ' ਰੂਪ ਰਜੇ ਦੇ ਰਾਜਕਾਲ 'ਚ ਸਮਾਜ ਜਾਤ ਦੇ ਵਿਚ-ਨੀਚੇ, ਜੋ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਕਾਮਾਸੀ ਤੇ ਪੈਦਾਵਾਤ ਦੇ

A silhouette illustration of a person standing on the left, pointing towards the right. In front of them, a large crowd of people is shown from behind, with many hands raised and one hand holding a rectangular sign. The background is light blue.

ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਕਾਣੀ ਵੰਡ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਇਆ ਤੇ ਅੰਤਤਾਂ ਤੋਂ
ਸਮਾਜਿਕ ਬਹਾਬਰੀ ਦਾ ਦਰਜਾ ਖੋਹਿਆ ਗਿਆ।
ਦੂਜੀ ਲਈ ਚ ਰੱਬ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ
ਗਿਆ। ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਰਾਜ-ਰਹਿਤ ਸਮੇਂ ਸਮਾਜ
ਠੀਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਕੋਈ
ਬਹਾਬਰ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਵਾਦ-ਵਿਵਾਦ ਮੌਕੇ ਇਵਾਂ
ਛੇਸਲਾ ਲੈਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸ ਮਨੁੱਖ ਜ
ਧਿਰ ਦੀ ਗੱਲ ਪਵਾਨ ਚੜ੍ਹੇ। ਜਿਵੇਂ ਦੋ ਬਹਾਬਰ ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ
ਦੇ ਝਗੜੇ ਸੁਲਭਾਉਣ ਲਈ ਤੀਜੀ 'ਨਿਰਪੱਖ' ਧਿਰ,
ਚ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੋਵੇ, ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸੋ
ਸਮੁੱਚੀ ਲੋਕਾਈ ਨੇ ਛੇਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੁਝ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਫਿ

ਜਤਿਦਰ ਸਿੰਘ

ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ

ਡਾ. ਅਮਨਦੀਪ ਕੌਰ

ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰੋਤੁੱਸ਼ੱਭਿਅਕ ਕੌਮਾਂ ਸਿਰਫ ਬੋਲਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬੋਲਦੀਆਂ। ਗੁਫਤਾਰ, ਦਸਤਾਰ ਅਤੇ ਰਫਤਾਰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਅੰਗ-ਪਹਿਲੂ ਹਨ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਅਕਤਿਤ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਸਥਾਪਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਿੱਧ ਹੋਂਦੇ ਹਨ। ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਸੋਚ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਜੀਵਨ ਸੈਲੀ ਵਿਚੋਂ ਜਨਮ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਾਚੀਨਤਮ ਧਰਮਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬੁੱਧ ਧਰਮ ਸੁਣਨ, ਮਨਨ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਹਾਸ਼ੀ ਭਰਦਾ ਹੈ। ਆਧੁਨਿਕ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਲੀਹਾਂ 'ਤੇ ਸੁਝੂੰ ਮਾਨਵਤਾ ਦੀ ਰਹਿਨਮਾਈ ਕਰਦੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ਗੋਸ਼ਟਿ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਫਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ 'ਜਬ ਲਗੁ ਦੁਨੀਆ ਰਹੀਐ ਨਾਨਕ ਕਿਛੁ ਸੁਣੀਐ ਕਿਛੁ ਕਹੀਐ'। ਸਾਰ ਤੱਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਧਰਮ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਜਨਮ ਸਿੱਧ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਹੱਕ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1)(ਏ) ਜਾਤ-ਪਾਤ, ਰੰਗ, ਨਸਲ, ਧਰਮ ਅਤੇ ਲਿੰਗ ਦੇ ਭੇਦ-ਭਾਵ ਤੋਂ ਉਪਰ ਉਠ ਕੇ ਸਭ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਅਜਕੇ ਅਤਿ-ਆਧੁਨਿਕ ਯੁੱਗ ਵਿਚ ਨਵ-ਪੂਜੀਵਾਦ ਦੇ ਪਸਾਰ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧ ਰਹੀ ਬਾਜ਼ਾਰੀਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੇ ਮਾਨਵੀ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਢੇ ਹੀ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਮਨੁੱਖ ਨਾਲ ਰਿਸਤਾ ਖਤਮ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਣ ਪਰੋਂ ਨਵੇਂ ਰਿਸਤਿਆਂ ਦਾ ਆਧਾਰ ਸਿਰਫ ਪੈਸਾ, ਸੁਆਰਥ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਤੁੱਖੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਾਮਯਾਬੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਵਰਤਣਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਕੌਮ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼, ਸਾਨਾਮੱਤੇ ਕਾਰਨਾਮੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਉਸ ਕੌਮ ਦੇ ਲੋਕ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਨਾ ਰਹਿਣ ਤਾਂ ਇਹ ਵਡੀ ਸਮਾਜ ਲਈ ਅਤਿ ਘਾਤਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਜੋ ਗਲਤ ਵਾਪਰ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਅਤੇ ਗਲਤ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਉਸ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਆਵਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਉਠਾਉਂਦੇ। ਧਨਾਦ ਲੋਕ ਪੈਸੇ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਬੇਪ੍ਰਵਾਹ ਹੋ ਕੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਚਾਹੇ ਵਰਤਣ ਅਤੇ ਚਲਾਉਣ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਚੁੱਪ ਰਹਿਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਰੋਜ਼ਮਰਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਸਦਾਚਾਰਕ ਕੀਮਤਾਂ, ਪਿਆਰ, ਪਵਿੱਤਰਤਾ, ਸੱਚ, ਵਡਾਦਾਰੀ, ਸਹਿਜ ਅਤੇ ਹਮਦਰਦੀ ਆਦਿ ਦਾ ਘਾਣ ਹੁੰਦਾ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਮੁੱਹ ਬੰਦ ਰੱਖ ਕੇ ਸਮਾਜ ਪ੍ਰਤੀ ਅਪਣੀ ਬਣਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਮੁੱਹ ਫੇਰ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਇਕ ਚੇਤਨਾ ਅਤੇ ਜਾਗੂਰਕ ਨਾਗਰਿਕ ਲਈ ਸਰਮਨਾਕ ਹੈ।

ਅਪਰਾਧ, ਅਨਿਆਂ ਅਤੇ ਜੂਲਮ ਜਦੋਂ ਸਾਫ਼-ਸੁਖ ਦੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਗੰਧਾਲਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਨ ਤਾਂ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਉਠਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸਮਾਜ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਲਈ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਇਹ ਸਭ ਗੁਲਾਮੀ ਲਈ ਧਰਾਤਲ ਤਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਾਬਿਲੇ-ਗੌਰ ਹੈ ਕਿ ਰਗਾਂ ਵਿਚ ਲਹੁ ਹਰ ਜੀਵ ਦੇ ਦੌੜਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਮਹਾਨ ਸਿਰਫ ਉਹੀ ਲਹੁ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਹੱਕ, ਸੱਚ ਅਤੇ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦਾ ਇਕਬਾਲ ਬੁੱਲੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਂਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸਾਡਾ ਧਰਮ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਾਨੂੰ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਸੀਂ ਅਸੁਖਵੇਂ ਸਮਾਜਿਕ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਬੋਲਣ ਦਾ ਹੀਆ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਡੀ ਆਜ਼ਾਦ ਜ਼ਹਿਨੀਅਤ ਦੇ ਮੁੰਹ 'ਤੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਚੇਤ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਧਾਰ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪੌੜੀ ਹੈ।

ਸਾਡਾ ਦੇਸ਼ ਜਮਹੂਰੀ ਮੁਲਕ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਰਾਜਸੀ, ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਤਾਣੋਂ-ਬਾਣੋਂ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਮਨੁੱਖ ਹੈ। ਲੇਕਿਨ ਬਸਤੀਵਾਦ ਦੇ ਪੁਨਰ ਜਨਮ ਨੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਮੰਡੀ ਦੀ ਵਸਤੂ ਬਣਾ ਕੇ ਬਿਮਾਰ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਅਤੇ ਛਲ-ਕਪਟ ਦੀ ਅਲਾਮਤ ਉਸ ਦੀ ਝੋਲੀ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਮਾਨਵੀ ਬਿਰਤੀ ਬਦਲਣ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਸਮਾਜ ਪ੍ਰਤੀ ਅਹਿਸਾਸ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਵੀ ਬਦਲ ਗਈਆਂ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਮਾਜ ਭਿਸ਼ਟਾਚਾਰ, ਚੌਰ-ਬਾਜ਼ਾਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮਾਜਿਕ ਦੁਸ਼ਵਾਰੀਆਂ ਦਾ ਘਰ ਬਣਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਾਜਿਕ ਗਿਰਵਾਟ ਸਾਹਮਣੇ ਦੇਖ ਕੇ ਵੀ ਅਸੀਂ ਬੋਲਣ ਤੋਂ ਘਬਰਾ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਜਮਹੂਰੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਅਸੀਂ ਅਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ। ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਹੋਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਲੋੜੀਦਾ ਹੈ।

ਅਜੇਕੀ ਮਕਾਨਕੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਖੁਦ ਨੂੰ ਸਬਾਹਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਫਿਕਰ ਅਤੇ ਸਰੋਕਾਰ ਜਾਇਜ਼ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਵਰਤਮਾਨ ਦੀਆਂ ਲਲਖ ਹਕੀਕਤਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਭਿੰਨੀਆਂ ਦੇ ਸੱਜੇ ਸੱਜੇ ਅਤੇ ਚੇਤਨਾਵਾਂ ਦੇ ਸੱਜੇ ਸੱਜੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਵਾਪਰ ਰਹੇ ਗਲਤ ਵਰਤਾਵਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਅਣਡਿੱਠ ਕਰਨਾ ਅਪਣੀ ਸਮਾਜਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪ੍ਰਤੀ ਕੁਤਾਹੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸਮਾਜਿਕ ਵਰਤਾਰੇ ਵਿਚ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਦੁਰਾਚਾਰ ਨੂੰ ਗਲਤ ਕਰਿਣ ਦੀ ਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਤਾਂ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦੀ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਉਦਾਹਰਣ ਹੋਰੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਲੋਕ ਸਿਆਣਪਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਸੱਚ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਸੱਚ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਕੋਈ ਸਾਕਾਰਾਤਮਕ ਸੋਚ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਪਰ ਸਮਕਾਲ ਵਿਚ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਤੋਂ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਅੰਦਰਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਰਿਜ਼ਕ ਹੀ ਅੱਧੇ ਸੱਚ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਚਲਦਾ ਹੈ। ਕਾਬਿਲੇ-ਗੌਰ ਹੈ ਕਿ ਅੱਧਾ ਸੱਚ ਪੂਰੇ ਝੂਠ ਨਾਲ ਅਤੇ ਜਾਗੂਰਕ ਨਾਗਰਿਕ ਲਈ ਸਰਮਨਾਕ ਹੈ।

ਵੱਧ ਖਤਰਨਾਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਭ ਕੁਝ ਨੇ ਮਨੁੱਖੀ ਚਰਿਤਰ ਵਿਚ ਅਸਿਹੀ ਗਿਰਵਾਟ ਲਿਆਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਲਈ ਰਿਸਤਿਆਂ ਦੇ ਸਮੀਕਰਣ ਹੀ ਬਦਲ ਗਏ ਹਨ। ਹਰ ਰਿਸਤੇ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਮੌਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਅਤੇ ਮਤਲਬ ਦੇ ਤਰਜੂ ਵਿਚ ਤੋਲਣ ਲੰਗ ਪਏ ਹਾਂ।

ਬਾਜ਼ਾਰੀਕਰਨ ਦੇ ਮੱਕਜ਼ਾਲ ਵਿਚ ਉਲੜੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਨੇ ਸਿਰਫ ਖੋਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਹਿਸਾਸ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹੀ ਖੋਡ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਸੰਭਾਵਨਾਤਮਿਕ, ਸਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਤੇ ਇਨਕਲਾਬੀ ਸਖਸੀਅਤ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਅਤੇ ਸਾਫ਼ ਸੁਖਰੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਲਈ ਸਹੀ ਗਲਤ ਦੀ ਪਛਾਣ ਉਠਾਉਣੀ ਸਮੇਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਕੌਮ ਨੂੰ ਸਬਦ ਗੁਰੂ ਦੇ ਲੜ ਲਗਾ ਕੇ ਸ਼ਬਦ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਅਹਿਸਾਸੀਅਤ ਨੂੰ ਹੋਰ ਪ੍ਰਚੰਡਤਾ ਅਤੇ ਪਾਕੀਜ਼ਾਨੀ ਬਖਸ਼ੀ। ਆਵਾਜ਼ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਸਰਬਸ਼ਾਮੀਂਝੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਲਬ ਖੋਲ੍ਹੇ ਪੈਂਫੇ ਅਤੇ ਚੁੱਪ ਤੋਤੀ ਪਵੇਗੀ। ਥੋੜ ਅਤੇ ਦਬਾਬਾ ਬਲਾਲੀ ਪਲਣ ਵਾਲੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਬਿਮਾਰ, ਬੌਣੀ ਅਤੇ ਅਵਿਸ਼ਿਤ ਸਖਸੀਅਤ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਤੰਦਰਸਤ, ਸਿਰਜਣਾਤਮਿਕ, ਸਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਤੇ ਇਨਕਲਾਬੀ ਸਖਸੀਅਤ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਅਤੇ ਸਾਫ਼ ਸੁਖਰੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਲਈ ਸਹੀ ਗਲਤ ਦੀ ਪਛਾਣ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਣੀ ਸਮੇਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਸਮਾਜਿਕ ਜੀਵ ਹੋਣ ਨਾਤੇ ਸਾਡਾ ਮੱਦਲਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਜ ਦੀ ਭਲਾਈ ਅਤੇ ਤੱਕੀਲੀ ਲਈ ਸੰਵੇਦਨਾ ਭਰਪੂਰ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਹੋ ਕੇ ਵਿਚਾਰ ਮੰਚਨ ਕਰੀਏ। ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦੀ ਖੁਬਸੂਰਤੀ ਹੀ ਸੰਵਾਦ ਵਿਚ ਹੈ। ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਜਮਹੂਰੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਵਿਚਾਰ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਬੁੱਲਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਮਾਧਿਅਮ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀ ਹੋਂਦ ਅਤੇ ਗੱਗ ਰਲ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਣੀ ਕਿਰਿਆਤੀ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਵੇਦਨਾ ਹੈ। ਸੱਚ ਤੇ ਸੱਚ ਨਿਧਕ ਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਹੋਣੇ ਵਾਲੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ। ਇਹ ਮਨ ਵਿਚ ਪਣਧਰੀਆਂ ਅਤਿਸਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੂਖਮ ਤੰਤੰਗਾਂ ਨੂੰ ਅੱਖ ਹੀ ਸਾਡੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਤਰਜਮਾਨੀ ਕਰਦੀ ਬਣਾ ਕੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਫੂੰਘੇ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੂਖਮ ਤੰਤੰਗਾਂ ਨੂੰ ਅੱਖੋਂ ਹੀ ਸਾਡੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਤ

ਸਾਡੀ ਸਿਹਤ

ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵੀ ਆਉਂਦੇ ਨੇ ਖੱਟੇ ਭਕਾਰ

ਖਾਣ-ਪਾਣ ਦੀਆਂ ਬਦਲਦੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਤੇ ਬਾਜ਼ਾਰ 'ਚ ਵਿਕਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚਟਪਟੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਹਰ ਕੋਈ ਦੀਵਾਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਕਸਰ ਅਸੀਂ ਚਟਕਾਰੇ ਨੈਂ ਕੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਖਾਂਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣਾ ਅਸਰ ਦਿਖਾਉਣਾ ਸੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਬਾਜ਼ਾਰ 'ਚ ਵਿਕਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਈ ਚੀਜ਼ਾਂ 'ਚ ਖਰਾਬ ਮਸ਼ਿਲਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਸਾਡੀ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਕਈ ਤੁਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸੇਵਨ ਨਾਲ ਕਦੀ-ਕਦਾਈ ਫੂਡ ਪ੍ਰਾਇਜ਼ਨਿਗ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਰਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਖੱਟੇ ਭਕਾਰ ਆਉਣ ਲੱਗਦੇ ਹਨ।

ਖੱਟੇ ਭਕਾਰ ਆਉਣ ਪਿੱਛੇ ਪਾਚਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਵਿਗਡਨਾ ਅਹਿਮ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਗਲਤ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਚੀਜ਼ਾਂ ਖਾਣੀਆਂ-ਪੀਣੀਆਂ ਵੀ ਇਸ ਦੀ ਇਕ ਹੋਰ ਵਜ੍ਹਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਭਕਾਰ ਆਉਣਾ ਇਕ ਅਮੁੱਲ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਕਾਰਨ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਰੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਰਮਿਦਾ ਵੀ ਹੋਣਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਨਾਲ ਜੁੜ ਰਹੇ ਹੋ ਅਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਕਾਰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਜਿਹੇ 5 ਕਾਰਨ ਦੱਸਣ ਜਾਂ ਰਹੇ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਖੱਟੇ ਭਕਾਰ ਆਉਣੇ ਹਨ।

ਗੱਲਾਂ ਮਨ 'ਚ ਦਬਾ ਕੇ ਰੱਖਣ ਨਾਲ ਵਧਦਾ ਹੈ ਸਟ੍ਰੈਕ ਦਾ ਪ੍ਰਤਿਕਾਰ

ਖੱਲ੍ਹੁ ਕੇ ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਹਿ ਦੇਣ ਨਾਲ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਚੰਗੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਥੋਂ, ਗੱਲਾਂ ਦੱਬ ਕੇ ਰੱਖਣਾ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਰੀਰਕ ਸਿਹਤ 'ਤੇ ਬੁਰਾ ਅਸਰ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਸੋਧ ਮੁਤਾਬਕ ਗੱਲਾਂ ਮਨ 'ਚ ਦਬਾਉਣ ਨਾਲ ਸਟ੍ਰੈਕ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਈ ਤੁਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਖਤਰਾ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੋਧਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿਸਤਿਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਕਈ ਵਾਰ ਲੋਕ ਚੁੱਪ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਸਿਹਤ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ

ਹੋਏ ਸੋਧਾਂ 'ਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਨਾਲ ਇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਔਰਤਾਂ 'ਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਸਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਯਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ਼ ਪਿਟਸਬਰਗ ਦੇ ਸੋਧਕਰਤਾਵਾਂ ਨੌ ਇਸ ਅਧਿਐਨ ਲਈ 304 ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸੋਧ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਮੋਕਿਆਂ 'ਤੇ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਗੁੱਸਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਕਿਨ੍ਹੀਂ ਵਾਰ ਦੁਸ਼ਕਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਤੇ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਉਪਰ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਅੰਕਤਿਆਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ 'ਚ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮਾਂ ਚੁੱਪ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀਆਂ ਔਰਤਾਂ 'ਚ ਤਣਾ ਦੇ ਨਾਲ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਖਤਰਾ ਵੀ ਹੋਰਨਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਖੱਟੇ ਭਕਾਰ ਆਉਣ ਪਿੱਛੇ ਲੁਕੇ ਹਨ ਇਹ 5 ਕਾਰਨ ਪੇਟ 'ਚ ਬਣੀ ਗੈਸ

ਅਕਸਰ ਲੋਕ ਖਾਣਾ ਖਾਂਦੇ ਸਮੇਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਜ਼ਰੂਰਤ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖਾਣਾ ਖਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਪੇਟ 'ਚ ਗੈਸ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਭਕਾਰ ਆਉਣ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਜ਼ਰੂਰਤ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭੇਜਨ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਖੱਟੇ ਭਕਾਰ ਆਉਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਪੇਟ 'ਚ ਗੈਸ ਨਾ ਬਣੇ ਤੇ ਖਾਣਾ ਘੱਟ ਮਾਤਰਾ 'ਚ ਖਾਧਾ ਜਾਵੇ।

ਖਾਣਾ ਨਿਗਲਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਚਬਾਓ

ਅਕਸਰ ਲੋਕ ਜ਼ਿਲਦਾਬਜ਼ੀ 'ਚ ਖਾਣਾ ਖਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਚੰਗੀ ਤੁਰ੍ਹਾਂ ਬਚਾਉਂਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਖਾਣਾ ਚਬਾ ਕੇ ਨਾ ਖਾਣ ਨਾਲ ਵੀ ਖੱਟੇ ਭਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਖੱਟੇ ਭਕਾਰ ਨਾ ਆਉਣ ਤਾਂ ਧਿਆਨ ਰੱਖੋ ਕਿ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਤੇ ਚੰਗੀ ਤੁਰ੍ਹਾਂ ਚਬਾ ਕੇ ਹੀ ਖਾਣਾ ਖਾਧਾ ਜਾਵੇ।

ਕਬਲ ਕਾਰਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਭਕਾਰ

ਭਕਾਰ ਆਉਣ ਪਿੱਛੇ ਪੇਟ ਸਾਫ਼ ਨਾ ਹੋਣਾ ਵੀ ਇਕ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਖੱਟੇ ਭਕਾਰ ਪੇਟ ਨਾਲ ਜ਼ੁੜੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਧਿਆਨ ਰੱਖੋ ਕਿ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕਾਰਨ ਵੀ ਸੇਵਨ ਨਾਲ ਜ਼ੁੜੇ ਹਨ।

ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪੇਟ

ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪੇਟ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਰੱਖੋ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਡਾਈਟ ਲਈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪੇਟ ਸਬੰਧੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨਾ ਆਵੇ।

ਗਲਤ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦੀ ਆਦਤ

ਕਈ ਵਾਰ ਅਸੀਂ ਭੁੱਖ ਲੱਗਣ 'ਤੇ ਬਾਜ਼ਾਰ 'ਚ ਵਿਕਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸੇਵਨ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਢਾਤੀ 'ਚ ਸਾਤ ਤੇ ਖੱਟੇ ਭਕਾਰ ਵਰਗੀ ਸਮੱਸਿਆ ਪੇਸ਼ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਖੱਟੇ ਭਕਾਰ ਆਉਣ ਪਿੱਛੇ ਬਣ-ਪੀਣ ਸਬੰਧੀ ਗਲਤ ਆਦਤਾਂ ਵੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ

ਪੇਟ 'ਚ ਗੜਬੜ

ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਖਾਣਾ ਸਹੀ

ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੱਚ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਜਾਂ ਭੁੱਖ ਘੱਟ ਲੱਗ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਕਾਰਨ ਵੀ ਖੱਟੇ ਭਕਾਰ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਖੜ੍ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਾਚਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਉਹ ਚੰਗੀ ਤੁਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਖਾਣਾ ਪਚਾ ਲਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਖੱਟੇ ਭਕਾਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਉਣਗੇ।

ਕਾਬੂ ਹੇਠ ਰੱਖਲੀ ਹੈ ਦਿਨ ਭਰ ਸ਼ੁਗਰ ਤਾਂ ਸਵੇਰੇ ਇਕ ਗਿਲਾਸ ਦੁੱਧ ਪੀਓ

ਬਲੱਡ ਸ਼ੁਗਰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਦੇ ਹੋਰ ਉਪਾਅ-

ਬਲੱਡ ਸ਼ੁਗਰ ਲੈਵਲ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ

ਬਲੱਡ ਸ਼ੁਗਰ ਲੈਵਲ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਇਹ 200 ਮਲੀਗ੍ਰਾਮ/ਡੀਅੱਲ ਤੋਂ ਉਪਰ ਪਹੁੰਚਣ ਤਕ ਕੋਈ ਲੱਛਣ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਉਂਦਾ। ਸ਼ੁਗਰ ਵਾਲੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਲਈ ਇਹ

ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਦਿਨ

ਕ ਈ ਵਾਰ ਬਲੱਡ ਸ਼ੁਗਰ ਲੈਵਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ। ਸ਼ੁਗਰ ਵਾਲੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਲਈ ਹੋਮ ਗ੍ਰਾਊਂਡ ਮੈਨੀਟਰ ਬੇਹੁੰਦ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਨਿਯਮਤ ਰੂਪ 'ਚ ਕਸਰਤ ਕਰੋ

ਨਿਯਮਤ ਐਕਸਰਸਾਈਜ਼ ਇੰਸੂਲਿਨ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ 'ਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰ ਘਟ-ਉਣ 'ਚ ਵੀ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਬਲੱਡ ਸ਼ੁਗਰ ਕੰਟਰੋਲ 'ਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਟ੍ਰੈਟ੍ਟ ਟ੍ਰੈਨਿੰਗ, ਬਿਸਕ ਵਾਂਕਿੰਗ, ਡਾਂਸਿੰਗ, ਹਾਈਕਿੰਗ, ਸਾਈਕਲਿੰਗ ਤੇ ਸਵੀਰੀਂਗ ਵਧੀਆ ਐਕਸਰਸਾਈਜ਼ ਹਨ।

ਆਪਣੇ ਕਾਰਬਜ਼ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖੋ

ਸਰੀਰ ਕਾਰਬਜ਼ ਨੂੰ ਸ਼ੁਗਰ 'ਚ ਤੱਤਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਉਰਜਾ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਵਰਤਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਕਿ ਕੁਝ ਕਾਰਬਜ਼ ਸਰੀਰ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਥੋਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਤੁਹਾਡੇ ਬਲੱਡ ਸ਼ੁਗਰ ਦੇ ਪੱਧਰ 'ਚ ਵਧਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਬਲੱਡ ਸ਼ੁਗਰ ਲੈਵਲ ਵਧਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ, ਚਿੱਟੀ ਬੈਂਡ, ਪਾਸਤਾ, ਪਿੱਜਾ, ਬਰਗਰ, ਪ੍ਰੋਸੈਸਡ ਅਤੇ ਪੈਕੇਜਡ ਫੂਡ ਜਿਵੇਂ ਰਿਫਾਇੰਡ ਕਾਰਬਜ਼ ਦੇ ਸੇਵਨ ਤੋਂ ਬਚੋ।

ਲੋੜੀਂਦਾ ਪਾਣੀ ਪੀਓ

ਸਰੀਰ 'ਚ ਹਾਈਡ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਲੈਵਲ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਨਾਲ, ਲੋੜੀਂਦੀ ਮਾਤਰਾ 'ਚ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਨਾਲ ਵਧ੍ਹਾ ਬਲੱਡ ਸ਼ੁਗਰ ਮੁਤਰ ਰਾਹੀਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ 'ਚ ਮਦਦ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਜ਼ਿਆਦਾ ਫਾਈਬਰ ਖਾਓ

ਆਪਣ

ਕਿਰੀਸਿਮਾਸ- ਸਮੁੰਦਰ ਤਲ ਤੋਂ 2 ਮੀਟਰ ਉੱਚਾ ਦੀਪ

ਜਲਵਾਯੁ ਤਬਦੀਲੀ ਦਾ ਸੰਕਟ ਹੁਣ ਇੰਨਾ ਵੱਡਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਅਸੰਭਵ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਇੱਕਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਇਸ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਵਿਚ ਸੰਜ਼ੀਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਬਹਾਨੇ ਲੱਭ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਮੁਲਕ ਆਪਣੇ ਸਿਆਸੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਇਸ ਸੰਕਟ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹਨ। ਜਲਵਾਯੁ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਇੰਨੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦਾ ਵੀ ਵਿਰੋਧ ਹੌਂ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਲੋਕ ਐਕਸਟ੍ਰਿਕਬਨ ਰਿਬੇਲਿਅਨ ਵਰਗੇ ਸੰਗਠਨ ਵੀ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਜੋ ਅਮੀਰ ਮੁਲਕਾਂ ਤੋਂ ਇਸ ਗੱਲ ਲਈ ਦਬਾਅ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਜਲਵਾਯੁ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਸੰਕਟ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲੈਣ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਦੇ ਲਈ ਠੋਸ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ।

ਛੋਟੇ ਦੀਪਾਂ ਦੇ ਡੁੱਬਣ ਦੇ ਸ਼੍ਰਕਾਂ ਨੂੰ ਜਲਵਾਯੁ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਖਤਰੇ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਮਿਸਾਲ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਛੋਟੇ ਜਜ਼ੀਰਿਆਂ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਦਸ ਸਕਦਾ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਤਾਂ ਇੰਨੇ ਸਰੋਤ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਕਿ

ਉਹ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਬਚਾਈ ਰੱਖਣ ਦੇ ਲਈ ਇਹ ਮਹਿੰਗੀ ਲੜਾਈ ਲੜ ਸਕਣ। ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਇਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਦੀਪ ਹੈ ਕਿਰੀਸਿਮਾਸ, ਜੋ ਮੱਧ ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਮਹਾਂਸਾਗਰ ਵਿਚ ਤੁਮੱਧ ਰੇਖਾ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਨੇਤੇ ਹੈ। ਇਹ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਮੁੰਗ ਦੀਆਂ ਚਟਾਨਾਂ ਨਾਲ ਬਣਿਆ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਜਜ਼ੀਰਾ ਹੈ। ਕਿਰੀਸਿਮਾਸ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਅਜਿਹੇ ਛੋਟੇ ਦੀਪਾਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਵਰਗੀ ਹੈ, ਜੋ ਜਲਵਾਯੁ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਡੁੱਬਣ ਦੇ ਖਤਰੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਕਿਰੀਸਿਮਾਸ ਕਦੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਗੁਲਾਮ ਹੋਇਆ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਸਨੂੰ 12 ਜੁਲਾਈ 1979 ਨੂੰ ਬਿਟ੍ਰੋਨ ਵਿਚ ਆਜ਼ਾਦੀ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਕਿਰੀਬਾਤੀ ਗਣਰਾਜ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਦੀਪ ਵੀ ਉਹਨਾਂ 33 ਦੀਪਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਸੀ, ਜੋ ਇਸ ਗਣਰਾਜ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣੇ। ਹੁਣ ਇਹ ਸਾਰੇ ਦੀਪ ਇਕ ਪੇਚੀਦਾ ਸੰਕਟ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਕਿਰੀਸਿਮਾਸ ਸਮੁੰਦਰ ਤਲ ਤੋਂ ਸਿਰਫ 2 ਮੀਟਰ ਉੱਚਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਦੀ ਬਹੁਤ ਵਿਕਸਤ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਰਹੀ

ਵੀ ਬਿਖਰਨ ਦਾ ਖਤਰਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਕਈ ਬਿਟ੍ਰੋਨ ਇੱਥੋਂ ਆਪਣੇ ਐਟਮ ਬੰਬ ਦੇ ਤਜਰਬੇ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਕਚਰੇ ਨੂੰ ਇੱਥੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚ ਦਬਾਅ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਦੀਪ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਮਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਕਚਰੇ ਦੇ ਫੈਲਣ ਦਾ ਢਰ ਹੈ। ਜਿਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਧਦੇ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਘਰ-ਬਾਰ ਛੱਡ ਕੇ ਦੂਜੀਆਂ ਥਾਂਵਾਂ ਤੇ ਵਸਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਜਤ੍ਤਾਂ ਤੋਂ ਕੱਟੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਫਿਰਕੇ, ਰਿਸਤੇਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਸਮੱਸਿਆ ਹੋਰ ਵੀ ਵਧਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਪਾਣੀ ਦੇ ਸੰਕਟ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਹਰ ਸਾਲ 2.41 ਕਰੋੜ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਘਰ-ਬਾਰ ਛੱਡ ਕੇ ਦੂਜੀਆਂ ਥਾਂਵਾਂ ਤੇ ਵਸਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵ ਬੈਂਕ ਦੇ ਲਈ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿਚ ਵਿਲ ਦੇਣ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਬਿਹਤਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਖ ਕੇ ਕਿਰੀਸਿਮਾਸ ਦੀਪ ਤੋਂ ਦੂਰ ਵੱਸਣ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾਉਣ। ਬੇਸ਼ਕ ਹੀ ਅੰਤਰ ਰਾਸਟਰੀ ਨਿਯਮ ਕਾਇਦਿਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਕਿਰੀਸਿਮਾਸ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦਾ ਭਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਪੁਸ਼ਤੈਨੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਉਜਾਨਾ, ਜਲਵਾਯੁ ਤਬਦੀਲੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਦਾ ਚੰਗਾ ਤਰੀਕਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਕਿਰੀਸਿਮਾਸ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਦੇ ਲਈ ਇਕ ਨਵਾਂ ਏਅਰਪੋਰਟ ਵੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੇ ਕੋਲ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਮਿਲ ਸਕੇ ਪਰ ਉਹ ਵੀ ਕਿਰੀਸਿਮਾਸ ਦੇ ਲਈ ਸਥਾਈ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਜੋ ਉਹ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸਨਮਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿ ਸਕਣ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇੱਥੋਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਫਿਜੀ ਵਿਚ 6 ਹਜ਼ਾਰ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇੱਥੋਂ ਅਨਾਜ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ ਕਿਰੀਸਿਮਾਸ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਵੀ ਇਸ ਕੰਮ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਆ ਕੇ ਵੱਸਣ ਵਾਲੇ ਬਾਹਰਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕੋਟੇ ਵਿਚੋਂ ਹਰ ਸਾਲ ਕਿਰੀਬਾਤੀ ਦੇ 75 ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਵੱਸਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਕੋਟਾ ਪੂਰਾ

ਨਾਲ ਕਿਰੀਸਿਮਾਸ ਦੀਪ ਡੱਬਿਆ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇੱਥੋਂ ਪਾਇਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਖਾਸ ਪੰਛੀ ਬੋਕੀਕੋਕਿਕੇ ਵੀ ਲੁਪਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪੰਛੀ ਸਿਰਫ ਕਿਰੀਸਿਮਾਸ ਵਿਚ ਹੀ ਆਬਾਦ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੀਪ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਕੋਕੋਨਟ ਕ੍ਰੈਬ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਯਾਨਿ ਅਜਿਹੇ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਦੀਪਾਂ ਵਿਚ ਕੁਦਰਤ ਦੀਆਂ ਕਈ ਨਿਆਮਤਾਂ ਆਬਾਦ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਦੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਮਿਟ ਜਾਣ ਦਾ ਡਰ ਹੈ।

ਅੰਤਰ ਰਾਸਟਰੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਨੀਅਤ ਸਹੀ ਹੋਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਖਤ ਇਹਨਾਂ ਛੋਟੇ ਦੀਪਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਇੰਨੇ ਸਰੋਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜੋ ਜਲਵਾਯੁ ਤਬਦੀਲੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਤੋਂ ਬਚ ਸਕਣ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਥਾਂਵਾਂ ਤੋਂ ਨਕਲੀ ਦੀਪ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੁਬਈ ਜਾਂ ਦੱਖਣੀ ਚੀਜ਼ ਸਾਹਗਰ ਵਿਚ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਉਚੇ ਤੱਤਬੰਧ ਬਣਾ ਕੇ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਦੀਪਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਦੀ ਉੱਚੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਮਿੱਟੀ ਅਤੇ ਕੰਕਰ ਪਾ ਕੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਆਬਾਦ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਵੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਵੱਡੇ ਅਤੇ ਅਮੀਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਜਾਣ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇੱਕਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲੇ ਵੀ ਜਲਵਾਯੁ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਬਣੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਦਾ ਦਰਜਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ।

ਯਾਨਿ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਵਾਲੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀਆਂ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਲਈ ਰਾਜੀ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਜਦੋਕਿ ਜਲਵਾਯੁ ਤਬਦੀਲੀ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਰੋਲ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਹੈ। 23 ਸਤੰਬਰ ਤੋਂ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸਟਰ ਦਾ ਜਲਵਾਯੁ ਤਬਦੀਲੀ 'ਤੇ ਸੰਮੇਲਨ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਇੱਥੋਂ ਚਰਚਾ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ ਜਲਵਾਯੁ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਸੰਕਟ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਲਈ ਸਵਾਲ ਜਿਉਣ ਮਰਨ ਦਾ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨਸਾਫ਼ ਦਾ ਵੀ।

ਆਸਟ੍ਰੋਲੀਆ ਹੈ ਇਕ ਮਿਸਾਲ

ਬੰਦੂਕਾਂ ਯਾਨਿ ਛੋਟੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘਟਾਉਣ ਦਾ ਕਿੰਨਾ ਫਾਇਦਾ ਹੋਇਆ, ਇਸਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਮਿਸਾਲ ਹੈ ਆਸਟ੍ਰੋਲੀਆ। 1996 ਵਿਚ ਮਾਰਟਿਨ ਬ੍ਰਾਈਟ ਨਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾ ਕੇ 35 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਲੈ ਲਈ ਗਈ। ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਵਿਚ 23 ਲੋਕ ਜ਼ਖਮੀ ਵੀ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਕਾਰਨ ਆਮ ਆਸਟ੍ਰੋਲੀਆਈ ਨਾਗਰਿਕ ਸਦਮੇ ਵਿਚ ਆ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ ਬੰਦੂਕਾਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਕੁਝ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਥਿਆਰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਨਿਯਮ ਸਖ਼ਤ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਮ ਲੋਕ ਸੈਮੀ-ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਸ਼ਾਟਗਨ ਅਤੇ ਰਾਈਫਲ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦੇ।

ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਖਰੀਦ ਕੇ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਇਸ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਆਸਟ੍ਰੋਲੀਆ ਵਿਚ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਮੌਜੂਦ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਥਿਆਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਖੁਦ ਆਬਾਦ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਵੱਡੇ ਅਤੇ ਹੱਦੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 30 ਫੀਸਦੀ ਘੱਟ ਗਈ। ਸਿਫਲੀ ਸਕੂਲ

**Quick Lube
& Smog**

We rent
U-HAUL

OIL CHANGE & SMOG CHECK STATION

SUKHWINDER BHELLA

gogibhella@gmail.com

**691 W. Tennyson Rd
Hayward, CA 94544**

**PH 510-757-6775
FAX 510-292-0330**

ਜੇ You tube ਚੈਨਲ ਹੈ ਤੇ ਤੁਸੀਂ **Subscribe** ਕਰੋ
ICon ਦਾ ਬਟਨ ਦਬਾ ਕੇ ਲਾਈਕ ਕਰੋ ਤਾਂ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਤੱਕ
ਹਰ ਨਵੀਂ **Video** ਪਹੁੰਚ ਸਕੋ।

ਤੁਸੀਂ Pardestimes.com
ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਵੀ ਇਹ Page ਖੋਲ੍ਹ
ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਸ ਵਿਚ
ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਬਾਰੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ
ਚੰਗੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ,
ਡਾਕਟਰ, ਇੰਜੀਨੀਅਰ,
ਫਾਰਮਰਸ, ਗਾਇਕ, ਸਮਾਜ
ਸੇਵਕ ਜਾਂ ਕੋਈ ਐਸਾ ਕਿੱਤਾ
ਜੋ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਤਰੱਕੀ ਲਈ
ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ
ਪਰਦੇਸ ਟਾਇਮਜ਼ ਟੀ. ਵੀ.
ਵਿਖਾਵੇਗਾ।

ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ-ਮਿੱਤਰਾਂ
ਨੂੰ ਇਸ ਚੈਨਲ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ

Pardestimes.com

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਫੋਨ ਕਰੋ: ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਐਮ.ਏ. 510-938-7771

ਫਰੀ ਡਿਲੀਵਰੀ

Haller's
• PHARMACY •

Since 1957

* Free Delivery * Open 7 days a week
* \$5 credit on over-the-counter products for newly transferred patients

* ਅਸੀਂ ਫਰੀਮਾਂਟ, ਯੂਨੀਅਨ ਸਿਟੀ ਤੇ ਨਿਊਆਰਕ ਸ਼ਹਿਰਾਂ 'ਚ ਦਵਾਈਆਂ ਘਰੋ-ਘਰੀ ਵੀ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

* ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਫਾਰਮੇਸੀ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਪਰਚੀ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਸਿਰਫ ਸਾਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰੋ, ਅਸੀਂਆਪ ਹੀ ਤੁਹਾਡਾ ਖਾਤਾ ਇੱਥੋਂ ਲੈ ਆਵਾਂਗੇ।

* ਦਵਾਈਆਂ ਨਕਦ ਲੈਣ ਸਮੇਂ ਦੂਸਰੀਆਂ ਫਾਰਮੇਸੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਰੇਟ ਅਸੀਂ ਵੀ ਮੈਚ ਕਰਾਂਗੇ।

ਇਕ ਵਾਰ ਮੌਕਾ ਜ਼ਰੂਰ ਦਿਓ, ਤੁਹਾਡੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਆਪਣੀ ਫਾਰਮੇਸੀ

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ:

(510) 797-2772

37323 Fremont Blvd, Fremont, CA 94536

Pardestimes TV

ਜੇ You tube ਚੈਨਲ ਹੈ ਤੇ ਤੁਸੀਂ **Subscribe** ਕਰੋ
ICon ਦਾ ਬਟਨ ਦਬਾ ਕੇ ਲਾਈਕ ਕਰੋ ਤਾਂ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਤੱਕ
ਹਰ ਨਵੀਂ **Video** ਪਹੁੰਚ ਸਕੋ।

ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ-ਮਿੱਤਰਾਂ
ਨੂੰ ਇਸ ਚੈਨਲ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ

Pardestimes.com

MISSION PEAK
BROKERS, INC.
PEAK OF EXCELLENCE

For the best possible price and highest profit, call a Business Professional.

As the **President of Mission Peak Brokers, Inc.** and also a **Commercial Real Estate Broker**, I offer you guidance that is based on extensive experience in Sales. Acquisition and Financing of Commercial Real Estate and the purchase of businesses.

Mission Peak Brokers, Inc. is a leading **Business Brokerage** firm based in the San Francisco Bay Area providing the services required for the sale and acquisition of main street retail business opportunities and commercial real estate as well as an all-inclusive assistance with the business and commercial loan process.

We are here to secure your objectives through a standard of aggressive diligence, measurable integrity and the highest standard of excellence **knowing our client's satisfactions is our ultimate goal.**

CALL A PROFESSIONAL AND GET THE BEST POSSIBLE PRICES AND HIGHEST PROFITS

I am a top rated Business and Commercial Real Estate broker with vast experience in Sales.

**Acquisition and Financing
of Commercial Real Estate.**

**GET TOP
DOLLAR\$**

FOR YOUR COMMERCIAL PROPERTY

**CALL
TODAY
(510) 366-6130**

hrsidhu@gmail.com
www.missionpeakbrokers.com

**Harpreet "Harry" Sidhu, CBB
Broker/president**

BRE Lic #1433114
Broker Lic # 01792260

